

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Historický ústav

**Život a dílo Josefa Ladislava Píče. S důrazem na jeho působení ve východních
Čechách a tvorbu sbírek Musea Království českého**
Bakalářská práce

Autor: Eliška Horníková
Studijní program: B 7105 Historické vědy
Studijní obor: Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Vedoucí práce: PhDr. Milan Slezák, PhD.

Hradec Králové, 2015

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor: **Eliška Horníková**

Studijní program: B7105 Historické vědy

Studijní obor: Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Název závěrečné práce: **Život a dílo Josefa Ladislava Píče. S důrazem na jeho působení ve východních Čechách a tvorbu sbírek Musea Království českého**

Název závěrečné práce AJ: The Life and Work of Josef Ladislav Píč. With an Emphasis on its Influence on Eastern Bohemia and Creating Collections of the Museum of the Kingdom of Bohemia

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem tématu je podat přehledný životopis a také přehled činnosti a vědeckého působení Josefa Ladislava Píče. Hlavní pozornost bude zaměřena na zachycení Píčovských aktivit v regionu východních Čech a na Píčovův podíl při tvorbě archeologických sbírek Musea Království českého (dnešního Národního muzea). Metody práce: studium přehledové literatury o dějinách Národního muzea a o J. L. Píčovi, soupis a studium publikační činnosti Píčovské družiny, studium archivních pramenů (např. korespondence J. L. Píče s tzv. Píčovskou družinou) Literatura: K. Sklenář: Obraz vlasti; K. Sklenář: Archeologie a pohanský věk.

Garantující pracoviště: Historický ústav, Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Milan Slezák, Ph.D.

Konzultant:

Oponent: Mgr. Lenka Doová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 21. 12. 2012

Datum odevzdání závěrečné práce:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové 7. 5. 2015

Eliška Horníková

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce PhDr. Milanu Slezákovi, Ph.D., za jeho trpělivost a ochotu, kterou projevoval po celou dobu tvorby práce. Dále bych ráda poděkovala PhDr. Jaroslavě Pospíšilové a PhDr. Miroslavu Novákovi, pracovníkům Muzea východních Čech, za poskytnutí materiálu. Další poděkování patří PhDr. Mileně Běličové z Archivu Národního muzea a Mgr. Vladimíru Slunéčkovi z oddělení pravěku a antického starověku Národního muzea. V neposlední řadě také Mgr. et. Bc. Lence Procházkové.

Anotace:

Eliška Horníková, *Život a dílo Josefa Ladislava Píče. S důrazem na jeho působení ve východních Čechách a tvorbu sbírek Musea Království českého*, Hradec Králové 2015, 99 s. Bakalářská práce.

Práce pojednává o životě a díle významného českého archeologa Josefa Ladislava Píče. Je zde zachycena tvorba první archeologické sbírky v *Museu Království českého*, na které se Píč aktivně podílel se svými zámožnými přáteli, pracovníky památkových institucí a s amatérskými archeology, již bydleli mimo Prahu. Největší prostor v této práci je věnován terénnímu působení *Musea Království českého*, zastoupeného Václavem Landou, popřípadě přímo J. L. Píčem, ve východních Čechách a artefaktům, které ze severovýchodních Čech mířily do pravěké expozice *Musea Království českého*.

Klíčová slova:

Národní muzeum, Museum Království českého, Josef Ladislav Píč, Muzeum východních Čech, archeologické výzkumy, východní Čechy, sbírka, výstava

Annotation:

Eliška Horníková, *The Life and Work of Josef Ladislav Píč. With an Emphasis on its Influence on Eastern Bohemia and Creating Collections of the Museum of the Kingdom of Bohemia*, Hradec Králové 2015, 99 pages. Bachelor thesis.

This thesis deals with the life and work of the significant Czech archaeologist Josef Ladislav Píč. The formation of the first archaeological collection in the Museum of the Kingdom of Bohemia is illustrated, on which Píč participated actively together with his wealthy friends, heritage institutions employees and amateur archaeologists, who lived outside Prague. The largest space is devoted to the field operation of the National Museum, represented by Václav Landa, respectively by J. L. Píč himself, in eastern Bohemia and to the artifacts, which were directed to the prehistorical exposition of the National Museum from northeastern Bohemia.

Keywords:

National Museum, Museum of the Kingdom of Bohemia, Josef Ladislav Píč, Museum of the Eastern Bohemia, archaeological research, eastern Bohemia, collection, exposition

Obsah:

1. Úvod	10
2. Profesní působení Josefa Ladislava Píče	13
2.1. Píčov tragický konec pohledem prof. dr. Jana Kryštůfka	23
3. Působení Josefa Ladislava Píče a archeologie ve východních Čechách.....	26
3.1. Spolupráce s badateli.....	27
3.1.1. Ludvík Domečka	27
3.1.2. Josef Hladík	28
3.1.3. Jan Honza	29
3.1.4. Jindřich Klecanda	29
3.1.5. Josef Koudelka	29
3.1.6. Mořic Lüssner.....	30
3.1.7. Václav Landa.....	31
3.2. Navštívené oblasti v severovýchodních Čechách doplněné o korespondenci	31
3.2.1. Měník.....	31
3.2.2. Písek u Chlumce nad Cidlinou	33
3.2.3. Lochenice	34
3.2.4. Nepochyby.....	34
3.2.5. Čistěveský depot.....	35
3.2.6. Předměřická cihelna a Správcice.....	35
3.2.7. Chloumek	36
3.2.8. Hustířany	36
3.2.9. Černilov	37
3.2.10. Malá Skalice	37
3.2.11. Jeníkovice	37
3.2.12. Hořenice	38
3.2.13. Návštěva Nechanic, Sobětuše, Boharyně, Libčan a Hvozdnice.....	38
3.2.14. Nepasice	39
3.2.15. Ohnišťany	40
3.2.16. Jeřice.....	41
3.2.17. Březovice	42
3.2.18. Hvozdnice.....	43
3.2.19. Běstviný.....	43

3.2.20. Třebovětice	44
3.2.21. Pozorování krajiny v okolí Pardědubu a Dolního Přímu.....	44
3.2.22. Prohlídka tvrzišť v Obědovicích, Libčanech a Radíkovcích.....	44
3.2.23. Třebešov	45
3.2.24. Opočno	45
3.2.25. Chystaná přednáška v Novém Bydžově	45
3.3. Zpráva o výzkumu z Lípy	46
4. První prehistorická sbírka v Museu Království českého	47
4.1. Počátek muzea a prehistorické sbírky	47
4.2. Výstavní sály.....	50
4.3. Sbírkový materiál	53
4.3.1. Píčov inventář kovů	57
4.4. Pracovní podmínky	58
4.5. Chod muzea po smrti J. L. Píče.....	60
5. Píčova družina.....	63
5.1. Členové družiny	63
5.1.1. Jan Hellich	63
5.1.2. Bohuslav Hellich	64
5.1.3. Jan Felcman	64
5.1.4. Václav Požarecký	64
5.1.5. Jan Vaněk	64
5.2. Počátky Píčovy družiny.....	65
5.3. Regionalisté.....	67
5.4. Snahy o publikování.....	68
5.5. Metody a dokumentace výzkumu	69
5.6. Česká univerzitní škola a muzejní škola	70
5.7. Družina po smrti Josefa Ladislava Píče a převzetí jeho funkcí	74
6. Závěr	77
7. Seznam použitých zdrojů	79
8. Textová příloha – Publikační činnost Josefa Ladislava Píče	84
9. Příloha.....	90

Seznam zkratek

MKČ – Museum Království českého

NM – Národní muzeum

HMHK – Historické museum v Hradci Králové

MVČ – Muzeum východních Čech

PA – Památky archaeologické a místopisné

NB – Městské museum v Novém Bydžově

ČAVSU – Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědu, slovesnost a umění

FF UKF – Filosofická fakulta české University Karlo-Ferdinandovy

KČSN – Královská česká společnost nauk

1. Úvod

Práce pojednává o životním osudu jednoho z nejvýznamnějších českých badatelů v oboru archeologie na přelomu 19. a 20. století, Josefa Ladislava Píče. Byl to velice pracovitý a zapálený historik a muzeolog, ale zejména archeolog, který své práci, jež pro něho byla i koníčkem, věnoval celý život. Snažil se o interpretaci archeologických pramenů, což v té době nebylo zcela běžné. Natolik přispěl k obohacení archeologie jako vědního oboru, že se k jeho odkazu stále vracíme a čerpáme z jeho uceleného systému poznatků.

Práce se věnuje životu a dílu Josefa Ladislava Píče. Rozdělena je na šest částí, tj. úvod, životopis Josefa Ladislava Píče, působení a vztahy ve východních Čechách, první prehistorická sbírka v *Museu Království Českého*, Píčova družina a závěr. Na to navazuje seznam použité literatury, archivních pramenů a dalších zdrojů, které se pro práci staly nepostradatelnými. Následná textová příloha obsahuje Píčovu bibliografii a závěr práce tvoří obrazová příloha.

Hlavním cílem této bakalářské práce je podat přehled o lokalitách, na kterých Josef Ladislav Píč prováděl výzkumy ve spolupráci s badateli působícími v severovýchodních Čechách. Jde o zmapování aktivit *Musea Království českého*, dnešního *Národního muzea*, ve spolupráci s *Historickým museem v Hradci Králové*, dnešním *Muzeem východních Čech*. Pramenem práce je především časopis *Památky archeologické a místopisné*, dnešní *Památky archeologické*, dále je v práci také čerpáno z periodik *Hradecký kraj*, *Časopis národního muzea* a *Živá archeologie*.

V práci se zaměřuji především na hradecký a bydžovský obvod okresních úřadů na přelomu 19. a 20. století, a to zejména z toho důvodu, že nálezy v oblasti tvoří velkou část archeologické podsbírky v *Národním muzeu*. V práci jsem se proto zaměřila na vztahy mezi badateli a na výzkumy, které prováděli.

Konkrétně se jednalo o lokality, kde byl v průběhu let 1890–1911 realizován výzkum *Historickým museem v Hradci Králové* nebo *Městským museem v Novém Bydžově* ve spolupráci s *Museem Království českého*. Oblasti zachycené v práci spadají do těchto obvodů: obvod okresního úřadu Hradec Králové (jedná se o soudní okresy Hradec Králové a Nechanice), kam náleží Boharyně, Černilov, Čistěves, Dolní Přím, Hvozdnice, Jeníkovice, Libčany, Lípa, Lochenice, Malá Skalice, Nechanice, Nepasice,

Obědovice, Pardědub, Předměřice nad Labem, Radíkovice, Sobětuš a Správcice. Do obvodu okresního úřadu Nový Bydžov (jedná se o soudní okresy Nový Bydžov a Chlumeck nad Cidlinou) patří Měník, Nepolisy, Nový Bydžov, Ohnišťany a Písek u Chlumce nad Cidlinou.

Dalším obvodem je okresní úřad Dvůr Králové nad Labem, do nějž spadají Hustiřany a Hořenice. Do obvodu okresního úřadu Hořice náleží Jeřice a Třebovčice. Obce Běstviný a Opočno patří do obvodu Nového Města nad Metují. Březovice příslušely roku 1903 do obvodu Nové Paky a Třebešov spadá pod Rychnov nad Kněžnou.

Na mapě v příloze (obr. 3) jsou zachyceny nejvýznamnější oblasti, kde působilo *Museum Království českého* zastoupené Václavem Landou, popřípadě přímo J. L. Pičem. Výběr oblastí byl založen na spolupráci mezi Josefem Ladislavem Pičem a severovýchodními badateli, jejichž spolupráce se stala pro práci stěžejní. Mapuje se zde jak terénní spolupráce těchto osob, tak i sběr informací pro publicistickou činnost. Práce východočeských badatelů se objevují v *Památkách archaeologických*. Hlavní spolupráce mezi Pičem a badateli ze severovýchodních Čech se vyvíjela v letech 1890-1909.

Práce obsahuje také výčet předmětů, které ze severovýchodního regionu mířily do sbírky *Musea Království českého*, a staly se tak její nedílnou součástí. Tyto artefakty se v práci nacházejí jak v kapitole Působení Josefa Ladislava Piče a archeologie ve východních Čechách, tak i v části nazvané První prehistorická sbírka v *Museu Království českého*.

Práce je zaměřena i na Pičův vztah k badatelům z této oblasti, a to především na vztah k řediteli *Historického musea v Hradci Králové* Ludvíku Domečkovi, s nímž absolvoval řadu terénních prací a s nímž udržoval velmi vřelé přátelství. Vztahy můžeme zachytit v četné korespondenci, jež byla mezi Pičem a východočeskými badateli vedena. Velmi důležitým pramenem pro práci se stal fond Josefa Ladislava Piče uložený v *Archivu Národního muzea*. Ten obsahuje osobní dokumenty, korespondenci, fotografie a deníky. Dalším pramenem pro práci je přírůstková kniha *Musea Království českého*. První záznamy z této knihy pocházejí z roku 1903. Fond Ludvíka Domečky je uložen v *Muzeu východních Čech*. Tam se také nacházejí nálezové deníky.

Stať o první prehistorické sbírce se věnuje tvorbě expozice v nové budově na Václavském náměstí, jež byla zaměřena na český pravěk a raný středověk. Tato expozice vznikla v *Museu Království českého* v letech 1894–1896. Sbírkou vznikla na požadavek *České akademie císaře Františka Josefa I. pro vědy slovesnost a umění* a stala se první významnější expozicí pravěku v nově otevřené budově *Musea Království českého* na Václavském náměstí. Po jejím dokončení byla velmi kladně hodnocena zahraničními badateli a J. L. Píč se stal váženým člověkem na evropské úrovni. V této kapitole jsou také zmíněny předměty, které ze severovýchodních Čech putovaly do pražské sbírky. Muzeum se pro Píče stalo druhým domovem. Orientoval se na shromažďování sbírkového materiálu a jeho uskupení a také na výstavbu a uspořádání prehistorického oddělení.

Poslední část nazvaná Píčova družina obsahuje výčet hlavních aktérů této pracovní skupiny. Zachycuje vývoj skupiny a vztahy, které ve skupině panovaly, ale i vztah k regionalistům a postoje mezi Píčovou muzejní školou a univerzitní školou vedenou Luborem Niedlerem, který se stal dlouholetým Píčovým protivníkem ve vědeckém životě. V práci jsem se snažila zachytit všechny klíčové události Píčova profesního života, byť některé jsou zmíněny jen okrajově.

Pokud jsou v práci zmíněny instituce a periodika z přelomu 19. a 20. století, odpovídá gramatika dobovým pravidlům pravopisu. Zbytek práce se řídí současnou pravopisnou normou. V práci se také objevují zkratky institucí.

2. Profesní působení Josefa Ladislava Píče

Josef Ladislav Píč (obr. 2) byl jedním z nejvýznamnějších archeologů druhé poloviny 19. a začátku 20. století. Kromě archeologie se věnoval také historii a muzeologii. Navázal na práci historiků a archeologů a sestavil přehled archeologických nálezů na území Čech. Dějiny ho provázely až do konce jeho života, kdy se mu stal osudným spor o pravost Rukopisů královédvorského a zelenohorského. Rukopis královédvorský byl nalezen v kostele sv. Jana Křtitele ve Dvoře Králové nad Labem. Obsahoval sedm oboustranných pergamenových listů a jejich obsahem bylo 14 písní.¹ Píč celý život zastával názor, že je Rukopis královédvorský pravý. Podle všeho byl právě tento spor podnětem pro jeho předčasný dobrovolný odchod ze života.

Josef Píč se narodil 19. ledna 1847 v obci Mšeno nedaleko Mělníka (obr. 1).² Druhé jméno Ladislav si přidal až později.³ Po ukončení veřejné školy ve Mšeně pokračoval ve studiu na německém gymnáziu v České Lípě, a to v letech 1859–1863. Následně v letech 1863–1868 studoval na Staroměstském gymnáziu v Praze,⁴ kde se více projevoval jeho vlastenecký zápal než zájem o studium. Maturitní zkoušku se mu tak podařilo složit až na třetí pokus, a to hlavně kvůli problémům s latinou a řečtinou.⁵ Jeho kroky vedly dále na *Filosofickou fakultu University Karlo-Ferdinandovy*, kde studoval historii v letech 1868–1872. Vysvědčení o učitelské způsobilosti ze zeměpisu a dějepisu pro nižší gymnázium dostal v roce 1875, o dva roky později splnil také zkoušky na vyšší gymnázium.⁶ Po ukončení univerzitního vzdělání nastoupil do Mladé Boleslavi jako gymnaziální učitel. Byl velmi oblíbený mezi studenty, a to především díky tomu, jakým způsobem dokázal studentům podat výklad. Doktorské zkoušky složil v roce 1880,⁷ jeho dizertace nesla název *Ein Beitrag zur Kritik der ungarischen Geschichtsquellen*,⁸ ještě ten samý rok byl jmenován gymnaziálním profesorem v Mladé Boleslavi.⁹ O rok později začal vyučovat na FF UKF, kde se věnoval

¹ DOBIÁŠ, D. et al.: *Rukopisy královédvorský a zelenohorský a česká věda (1817–1885)*, s. 18.

² Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1., osobní doklady – položka č. 1.

³ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 120.

⁴ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1., osobní doklady – položka č. 11.

⁵ FENYKOVÁ, Š.: *19. 1. 1847: Narození Josefa Ladislava Píče*. Český rozhlas: Dnešní výročí. www.rozhlas.cz [on-line]. 2007/01/19 [cit. 2013-10-23]. Dostupný z: [http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/vyroci/_zprava/311668].

⁶ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1., osobní doklady – položka č. 14.

⁷ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů, a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*, s. 438.

⁸ SVOBODA, B.: *Sto let od narození dr. J. L. Píče*. Památky archeologické XLIII, s. 120.

⁹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1, osobní doklady – položka č. 18.

rakouskému a slovanskému dějepisceví.¹⁰ V této době vydal publikaci *Der nationale Kampf gegen das ungarische Staatsrecht*. V knize se věnuje „důvodům pro odmítnutí maďarského výkladu státního práva uherského.“¹¹ Od roku 1883 byl na *Filosofické fakultě české University Karlo-Ferdinandovy* „soukromým docentem a od roku 1905 mimořádným profesorem rakouských a slovanských dějin.“¹²

V roce 1883 se stal docentem, začal také působit v archeologickém sboru *Musea Království českého*, kde setrval až do roku 1902. Jeho prvotní spolupráce s muzeem však spadá již do roku 1869, kdy sem začal nosit různé nálezy, které dokumentují minulé osídlení.

Během této doby se také věnoval dějinám slovenských a rumunských menšin, do té doby tolik přehlížených. Zajímal se především o jejich starší dějiny. Jmenované menšiny ho za to vyzdvihovaly, zatímco někteří jeho kolegové ho zatracovali. Jeho studie totiž měly menšinám pomoci postavit se proti národnostní politice v Uhrách.¹³ Seskupování historických pramenů ho postupně vedlo k archeologii. Zjistil, že při mapování slovanských sídlišť na území Uher nemůže vycházet pouze z písemných pramenů, ale potřebuje k tomu také artefakty,¹⁴ které se nesoustředí jen na politické dějiny, ale zabývají se každodenností běžného člověka. Článek o tomto tématu byl otištěn v *Časopisu Musea Království českého*. Práce se také věnuje životu slovenského lidu v době knížecí.¹⁵

Později se zabýval také ruskými dějinami, šlo mu o seznámení široké veřejnosti s nimi. Učinil tak například článkem *Varjagorusové*, který vyšel ve *Sborníku Československé jednoty*, jež redigoval. Později *Maticе česká* vydala první díl publikaci *Dějiny národa ruského*, které však nebylo dokončeno. V této publikaci řešil rusko-polské vztahy.¹⁶

¹⁰ CHVOJKA, O. – MICHÁLEK, J.: *Výzkumy Josefa Ladislava Píče na mohylových pohřebištích doby bronzové a halštatské v jižních Čechách: Ausgrabungen von Josef Ladislav Pič auf den Hugelgraberfeldern aus der Bronze – und in Südböhmen*, s. 8.

¹¹ SVOBODA, B.: *Sto let od narození dr. J. L. Píče*, s. 120.

¹² Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1., osobní doklady – položka č. 21.

¹³ FENYKOVÁ, Š.: *19. 1. 1847: Narození Josefa Ladislava Píče*. Český rozhlas: Dnešní výročí. www.rozhlas.cz. [on-line]. 2007/01/19 [cit. 2013-10-23]. Dostupný z: [http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/vyroci/_zprava/311668].

¹⁴ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 438.

¹⁵ TUREK, R.: *Josef Ladislav Pič*. Český časopis historický, s. 252.

¹⁶ Tamtéž, s. 254.

Od roku 1887 až do své smrti působil J. L. Píč jako redaktor *Památek archaeologických*.¹⁷ Jejich redakci Píč převzal po smrti Jana Bohuslava Miltnera. V době, kdy byl redaktorem J. B. Miltner, se PA věnovaly především historickým článkům. Josef Ladislav Píč pozvedl úroveň časopisu a hojně v něm publikoval nálezové zprávy své i svých kolegů. Za Píčova života vyšlo celkem 11 svazků časopisu, které byly tematicky rozděleny na části „*O době prehistorické*“ a „*Z doby historické*“, další části se věnovaly „*Zprávám a drobnostem*“ a nechyběla v nich ani literatura. Periodikum také obsahovalo jmenný a místní rejstřík.¹⁸ Nelze opomenout rozsáhlou obrazovou přílohu, která se v PA také nalézala. Zprvu šlo o kresební dokumentaci, avšak později se přešlo k fotografiím.

Mezi prvními mu vyšly články „*Jak vypadali naši předkové*“ a „*Lázně staroslovanské*.“ Zde se opírá především o prameny historické, ale nejen o ně. Využívá také prameny archeologické, příkladem může být článek „*Mužský a jeho okolí v ohledu archeologickém*“, kde se opírá především o archeologii.¹⁹

„*V roce 1888 se stal na rok jednatelem právě vzniklé Společnosti přátel starožitností českých, vedle toho pak natrvalo členem KČSN (Královské české společnosti nauk).*“²⁰

V tom čase se Josef Ladislav Píč začal věnovat pravěkým Čechám. Mluvíme o době, kdy archeologie spadala do pomocných věd historických. Práci poprvé publikuje v *Památkách archaeologických* v letech 1890–1892.²¹

V roce 1891 proběhla *Zemská jubilejní výstava*, na níž se J. L. Píč nemalou měrou podílel. Konkrétně měl na starost *retrospektivní část*. Instalace seznamovala návštěvníka s pravěkým vývojem na našem území, vynechán byl pouze neolit. Již na této výstavě se objevuje Píčovo rozdělení pohřbů na tři pokolení.²²

Píčovy nálezové zprávy jsou často doplněny o časové a kulturní zařazení. Zároveň si práci snažil usnadnit rozdělením jednotlivých druhů pohřbívání. Domníval se, že „*pohřební obřad znamená také stejný ethnický celek*“, a proto utvořil pokolení

¹⁷ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů...*, s. 438.

¹⁸ FILIP, J.: *Vzpomínka na Píče a Stockého*. Památky archeologické XLI, s. 139.

¹⁹ SVOBODA, B.: *Sto let od narození dr. J. L. Píče*, s. 120–121.

²⁰ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů...*, s. 438.

²¹ Tamtéž, s. 438–439.

²² SVOBODA, B.: *Sto let od narození dr. J. L. Píče*, s. 121; SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie...*, s. 133.

skrčených koster, které „zasahuje od neolitu přes kultury únětickou a knovízskou až k bylanské, pokolení kamenných mohyl i žárových polí, třebaš v těchto velkých celcích dobře rozeznával odlišné kulturní skupiny“. Přitom sledoval jak české, tak i evropské nálezy.²³

V roce 1892 byl Josef Ladislav Píč jmenován mimořádným členem ČAVSU a o dva roky později se stal členem ruské archeologické společnosti sídlící v Petrohradě.²⁴

Spor o pravost Rukopisů pozastaví další kariéerní růst J. L. Píče. „*Gollův kritický důvtip tak po historické stránce mohl být jen těžko zpochybněn – jeho odpůrci proto museli přijít s jediným možným tvrzením, totiž tím, že Gollovou metodou se dá dokázat i pravý opak. Vystoupil s tím Josef Ladislav Píč v Národních listech, který ovšem celou záležitost formuloval tak, že by se o to ‚vsadil‘ – dokázat se to samozřejmě nepokoušel. Gollova reakce tak byla pochopitelná – ironicky prohlásil, že by se vsadil jen tehdy, kdyby věděl, co chce J. L. Píč vyhrát.*“²⁵ To vedlo k velkému nepřátelství těchto dvou osobností. Následně se v roce 1896 Jaroslav Goll snaží zabránit možnosti jmenování Píče řádným profesorem UKF. Goll na konci 19. století otevřeně tvrdil, že jsou Rukopisy falza.²⁶ Jaroslav Goll spolupracoval jen s těmi, kteří proti němu nestáli v opozici, a do sporu často vnášel osobní záležitosti. K tomu, aby se J. L. Píč nestal profesorem, Gollovi dopomohl Antonín Rezek. Rezek byl historik, politik a společně s J. Gollem redaktor *Českého časopisu historického*.²⁷ Rezek zároveň od roku 1883 řídil časopis *Athenaeum*, v němž vycházely články o Rukopisech.²⁸ Rezek s Gollem udržoval přátelské vazby, i on se sice vyjadřoval k Rukopisům, ale zůstával na poli vědeckém. Spojil se s Gollem proti Píčovi, avšak nebylo v tom nic osobního. Místo Píče byl do funkce řádného profesora UKF provizorně zvolen Josef Pekař.²⁹

Píč se v roce 1893 stal kustodem³⁰ prehistorického oddělení, které vzniklo v nově zřízené budově *Musea Království českého* na Václavském náměstí. V té době byl objekt pod správou *České akademie císaře Františka Josefa I. pro vědy, slovesnost a*

²³ SVOBODA, B.: *Sto let od narození dr. J. L. Píče*, s. 122.

²⁴ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1, osobní doklady – položka č. 24.

²⁵ BLUMLOVÁ, D. – JIROUŠEK, B.: *Čas pádu Rukopisů. Studie a materiály*, s. 60–61.

²⁶ GOLL, J.: *Historický rozbor básní Rukopisu královského: Oldřicha, Beneše Heřmanova a Jaroslava*. Praha 1886

²⁷ PIORECKÁ, K.: *O českou literaturu naukovou*, s. 112.

²⁸ DOBIÁŠ, D. et al.: *Rukopisy královédvorský a zelenohorský a česká věda...*, s. 209, 211.

²⁹ BLUMLOVÁ, D. – JIROUŠEK, B.: *Čas pádu Rukopisů. Studie a materiály*, s. 61–62.

³⁰ Kustod měl za úkol sbírku instalovat, katalogizovat a doplňovat.

umění.³¹ Sbíрку, ve které byl kustodem, musel ovšem nejprve vytvořit. Měl sice k dispozici tři sály, avšak v době jeho vedení nebylo co vystavovat (obr. 12). Proto se obrátil na kolegy z různých oborů, kteří se věnovali amatérské archeologii. Společně s nimi pak během let 1894–1896 vybudoval velkou stálou expozici prvotních lidských dějin.

Svůj výzkum zahájil u archeologických pramenů, aby mohl dále směřovat k slovanským dějinám našeho národa. Expozice poté setrvala v nezměněné podobě až do 50. let 20. století. Po otevření výstavy veřejnosti se stal Píč velmi uznávaným člověkem, a to nejen na domácí půdě. Jeho popularita sahala i za hranice naší země, kde měli významní humanitní vědci nemalý zájem o jeho tvorbu.

V muzeu také od roku 1893 spravoval archeologické sbírky. Založil knižní inventáře sbírek a inventoval všechny předměty pravěké sbírky. Z doby jeho působení pocházejí dva inventáře (kovů, který psal sám, a keramiky, který vedl V. Landa), obsahující popis předmětů v číselném pořadí, údaje o nalezišti, dárcích atd. Všechny záznamy byly rovněž k dispozici podle názvu lokalit. Tzv. Píčova sbírka zůstává hlavním základem muzejního fondu.³²

Přátelé, s nimiž tvořil prehistorickou sbírku, si neoficiálně říkali „*Družina profesora Píče*“. První zmínka o organizované činnosti této skupiny se objevila v roce 1890. Patřili sem převážně mimopražští, finančně zajištění milovníci oboru, kteří zkoumali hmotné památky. Mezi nejvýznamnější členy patřil poděbradský lékárník Jan Hellich, ředitel velkostatku Jan Vaněk³³ a ředitel cukrovaru Václav Požarecký. Dalšími členy byli Antonín Formánek, Jan Felcman a Václav Schmidt.³⁴ Poslední zpráva o činnosti skupiny byla zaznamenána v roce 1898. Činnosti Píčovy družiny je věnována pozornost v kapitole 5.

³¹ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů...*, s. 338–339, 438.

³² CHVOJKA, O. – MICHÁLEK, J.: *Výzkumy Josefa Ladislava Píče na mohylových pohřebištích doby bronzové a halštatské v jižních Čechách...*, s. 8.

³³ V literatuře ho můžeme nalézt také jako Waněk.

³⁴ CHVOJKA, O. – MICHÁLEK, J.: *Výzkumy Josefa Ladislava Píče na mohylových pohřebištích doby bronzové a halštatské v jižních Čechách...*, s. 8.

Na konci 19. století už J. L. Píč neměl možnost se pro velký počet výzkumů aktivně účastnit všech činností, proto se můžeme setkat v této souvislosti se jménem Václava Landy. Ten jako asistent a terénní technik při výzkumech Píče zastupoval.³⁵

Píčovi bylo jasné, že pokud chce změnit náhled na vnímání artefaktů, a tím překročit hranici pozitivistické vědy, je třeba začít od lidí, kteří se těmto předmětům budou jednou věnovat. Proto na konci 19. století přichází s tezí o vytvoření muzejní školy. Ve stejné době se však setkáváme také s myšlenkou vysokoškolského pedagoga prof. Lubora Niederleho, který usiluje o vznik univerzitní archeologické školy. Právě univerzitní škola archeologie zvítězila nad školou muzejní. Dne 27. října 1905 se stal Píč profesorem *Karlo-Ferdinandovy university*.³⁶

Poté, co skončila činnost družiny, se Píč zaměřil na vlastní tvorbu a začal psát *Starožitnosti země České*. Nalezneme zde výzkumy samotného Píče, jeho družiny i zmínky o výzkumech jeho kolegů. Slavné celoživotní dílo, složené ze tří svazků, bylo velice uznávané za Píčova života, ovšem i po jeho smrti.³⁷ Prvními dvěma díly odvedl velký kus práce a postupně se dostal tam, kam směřovaly jeho výzkumy. Tím vrcholem byl třetí svazek, kde bylo zapotřebí, aby se vyjádřil k pravosti Královédvorského rukopisu.

Starožitnostem země České však předcházela syntéza *Bojové, Markomani a Češi dle svědectví historického a archaeologického*. Ta již předtím vyšla v *Památkách archaeologických*.³⁸

Píčovy výzkumy, které realizoval v oblasti Čech, můžeme nalézt jak ve *Starožitnostech*, tak i v *Památkách archaeologických*, kde je jako redaktor postupně zveřejňoval.

Od historie vedly jeho kroky k archeologii, která mu byla schopna dát hmotné prameny, jež mu pomohly shromáždit informace o nejstarších dějinách na našem území. Jsou v nich zaznamenány údaje o veškerých nálezech od nejstarších dob, nacházejících se na našem území. Své znalosti využil rovněž při psaní *Starožitností*, v nichž jsou zaznamenány údaje, ke kterým se řada archeologů vrací ještě dnes. Tyto nálezy se snaží

³⁵ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů...*, s. 438.

³⁶ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1., osobní doklady – položka č. 29.

³⁷ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů...*, s. 438.

³⁸ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie...*, s. 123.

zahrnout do evropského kontextu. Na počátku je však práce spíše historická nežli archeologická, a proto se v ní objevují nedostatky a mylné informace. Velká vlna kritiky se na něj snesla zejména ze strany Lubora Niederleho a Karla Buchtely, kteří negativně hodnotili zejména Píčovo vymezení pravěku. Avšak schéma kultur, které se ve *Starožitnostech* objevuje, používáme v drobných obměnách do dnešních dob.³⁹

Toto několikasvazkové dílo vydává J. L. Píč v letech 1899–1909. Zájem o dílo byl i u zahraničních vědců, a proto některé části vyšly i ve francouzštině a němčině. „*Koncepci pravěkých dějin Píč vložil do tohoto díla*“. Neřídilo se dle „*systemů tří period*“, což bylo v té době běžné. V artefaktech J. L. Píč hledal etnické celky a za nejvýznamnější kritérium považoval způsob pohřbívání, takzvaná „*tři pokolení*“ – „*pokolení skrčených koster, pokolení kamenných mohyl a pokolení žárových hrobů*.“⁴⁰

Součástí jednotlivých dílů jsou také mapy, které k nim Píč vytvořil. Zaznamenávají archeologické lokality v Čechách. Některé díly spisů obsahují i několik map najednou, a to z toho důvodu, že nejsou rozděleny podle lokalit, ale podle kultur.

V roce 1911 se profesor Píč ve svém díle *Starožitnosti země České* dostal do předpokládané doby vzniku Rukopisů královédvorského a zelenohorského. On sám v jejich pravost věřil, přestože velká část odborné veřejnosti již zastávala jiný názor. Celou záležitost se snažil objasnit, a aby se dobral pravdy, musel podrobit Rukopisy paleografickým zkouškám.⁴¹

Dne 24. února 1911 si Rukopis královédvorský zapůjčil v budově *Musea Království českého*. Odvezl si jej s sebou do Francie a později i do Itálie. V zahraničí se vědci k Rukopisu vyjádřili příznivě, s čímž byl Píč spokojen. Sám o této cestě píše: „*Rukopis královédvorský tedy před mezinárodním soudem skvěle obstál. Vědci se shodují na XIV. věku. Toto zařazení vysvětluje se jednak vzdáleností hlediska, jednak nestejným vystupováním způsobu písma v různých krajích. Význam paleografického soudu o Rukopisu královédvorském má stejnou váhu jako soud odborníků. Za druhé zůstane nepopíratelným, že Rukopis královédvorský obstál při chemické zkoušce tam, kde padělky Hankovy zmizely, obstál podobně jako jiné staré rukopisy. Přísluší pak při posuzování rukopisů paleografii a chemii prvé slovo, neboť*

³⁹ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých: moravských a slezských archeologů...*, s. 438–439.

⁴⁰ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie...*, s. 151.

⁴¹ KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: *Píčův poslední odkaz*, s. 4.

nejprve je pergamen a na něm písmo, a písmo teprve obsahuje slova, a je-li písmo staré, je i obsah písma starý.“⁴² Vědci, kteří dali Píčovi dobrozdání, odhadovali původ Rukopisu do doby Lucemburků. Píč měl svůj vlastní pohled na problematiku a metody výzkumu Rukopisu.⁴³

Josef Ladislav Píč při své vědecké cestě navštívil Achillea Rattiho, který působil v milánské knihovně a v roce 1922 se stal papežem jako Pius XI. Ten se k Rukopisu královédvorskému vyjadřoval velmi opatrně, Píčovi sdělil, že Rukopis je barvou písma podobný rukopisům z Dolnorýnska. Zároveň ho ale upozornil na to, že nepřišel do styku s jinými českými rukopisy, a proto se nechtěl jednoznačně vyjádřit k jeho pravosti. Píč si slova Rattiho vyložil po svém.⁴⁴

Dne 10. prosince 1911 se objevila v časopisu *Slovo* sekce „*Spor o Rukopisy*“, v níž se zprvu objevovaly drobné tematické články a následně, zejména po Píčově smrti, zde vycházely odborné příspěvky.⁴⁵

Josef Ladislav Píč si za svým přesvědčením o pravosti literární památky pevně stál, a tak dne 17. prosince 1911 vydal manifest týkající se pravosti Rukopisu královédvorského, přičemž byl ochoten předložit všechny posudky, které si z ciziny dovezl. Tímto se rozpoutala druhá vlna sporu. Nedorozumění a nepochopení vyvrcholilo tragickým vyústěním situace. Muzeum Píče nařklo z toho, že si Rukopis zapůjčil bez dovození, veřejnost s ním o dané problematice nechtěla diskutovat a denní tisk ho nebral vážně. Tento psychický nátlak Píč neunesl a rozhodl se ukončit svůj život. Dne 19. prosince 1911 ve svém pražském bytě v Žitné ulici spáchal sebevraždu (obr. 17).⁴⁶

Po tragickém konci měli opravdový zájem o studie z ciziny pouze Píčovi přátelé, kteří nespočetněkrát vyzvali muzeum, aby uveřejnilo jeho práci.⁴⁷ A protože nebyly

⁴² KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: *Píčův poslední odkaz*, s. 7–8.

⁴³ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století do roku 1914*. Časopis Národního muzea. Řada historická, roč. 181, č. 3–4, s. 48.

⁴⁴ DOBIÁŠ, D.: *Rukopisy královédvorský a zelenohorský*, s. 266.

⁴⁵ NESMĚRÁK, K. et al.: *Rukopis královédvorský a zelenohorský. Bibliografie RKZ 1818–1999*. Rukopis Královédvorský a Zelenohorský. [online]. [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: [<http://www.rukopisy-rkz.cz/rkz/nezaraz/rkzbibl.htm>].

⁴⁶ KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: *Píčův poslední odkaz*, s. 14.

⁴⁷ Tamtéž, s. 14.

jejich prosby vyslyšeny, rozhodli se sami zveřejnit znalecké posudky v díle *Pičův poslední odkaz*.⁴⁸

Dne 31. prosince 1911 veřejně vystoupilo čtyřicet pět vědců se stanoviskem, že diskuze o pravosti Rukopisů bude v danou chvíli ukončena.⁴⁹

Lidé, kteří z jakýchkoli důvodů obhajovali pravost Rukopisů, využili Pičovy smrti. Odkazovali se na oběť, již si spor vyžádal, a na člověka, který položil pro pravdu svůj život. Tento názor příklad můžeme nalézt v úryvku z článku Václava Pereka, jenž se vyjadřuje o J. L. Pičovi takto: „*Jako posvětil svoji mučednickou smrtí rektor české univerzity, mistr Jan Hus svůj zápas o svobodu svědomí, tak vznešeně položil za pravost Rukopisů svůj život věhlasný profesor české university Dr. J. L. Pič. Oba bojovali proti úkladům německým a proti zlobě svých krajanů za obhájení životního zájmu a cti národa českého, o jejichž osudech přechoasto rozhodovalo odvčké nepřátelství Němců a potupná zrada a mstě prodaných synů své vlasti nepřáteli najatých.*” V jiném článku se Perek vyjadřuje takto: „*Realistický ‚Čas‘ uveřejnil proti prof. Pičovi posměšný feuilleton, podepsaný ‚Septimář‘ a Musejní výbor, který měl s radostí uvítati tak slavnou rehabilitaci tupených Rukopisů, které však vlivem vídeňské vlády sestával téměř ze samých jeho odpůrců, odložil jednání o zprávě Pičově. To rozrušilo ušlechtilou mysl Pičovu tak bolestně, že se dne 19. prosince 1911 – zastřelil.*”⁵⁰

Oproti tomu se Zdeněk Fiala k Pičem sebraným posudkům vyjadřuje takto: „*Jejich posudky byly velmi zdrženlivé a vyhýbavé, někteří z nich pak později přímo prohlásili, že dali své posudky jen na prudké naléhání Pičovo, jenž si při tom počínal jako člověk duševně nemocný.*”⁵¹

Když Josef Vítězslav Šimák píše 22. prosince 1911 Ludvíku Domečkovi, vzpomíná takto: „*Další vojna – bude-li – bude již provázána smutnou vzpomínkou, že hlavní bojovník odešel (...). Že v tom dobrovolném skonu víc tragický nežli veřejnost ví a se dozví (...). Kryštufkovi, jež byla Pičovi náhradou za rodinu vlastní.(...) Rozčilení*

⁴⁸ KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: *Pičův poslední odkaz*.

⁴⁹ DOBIÁŠ, D.: *Rukopisy královédvorský a zelenohorský*, s. 266.

⁵⁰ PEREK, V.: Rukopisy královédvorský a zelenohorský jsou pravé: výstřižky z odborných a marných bojů proti pravosti rukopisů. Praha: Národní Republika, 1931, s. 14.

⁵¹ FIALA, Z.: *O Rukopisech po stránce paleografické*. Rukopisy královédvorský a zelenohorský a dnešní stav poznání. Sborník Národního muzea, řada c, roč. 13–14, s. 50.

*posledních dní bylo jen kapka, dovršená nádoba před tím už plná.*⁵² „Píč věřil v pravost Rukopisů a s vírou tou odešel jako Palacký do hrobu.“⁵³

Pohřeb se konal 22. prosince ve tři hodiny odpoledne v kostele sv. Štěpána na Olšanském hřbitově (obr. 18).⁵⁴ Pochován je však Píč v posvátném Slavíně na Vyšehradě (obr. 19), a to jako jediný z českých archeologů.⁵⁵ Odpočívá zde po boku Julia Zeyera, Václava Vladivoje Tomka, který byl jeho učitelem, Josefa Václava Sládka, Jaroslava Vrchlického, Josefa Krále či Růženy Svobodové.

Ve dnech 22. a 23. prosince 1911 muzeum uzavřelo prehistorickou sbírku jako symbol uctění památky jejího zemřelého kustoda.⁵⁶

Dne 26. prosince se objevují nekrology ve východočeských periodikách. Jeden vyšel v Ratiboru, kde se uvádí: „Dne 19. prosince zemřel náhle v Praze dr. Jos. Lad. Píč.(...) V kraji našem, na prehistorické nálezy bohatém, dr. Píč býval často. Prozkoumal tu pohřebiště popelnicová v Černilově, Nepasicích, Jeníkovcích, ve Voznicích,⁵⁷ Třebešově a u Nahořan a sídliště z mladší doby kamenné v Hustířanech, hradiště Novoměstské, na Homolce u Náchoda a u Velichovek a nálezy prehistorické v museích královéhradeckém, jaroměřském a v některých školních sbírkách.“⁵⁸

Prvotním plánem bylo uložení Píčových ostatků na Olšanských hřbitovech do zapůjčené hrobky, později se však přišlo s nápadem, že by si Píč zasloužil být pochován ve vyšehradském Slavíně. I jeho pohřební průvod byl doprovázen spoustou přátel a známých. 19. března 1912 byly Píčovy ostatky slavnostně přeneseny na Vyšehrad. Smuteční projev si vzal na starosti Jan Hellich, který také patřil do Píčovy skupiny.⁵⁹

⁵² Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Literární archiv, fond DOMEČKA Ludvík, osobní korespondence č. 527, přijatá, J. V. Šimák, dopis ze dne 22. 12. 1911.

⁵³ CINIBULK, J. B.: *Upomínka na slavnostní odhalení pamětní desky*. Rukopisy královédvorský a Zelenohorský. [online]. nedat. [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: [<http://www.rukopisy-rkz.cz/rkz/gagan/jag/rukopisy/osobnost/pic/upominka.htm>].

⁵⁴ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1, úmrtní list – položka č. 8.

⁵⁵ SKLENÁŘ, K.: *Obraz vlasti: Příběh Národního muzea*, s. 320; LUTOVSKÝ, M.: *Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 237.

⁵⁶ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví v Národním muzeu*, s. 75.

⁵⁷ Jedná se o obec Hvozdnice.

⁵⁸ ANONYM: *Dr. Jos. Lad. Píč*. Ratibor ze dne 23. 12. 1911, roč. 28, č. 52, s. 5.

⁵⁹ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum a zlatý věk neprofesionální archeologie v Čechách*, s. 40.

Památky archaeologické po Píčovi převzal dr. Antonín Podlaha a následně Albín Stocký, ten usilovně pokračoval v Píčově odkazu a byl prvním redaktorem samostatné skupiny pravěku.⁶⁰

Na městské radnici na náměstí v Mšeně byla 14. srpna 1938 na jeho počest odhalena bronzová deska (obr. 20). V mšenském muzeu je dochován Píčův stůl s kalamářem a perem, jeho cestovní hůl, kterou si s sebou bral na výzkumy, ručník, jeho obraz a smuteční oznámení o smrti.

2.1. Píčův tragický konec pohledem prof. dr. Jana Kryštůfka

Tuto vzpomínku napsal Jan Kryštůfek pro českou veřejnost, aby jí ukázal Píče tak, jak ho vnímal sám. Jaký byl, jaký spolu měli vztah, co se stalo a proč si vlastně vzal život?⁶¹

Od června roku 1911 až do září téhož roku se oba pánové neviděli, neboť se pan Kryštůfek nezdržoval v Praze, proto si pouze psali dopisy. Začátkem září Píč pracovně odcestoval do Paříže, kde byl ověřovat pravost Královédvorského rukopisu, a z cesty se vrátil spokojen, neboť Rukopis byl označen za pravý. Ihned se s Janem Kryštůfkem sešel a o cestě i Rukopisech si povídali. Během několika měsíců řešili, jak a kdy výsledek cesty z Paříže přednesou českému lidu a odpůrcům pravosti Rukopisů. Na tom, kde a jak by se měly elaboráty zveřejnit, se neshodli. Kryštůfek je chtěl připojit k nadcházejícímu manifestu, kdežto Píč chtěl, aby jeho práci o pravosti vydali v novinách.

Píčův hlavní odpůrce byl předseda muzejní společnosti, princ dr. Bedřich Schwarzenberg, a Jan Kryštůfek na to Píče upozorňoval, jenže on tomu nepřikládal dostatečnou vážnost. *„I stalo se, že České slovo přineslo zprávu o novém pokusu rehabilitovati Rukopis královédvorský. Dále se o nepravosti zmínila i Národní politika a také Národní listy uveřejnily článek Planý poplach, jenž každého, kdo by mohl věřit v pravost, prohlašoval za blbce.“*⁶²

⁶⁰ FILIP, J.: *Vzpomínka na Píče a Stockého*, s. 139.

⁶¹ KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: *Píčův poslední odkaz*.

⁶² KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: *Píčův poslední odkaz*, s. 26.

Další den šel Kryštůfek za Píčem a dal mu přečíst zprávy z novin. Ten po přečtení Národních listů nemohl popadnout dech. Ke konci měsíce listopadu si Píč stěžoval na celkovou únavu organismu a psychické vyčerpání, na začátku prosince navíc onemocněl zánětem průdušek a kašlem. Když se mu o pár dní později udělalo lépe, navštívil Píč domácí divadlo a Kryštůfkovu rodinu, výjimečně se smál a obveseloval ostatní hosty svými vtipy. To bylo naposledy, kdy se Píč opravdu bavil.

Píč si půjčil Rukopis od prof. Václava Emanuela Mourka, což byl jednatel *Musea Království českého*. Posudek předložil správnímu výboru společně se svou zprávou.⁶³

Zanedlouho, konkrétně 16. prosince, se měla konat schůze správního výboru a Píč se těšil, že konečně bude moci obhájit pravost Rukopisů a noviny o tom vydají zprávu. Během jednoho večera, kdy se šel pobavit za přáteli do hotelu Paříž, potkal pana radu, ředitele Kořenského, který mu sdělil, že se o něm a jeho zprávě vůbec nejednalo. Při další schůzi bylo Píčovo podání stížnosti, že se o jeho zprávě nejednalo, kvůli princí Schwarzenbergovi a dalším odloženo. Následně 17. prosince Píč zprávu publikoval v příloze *Národní politiky*.⁶⁴ Tentýž den byl Píče zkontrolovat Kryštůfkův syn, zda je v pořádku, a chvíli si spolu povídali.

Dne 18. prosince na článek, který vyšel v *Národní politice*, reagují Píčovi oponenti.⁶⁵ Ještě ten den si Josef Ladislav Píč došel koupit do obchodu se zbraněmi a střelivem pistoli browning. Od této chvíle se Píč zdál být všem zvláštní, málo mluvil, nesmál se a v noci nemohl spát. Na vánoční svátky nechtěl zůstat doma ani mezi svými blízkými a přáteli a neustále opakoval, že chce někam odjet a vyčistit si hlavu, nevěděl však ani přesně kam. Přátelé ho přemlouvali i vzhledem k jeho špatnému zdravotnímu stavu, aby jel alespoň do lázní, kde si odpočine, vyléčí se a bude mezi svými. V práci všechny svoje úřední listiny dokončil, také práci v *České akademii císaře Františka Josefa pro vědu, slovesnost a umění* v muzeu dodělal a při odchodu domů měl zvláštní narážky na smrt svého přítele Beneše Knüpfera, který se zabil skokem do moře. Přítel Čeněk Zíbrt, který Píče doprovázel domů, poslouchal vyprávění o všech jeho starostech a trápení, snažil se mu pomoci, vymluvit mu jeho špatné myšlenky. Píč přitom

⁶³ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let...*, s. 48.

⁶⁴ KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: *Píčov poslední odkaz*, s. 31.

⁶⁵ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let...*, s. 48.

nedokázal zadržet slzy. Následně J. L. Píč požádal ještě laboranta Václava Landu, aby šel s ním do bytu a poslal po něm Zíbrtovi zápisky z Paříže.

„Ze Zíbrtových zápisků z posledních chvil strávených s Dr. Píčem byly zveřejněny některé v Českém Slově. „Několik minut před půl jednou Píč s Landou opustil Museum. Nemluvil, předal Landovi zápisky z cest. Landa na něm nic zvláštního nepozoroval. Zavřel za ním dveře, vrátil se do pokoje, ulehl na zem, přiložil ke spánku browning, spustil a byl hned mrtev. Nebylo ani tři čtvrti na jednu.“⁶⁶

Mezitím Kryštůfek potkal Píčovy známé, kteří s ním hovořili, než odešel domů, a všichni se shodli na tom, že nesmějí nechat Píče odjet a že se chová nějak zvláštně. Proto se tedy vydal Kryštůfek nádraží, všude Píče hledal, ale nikde ho nenašel. Vlak odjel a Kryštůfek šel směrem domů. Žena, kterou potkal venku, ho prosila, aby hned za Píčem šel, že se mu něco stalo. Spěchal tedy a uviděl svého přítele mrtvého.

V roce 1912 kníže Bedřich Schwarzenberg přichází s tím, že se Píčova zpráva neprojednala, protože se diskutovalo o platech. Muzejní škola po smrti prof. Píče zanikla, a to z toho důvodu, že si nevychoval nástupce.⁶⁷

⁶⁶ KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: *Píčův poslední odkaz*, s. 31.

⁶⁷ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 49–50.

3. Působení Josefa Ladislava Píče a archeologie ve východních Čechách

Působení Josefa Ladislava Píče se vztahovalo k mnoha koutům Českého království. Nebyl to badatel, který by se zdržoval pouze na jednom místě, ale protože měl zájem o uspořádání artefaktů v širším kontextu, podnikl řadu archeologických cest. V počátcích, konkrétně v letech 1889–1892, soustředil svoji práci na střední Čechy. Během této doby aktivně spolupracoval se svými přáteli, kteří později získali přízvisko Píčova družina. O svých nálezech se Píč rozepisoval v časopise *Památky archeologické*, čímž přiblížil prehistorii odborné veřejnosti. Krátce nato všechny své středočeské výzkumy sjednotil v knize *Archeologický výzkum ve středních Čechách*. Píčovy další kroky vedly postupně i do jiných krajů *Českého království*, a to především díky jeho novému zájmu o sepsání českých dějin na základě hmotné kultury. Pod jeho rukama tak začalo vznikat souborné dílo *Starožitnosti země České*, které ovšem nezahrnuje pouze Píčovy výzkumy, ale seskupuje také bádání jeho kolegů a přátel uskutečněné v průběhu 19. a začátkem 20. století v Čechách. Jeho zájem o zkoumání prehistorických Čech plynul z potřeby zaplnit sály v nové budově *Musea Království českého* na Václavském náměstí v Praze. Artefaktů pro vytvoření expozice pravěku v Čechách měl opravdu málo, a proto bylo nutné, aby si předměty opatřil a sbírku rozšířil.⁶⁸

Značnou část předmětů mu pomohli shromáždit amatérští archeologové z výše jmenované družiny. Zároveň bylo nutné udržovat kontakty s dalšími badateli a milovníky archeologie, jejichž prostřednictvím se dozvídal o nálezech a archeologických lokalitách. Ti mu také umožňovali provádět výkopy při výzkumech, jelikož už v té době museli badatelé dodržovat jisté normy. Standardně platilo, že pracovník muzea, který provedl v určité lokalitě výkop a našel tam artefakty, mohl tyto předměty vystavit v muzeu, kde pracoval, i když nebyl výzkum proveden v jeho kraji.

V roce 1897 byl ustaven *C. k. rakouský archeologický ústav ve Vídni*. Ten se věnoval klasické archeologii.⁶⁹ Avšak instituce pro výzkum archeologických památek vznikla až v roce 1919 pod názvem *Státní archeologický ústav v Praze*, ten do roku 1939 fungoval pro celé naše území. Ústav dával oprávnění pro výzkum muzeím a

⁶⁸ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Píče v Hradeckém kraji*, s. 1.

⁶⁹ HOBZEK, J.: *Vývoj památkové péče v českých zemích*, s. 18.

dalším vědeckým institucím.⁷⁰ Proto bylo financování archeologických výzkumů na přelomu 19. a 20. století na dohodě mezi institucemi, popřípadě bylo založeno na dobrovolnické bázi. „Někteří amatérští archeologové, jinak třeba právníci nebo lékaři, často výzkumy financovali z vlastní kapsy. Bylo to dost rozmanité, záleželo na autorovi výzkumu.“⁷¹

Spolupráce mezi Josefem Ladislavem Píčem a východočeskými badateli nebyla malá, avšak často byla založena na pouhém korespondenčním vztahu. Tak tomu bylo například s Klimentem Čermákem, čáslavským archeologem, ale především muzeologem, s nímž udržoval velmi bohatou korespondenci. Tu Píč udržoval také s Václavem Divišem Čistickým, který se na Pardubicku zabýval bronzovými depoty a pohřebišti. Píč s ním komunikuje od roku 1887 až do své smrti. Do kontaktu Píč také přichází s Josefem Duškou, který se věnoval povrchovým sběrům a výzkumům v okolí Jaroměře. Rovněž se smiřickým rodákem Václavem Fabianem, který působil v *Museu království Českého* a s J. L. Píčem přicházel často do kontaktu, pracoval na archeologických mapách a také na místopisném slovníku. Po Píčově smrti se V. Fabian stává na dva roky správcem prehistorického oddělení. Přes Jana Hellicha se k Píčovi dostal také V. Požarecký pracující v cukrovaru v Libici nad Cidlinou, jeho zájem se soustředil na numismatiku, ale také na terénní práce. V Píčově pozůstalosti můžeme nalézt také dopisy od MUDr. Emila Holuba, náhodského profesora Jana Karla Hraše, jičínského četníka Dominika Hudského, profesora Emanuela Lemingera, působícího v Kutné Hoře, a od rodáka z Ostroměře, Eduarda Štorcha. Do nemalého kontaktu přichází i s novobydžovským rodákem, profesorem Josefem Smolíkem.⁷²

3.1. Spolupráce s badateli

3.1.1. Ludvík Domečka

Josef Ladislav Píč a spolupracovníci navázali vazby s Ludvíkem Domečkou, jenž byl muzejníkem, historikem a archeologem. Ludvík Domečka pocházel z Černovic

⁷⁰ HOBZEK, J.: *Vývoj památkové péče v českých zemích*, s. 20.

⁷¹ Zdroj PhDr. Miroslav Novák, vedoucí společenskovědního oddělení v Muzeu východních Čech, 27. 11. 2014, m.novak@muzeumhk.cz.

⁷² SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 58, 112, 131–132, 153, 160, 196, 225, 232, 239, 342, 578, 518; Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav 1611, osobní korespondence, přijatá, karton 3–8, 11.

v jižních Čechách, nejprve studoval gymnázium v Jindřichově Hradci a poté odešel za studiem do Prahy. Zde studoval na právnické fakultě a po složení závěrečných zkoušek se vrátil zpět do Jindřichova Hradce, kde se věnoval praxi v advokátní kanceláři. V roce 1894 odešel do východních Čech, konkrétně do Hradce Králové, a roku 1895 se stal tajemníkem muzea tohoto města a později pracoval jako tajemník městského úřadu. Také se stal ředitelem *Historického musea*. Byl i kronikářem města Hradce Králové a konzervátorem památek. Podařilo se mu založit archeologickou sbírku, která byla později umístěna v nové budově muzea na Eliščině nábřeží.⁷³ Sběrka *Historického musea v Hradci Králové* se od roku 1895 začala rozšiřovat nejen o další nálezy z výzkumu, ale také prostřednictvím darů a koupěmi.⁷⁴ Domečka v historickém muzeu založil knihovnu, kde se nacházely jak archeologické tak i historické spisy.⁷⁵

Ludvík Domečka byl přítomen při bourání hradeb v Hradci Králové a nezapomněl profesora Píče informovat o objevených nálezech, když se kopaly základy pro nové domy. Domečka, jak sám v dopise uvedl, považoval za velice významný nález bronzového ježka. Podobný ježek byl popsán rovněž v díle Jana Erazima Vocela. K dopisu přiložil kresby a poprosil Píče, aby mu artefakt pomohl zařadit do kontextu doby. Takováto spolupráce mezi Domečkou a Píčem nebyla vůbec ojedinělá. Jak ukazují další dopisy, doktor Domečka našel v Píčovi odborného poradce v oblasti starožitností a nejednou ho žádal o radu. Zprávy o výzkumech navíc Josef Ladislav Píč vydával Ludvíku Domečkovi v *Památkách archeologických*.⁷⁶

3.1.2. Josef Hladík

Josef Hladík byl učitelem dějepisu a s Píčem spolupracoval pouze na výzkumu v Měníku, jenž byl Hladíkovým rodištěm. Z Měníka pochází značná část sbírky *Musea Království českého*, jde například o koflíkovou nádobu s uchem, okřínovou nádobu, malou amforu pocházející z pohřebiště datovaného do doby bronzové.⁷⁷ Po Hladíkově smrti se do pravěké sbírky v Praze dostává keramický picí roh, ten měl oválný okraj,

⁷³ VÍCH, F.: *Ludvík Domečka: personální bibliografie*, s. 5; SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 139–140.

⁷⁴ DOMEČKA, L.: *Historicko-archeologická sbírka měst. Historického musea v Hradci Králové*, s. 5.

⁷⁵ Tamtéž, s. 9.

⁷⁶ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Literární archiv, fond DOMEČKA Ludvík, osobní korespondence, přijatá, J. L. Píč, č. 3724, dopis ze dne 3. 11. 1898; DOMEČKA, L.: *Nálezy předhistorické v severovýchodních Čechách*. Památky archeologické XVIII, sv. I, Praha 1898, s. 277–279.

⁷⁷ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397637, 397666, 397639.

protáhlé tělo a ukončen byl dvěma výčnělky. Přední strana je zdobena dvěma pásy, které jsou ve třech linkách. Povrch rohu je zdrsňelý, dlouhý je 6 cm, široký 4 x 2,5 cm.⁷⁸

3.1.3. Jan Honza

Píč spolupracoval také s profesorem Janem Honzou působícím v Novém Bydžově. Honza působil na gymnáziu a od roku 1886 byl kustodem sbírky v novobydžovském *Městském museu*.⁷⁹ Také prováděl terénní výzkumy, především záchranné, ale snažil se své nálezy i publikovat v *Památkách archeologických*. Vzhledem z tomu, že byl Píč redaktorem PA, články o výzkumech na Bydžovsku mu často zveřejňoval. Příkladem může být článek o nálezu ve Starém Bydžově, kde se v roce 1889 kopaly kostrové hroby, v nichž se našel esovitý kroužek společně s denárem Břetislava I.⁸⁰ Záušnicí esovitého tvaru, vyrobenou z bronzu, obohatil pravěkou sbírku MKČ, v průměru má 1,5 cm.⁸¹ Také píše o nálezu v Písku u Chlumce nad Cidlinou, kde se našlo 54 hrobů opět s esovitými kroužky.⁸² Našly se tam „kostry v natažené poloze hlavou k západu“. Nalezeny tam byly i nádoby.⁸³

3.1.4. Jindřich Klecanda

V přátelském vztahu byl Píč i s pozdějším kustodem městského muzea v Novém Bydžově, žákem Jaroslava Golla, profesorem Jindřichem Klecandou.⁸⁴ Ten do funkce nastupuje v roce 1898, ale již v roce 1900 umírá. Klecanda se jako jeho předchůdce Jan Honza věnoval záchranným výzkumům a doplňoval tak sbírku.⁸⁵

3.1.5. Josef Koudelka

Po Klecandovi nastupuje do funkce kustoda Josef Koudelka. Byl to učitel, který se záhy stal ředitelem školy v Novém Bydžově. Spolupracoval nejen s Píčem, ale také

⁷⁸ Inventární kniha archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 88287.

⁷⁹ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 226.

⁸⁰ HONZA, J.: *O nálezu bronzů u Starého Bydžova*. Památky archeologické XVI, s. 93–96.

⁸¹ Inventární kniha archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 54711.

⁸² Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 6, osobní korespondence, přijatá, dopis J. Honza, složka 361, z 13. 11. 1890.

⁸³ HONZA, J.: *Kosterné hroby prehistorické doby nejmladší*. Památky archeologické XV, s. 623–624; LUTOVSKÝ, M.: *Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, s. 238.

⁸⁴ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče*. Národní muzeum..., s. 12.

⁸⁵ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 289.

s Albínem Stockým.⁸⁶ V *Památkách archaeologických* můžeme nalézt jeho článek o nálezu u Nového Bydžova či o mohylách, které se našly na Mirkovečku.⁸⁷

Josef Koudelka byl s Píčem jak v osobním, tak i korespondenčním styku. Když se dne 17. srpna 1904 Koudelka vrátil do Nového Bydžova z návštěvy u Píče, kontaktoval na jeho žádost školy na Bydžovsku s přáním zjistit, jaké starozitnosti ve svém držení mají. Zároveň Píčovi doporučil, aby návštěvu Novobydžovska odložil na září.⁸⁸ Na začátku září Píč opravdu přijíždí do Bydžova, aby si osobně prohlédl nálezy.⁸⁹ Další korespondence bohužel neuvádí, zda J. L. Píč ve školách získal nějaké nálezy pro prehistorickou sbírku.

3.1.6. Mořic Lüssner

Mořic Lüssner byl povoláním státní úředník, ale k srdci mu velmi přirostla archeologie. Lüssner byl také bývalým podkrajským hejtmanem Hradce Králové. S ním se Josef Ladislav Píč dostal do kontaktu v roce 1887, a to díky nálezu dýky pocházející ze 14. století. Lüssner tento nález popsal a článek vydal v *Památkách archaeologických*. Kvůli konzultacím tohoto nálezů mezi sebou vedli krátkou korespondenci.⁹⁰

Mořic Lüssner také obohatil svými nálezy expozici *Musea Království českého*. Sbírkou doplnil o část bronzové sekery lužické kultury, o dvě esovité záušnice vyrobené z bronzu a o bronzový náramek; všechny předměty byly nalezeny v Hradci Králové.⁹¹ Dalšími artefakty, které našel a pocházejí z obvodu krajského úřadu Hradec Králové, konkrétně ze Svobodných Dvorů, jsou zlomky bronzového náramku, zlomek náramku s hlavicí, otevřený bronzový kroužek a také otevřený bronzový náramek – ten má ozdobné vroubkování. Dále sem patří kroužek se zdobením, otevřený náramek, který

⁸⁶ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 311.

⁸⁷ KOUDELKA, J.: *Mohyly na Mirkovečku*. Památky archeologické XXXIII, s. 326–328.

⁸⁸ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 6, osobní korespondence, přijatá, složka 503, dopis J. Koudelky ze 17. 8. 1904.

⁸⁹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 6, osobní korespondence, přijatá, složka 503, dopis J. Koudelky z 3. 9. 1904.

⁹⁰ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 8, osobní korespondence, přijatá, dopis M. Lüssner, složka 572, z roku 1887; PEŠEK, J.: *Nechanice nad Bystřicí. Minulost a přítomnost*, s. 18.

⁹¹ Inventární kniha archeologické podsbírký Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 88460, 54749, 54747, 54748.

má čočkovitý průřez, a otevřený náramek na konci s vývalky. Všechny předměty pocházejí z doby laténské a staly se součástí sbírky MKČ.⁹²

3.1.7. Václav Landa

Píč za sebe často jako zástup vysílal na výzkumy Václava Landu. Landa byl archeologický technik, který od roku 1892 pracoval pro *Museum Království českého*. Zde se věnoval konzervátorství a restaurování. Roku 1895 se stal laborantem a od té doby s Píčem spolupracoval. Jak již bylo řečeno, mnohokrát ho poté zastupoval na různých výzkumech jako archeologický dohled.⁹³ „*Kdyby jste chtěl kopat, poslal bych laboranta, který je již vycvičený, popřípadě bych sám přijel,*“⁹⁴ píše Píč Domečkovi v dopise, v němž řeší, zda by bylo vhodné kopat na Pražském Předměstí v Hradci Králové. Dopis pochází z roku 1898, a i přesto, že v něm V. Landa není jmenován, dá se předpokládat, že J. L. Píč hovoří právě o něm. Tehdy již třetím rokem Landa pro Píče pracoval.

3.2. Navštívené oblasti v severovýchodních Čechách doplněné o korespondenci

3.2.1. Měník

Ačkoliv na Hradecko se Píč dostává v průběhu 90. let, na Novobydžovsku se s jeho návštěvou můžeme setkat již na konci let 80., kdy se dozvěděl o pohřebišti z doby bronzové a halštatské, které se nachází u Měníku. Měník, který patřil do okresního úředního obvodu Nový Bydžov, se od něho nalézá 4,8 km.⁹⁵ Pohřebiště leží poblíž silnice. Rozsáhlé žárové pohřebiště prozkoumával profesor Josef Hladík, který se

⁹² Inventární kniha archeologické podsírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 55780–55788.

Inventární kniha archeologické podsírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 55780–55788.

⁹³ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 338–339.

⁹⁴ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Literární archiv, fond DOMEČKA Ludvík, osobní korespondence, přijatá, J. L. Píč, dopis ze dne 18. 10. 1898, č. 3724.

⁹⁵ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970*, s. 319.

dostal do kontaktu s Píčem, jenž mu jako redaktor *Památek archeologických* zveřejnil článek o tomto objevu.⁹⁶

Společně s Josefem Hladíkem v Měníku prozkoumal dva hroby kultury lužické i J. L. Píč (obr. 3). V prvním se nacházela velká popelnice, miskovitá nádoba a dobře zachovaný koflík s ouškem. „A v druhém hrobě bylo nádob 15 velkých, popelnice hladká, baňatá, přikrytá placatou poklicí“.⁹⁷ Ve sbírkách *Musea Království českého* můžeme nalézt z této lokality okřínovou nádobku, která má šrafované zdobení. Nádobka dosahuje výšky 6 cm.⁹⁸ Také se tam nacházel bronzový kroužek, který byl ovšem v rozkladu. Píč se domníval, že je rázu duchcovského, oproti tomu Hladík zastával názor, že se jedná o ráz téneský (spadal by do období latěnu). Bronzové dary byly objeveny na spálených kostech. Našly se tam i kosti dítěte s chraстítkem.⁹⁹

Josef Ladislav Píč toto pohřebiště následně rozebírá v korespondenci s profesorem Janem Honzou. Honza chtěl publikovat další článek o tomto nálezu v *Památkách archaeologických*. Svoji stať stavěl na pracích Hladíkových. V dopise Píčovi popisuje rozřazení hrobů a zároveň mu zasílá kresbu, do níž zakreslil umístění hrobů.¹⁰⁰

V roce 1891 spolu opět hovoří o měnických nálezích, které měly putovat na Zemskou jubilejní výstavu. Honza se s Píčem radí o přípravě předmětů. Zároveň ho v dopise informuje o nových nálezích na Bydžovsku, a to o nálezích u Nového Města při Chlumci nad Cidlinou, kde bylo nalezeno 25 koster s popelnicemi. U hlav měly bronzové záušnice, také se tam našly korálky.¹⁰¹

V roce 1910 paní Hladíková MKČ darovala do sbírky: 2 popelnice, 1 hrnec, 2 misky, 4 baňaté nádoby, 8 malých baňatých nádobek, 1 šálek. Všechny tyto předměty pocházely ze žárového pohřebiště u Měníka.¹⁰² Další předměty z Měníka můžeme nalézt v *Píčově inventáři bronzů*, všechny pocházejí z doby bronzové, jedná se o slezsko-platěnickou kulturu. Tam můžeme nalézt: bronzovou spirálku (inv. č. 3668,

⁹⁶ HLADÍK, J.: *Žárové hroby u Měníka*. Památky archaeologické XIV, s. 509–518.

⁹⁷ PÍČ, J. L. et al.: *Archeologický výzkum ve středních Čechách*, s. 97–98.

⁹⁸ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397585.

⁹⁹ PÍČ, J. L. et al.: *Archeologický výzkum ve středních Čechách*, s. 97–98.

¹⁰⁰ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 6, osobní korespondence, přijatá, dopis J. Honza, složka 361, z 13. 11. 1890.

¹⁰¹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 6, osobní korespondence, přijatá, dopis J. Honza, složka 361, z 13. 4. 1891 a 19. 4. 1891.

¹⁰² Museum Království českého, přírůstková kniha 1, 1903–1929, s. 74.

3665), část spirály (inv. č. 3666, 3667), otevřený náramek (inv. č. 3645, 3663), zlomek náramku (inv. č. 3654), bronzovou tyčku (inv. č. 3646, 3673, 7840), jehlici (inv. č. 3631, 3657, 3656), část bronzové jehlice (inv. č. 3632, 3633, 3635, 3639, 3640, 3642, 3643, 3660, 3659, 3658, 3651, 7839), zahnutou jehlici (inv. č. 3634, 3636, 3662, 3661), mírně zahnutou jehlici (inv. č. 3638), malou jehlici (inv. č. 3641), část kroužku (inv. č. 3664, 3653, 3649, 3670), část nýtu (inv. č. 3655), část náušnice (inv. č. 3652), sponu duchcovského typu (inv. č. 3650), kroužky (inv. č. 3648, 3673), náramek (inv. č. 3648, 7842), část nákrčníku (inv. č. 3647), prsten (inv. č. 3669), závěsek (inv. č. 3671), špičku nože (inv. č. 3672), část drátu (inv. č. 3673), slitek (inv. č. 3673) a čepelku (inv. č. 3674).¹⁰³

3.2.2. Písek u Chlumce nad Cidlinou

Písek leží 4 km od Chlumce nad Cidlinou, patřil do úředního obvodu Nového Bydžova.¹⁰⁴ Píč poprvé navštívil Hradec Králové v roce 1898 právě na pozvání Ludvíka Domečky. Poprvé mu Ludvík Domečka psal na začátku ledna tohoto roku v souvislosti s nálezem, který byl objeven na dvoře Šobrovny v Písku u Chlumce nad Cidlinou. Vykopalo se zde šest ornamentálních náramků z bronzu. Jak sám Domečka uvedl v dopise, nevěděl, zda náramky ponechat *Historickému museu v Hradci Králové*, nebo je prodat či vyměnit, proto se chtěl s profesorem Píčem poradit. Dále ho informoval o „*bohatém neolitickém nalezišti u Chlumu*“, v němž byly objeveny zachované korálky z bílé hlíny, a o nález popelnic lužicko-slezského typu ve Velké Skalici.¹⁰⁵ Josef Ladislav Píč následně o nález na Chlumu píše ve *Starožitnostech*. Jedná se o: „*kamenné nástroje, vývrty, nukleus, pazourkové nožičky, kámen na tření obilí, přesleny, hliněné bílé korále, bronzový kroužek, br. slitina.*“ Tyto nálezy byly deponovány v *Historickém museu v Hradci Králové* a nález také popisuje sám Domečka v *Památkách archeologických*.¹⁰⁶

¹⁰³ Inventární kniha archeologické podsírkvy Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 18703–110830.

¹⁰⁴ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 407.

¹⁰⁵ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 4, osobní korespondence, přijatá, dopis L. Domečka, složka 207, z 12. 1. 1898.

¹⁰⁶ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země české, člověk diluvialní sv. I. Pokolení skrčeních koster*, s. 207.

DOMEČKA, L.: *Nové předhistorické nálezy v severovýchodních Čechách*. Památky archeologické XVIII, s. 1–2.

3.2.3. Lochenice

Lochenice jsou obcí položenou mezi Hradcem Králové a Smiřicemi, ležící u řeky Labe. Vesnice spadala do obvodu Hradce Králové.¹⁰⁷ V březnu roku 1898 psal Domečka Píčovi o lochenickém nález – římské stříbrné fibuli (sponě). I o tomto místě nález se Píč zmiňuje ve svém díle *Starožitnosti země České*. Lochenice také v publikaci popisuje jako místo, kde se nacházela neolitická osada.¹⁰⁸

Dne 19. března 1898 přišel Píčovi od doktora Domečky další dopis se zprávou o nálezech na Hradecku, kterou měl uveřejnit v *Památkách archaeologických*.¹⁰⁹ K dopisu připojil také fotografie spony z Lochenic a náramku z Hořenic.¹¹⁰

3.2.4. Nopolisy

Nopolisy se nacházejí na pomezí Nového Bydžova a Chlumce nad Cidlinou (obr. 3), proto tato obec spadala do obvodu bydžovského okresního úřadu.¹¹¹ Domečka se Píčovi také zmiňoval o nalezené sekerce, o zlomcích bronzových nádob z Hradce Králové a o existenci pohřebiště kultury lužicko-slezské v Nopolisech. Následně navrhoval průzkum tohoto pohřebiště z mladší doby bronzové. Uváděl, že části nádob, které se v Nopolisech našly, byly umístěny v místní škole. Dále psal o velké nádobě lužicko-slezského původu, která byla nalezena na zdejším evangelickém hřbitově a kterou bohužel hrobník rozbil. Domečka však získal pro muzeum alespoň střepy.¹¹²

Historické museum v Hradci Králové získalo k prozkoumání v Nopolisech dva hroby a dalších jedenáct hrobů připadlo *Museu Království českého*. Mezi artefakty, které se ve výbavě našly, byly knoflíky, náramky a uherská spona.¹¹³

O pohřebišti v Nopolisech v jednom z dopisů hovoří Josef Koudelka. V něm se vyjadřuje, že místní starosta pan Černý dal svolení ke kopání na hřbitově, kde se při

¹⁰⁷ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 294.

¹⁰⁸ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země české, člověk diluvialní sv. I. Pokolení skrčeních koster*, s. 210.

¹⁰⁹ DOMEČKA, L.: *Nové předhistorické nálezy v severovýchodních Čechách*. Památky archaeologické XVIII, s. 120–121.

¹¹⁰ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 4, osobní korespondence, přijatá, dopis L. Domečka, složka 207, z 19. 3. 1898.

¹¹¹ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky*, s. 351.

¹¹² Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 4, osobní korespondence, přijatá, dopis L. Domečka, složka 207, z 5. 3. 1898.

¹¹³ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II, svazek 3*, s. 290.

kopání písku našly popelnice, zároveň svolil kopat na sousedním poli, kde by mohla být další pohřebiště. V dopise také projevuje zájem o účast na tomto výzkumu.¹¹⁴

Některé střepy z Napolis se objevují ve sbírce MKČ, střepy muzeu daroval J. Koudelka, zápis o tom pochází ze dne 17. října 1905.¹¹⁵

3.2.5. Čistěveský depot

Čistěves se nachází 13 km od Hradce Králové směrem na Hořice v Podkrkonoší. Vesnice spadala do obvodu Hradce Králové.¹¹⁶ Koncem května roku 1896 píše Pič Domečkovi ohledně nálezů denárového pokladu, který pocházel z Královéhradecka. Konkrétním místem objevu tohoto významného přírůstku do sbírky *Historického musea v Hradci Králové* byla Čistěves. Ta se nachází mezi obcemi Chlum, Lípa a Máslojedy, necelých 13 km od Hradce Králové. Osídlení na tomto místě můžeme nalézt již v mladší době kamenné.¹¹⁷ Pič v dopise Domečku žádá o zprávu, kterou by mohl publikovat, a zároveň o kresby těchto mincí. Dopis dále pokračuje takto: „*I dovoluji si tudíž učiniti notou, zdali byste neráčili být té lásky umožniti tuto reprodukci laskavým propůjčením (...) za peněžitou náhradu chtěli duplikáty, které musejní naše sbírce zastoupeny nejsou, přenechati našim sbírkám prehistorickým byli bychom velmi vděční.*“¹¹⁸ Nakonec se do zemského muzea několik denárů dostalo a do dnešních dnů je v *Muzeu východních Čech* jen menší část tohoto depotu.¹¹⁹

3.2.6. Předměřická cihelna a Správcice

Předměřice nad Labem se nacházejí 7 km od Hradce Králové směrem na Smiřice a o trochu jižněji se nacházejí Správcice, ležící 5,4 km od Hradce Králové (obr. 3). Obec Předměřice spadala do obvodu Hradce Králové. V listopadu roku 1898 přijel profesor Pič do Hradce Králové kvůli nálezů laténského hrobu, který byl objeven v předměřické cihelně, jež patřila panu Morávkovi. Výbava hrobu obsahovala tři bronzové náramky, jednu celou nádobu a střepy z dalších rozbitých nádob. Majitel

¹¹⁴ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 6, osobní korespondence, přijatá, dopis J. Koudelky, složka 503, z 1. 8. rok neuveden.

¹¹⁵ Museum Království českého, přírůstková kniha 1, 1903–1929, s. 20.

¹¹⁶ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 86.

¹¹⁷ DOMEČKA L. – SÁL F. L.: *Královéhradecko, Místopis soudního okresu královéhradeckého*, s. 30–31.

¹¹⁸ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Literární archiv, fond DOMEČKA Ludvík, osobní korespondence, přijatá č. 4736, J. L. Pič, dopis ze dne 31. 5. 1896.

¹¹⁹ Tuto informaci poskytl numismatik MVC PhDr. Vojtěch Brádle.

cihelny pan Morávek daroval jeden náramek *Historickému museu v Hradci Králové*, přičemž zbytek výbavy putoval do *Musea Království českého*. V ten samý den navštívil Píč s Domečkou ve Správcích Huga Piše, který vlastnil rozsáhlou prehistorickou sbírku.¹²⁰

3.2.7. Chloumek

Chloumek se nachází nedaleko Smiřic (obr. 3). V jeho názvu docházelo k obměnám. Na přelomu 19. a 20. století se mu říkalo Chlumeck. V roce 1900 obdržel Píč povolení k výzkumu popelnicových hrobů na Chloumku. Žárových hrobů na tomto místě bylo kolem 72, ale při těžbě písku, která na Chloumku probíhala v roce 1873, byla značná část hrobů zničena.¹²¹ Jelikož byl výzkum povolen jen pod podmínkou, že nebudou poškozeny mladé stromy, byl jako odborný dohled vyslán zemským muzeem laborant Václav Landa. V šesti nalezených hrobech byly objeveny tři nádoby, bronzový náramek a zlomek bronzové jehlice. Hroby byly kultury slezsko-plátenické. Jehlici si ponechalo zemské muzeum a zbytek připadl *Historickému museu v Hradci Králové*.¹²² Dle Karla Sklenáře Josef Ladislav Píč „žárlivě střežil práva NM v terénu, pokud nějaká vznikla.“¹²³ Kromě Piše prováděli výzkum na Chloumku také Josef Duška a Ludvík Šnajdr.¹²⁴

3.2.8. Hustířany

Hustířany, ležící 8 km od Jaroměře, spadaly pod obvod okresního úřadu Dvůr Králové nad Labem (obr. 3).¹²⁵ J. L. Píč s V. Landou pracovali v Hustířanech na neolitických kulturních jámách v roce 1900; pozemek patřil panu Sedláčkovi. Do sbírek MKČ se z tohoto naleziště dostaly prostřednictvím střepů větší nádoby, z morfologického hlediska se jednalo o okraje. Byl to plavený materiál, který v sobě měl příměs písku.¹²⁶

¹²⁰ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Piše...*, s. 1.

¹²¹ MUSIL, F. et al.: *Dějiny východních Čech: v pravěku a středověku (do roku 1526)*, s. 112–113.

¹²² PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II, svazek 3*, s. 293; MUSIL, F. et al.: *Dějiny východních Čech: v pravěku a středověku (do roku 1526)*, s. 113.

¹²³ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 58.

¹²⁴ MUSIL, F. et al.: *Dějiny východních Čech: v pravěku a středověku (do roku 1526)*, s. 113.

¹²⁵ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 185.

¹²⁶ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Piše...*, s. 2.; Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 508157.

3.2.9. Černilov

Roku 1901 bylo nad Černilovem objeveno popelnicové pohřebiště (obr. 3), ke kterému za sebe J. L. Píč poslal Václava Landu. Černilov leží 10,5 km od Hradce Králové, pod jehož obvod také spadal.¹²⁷ Bylo zde odkryto cekem šestnáct žárových hrobů slezské kultury, a to na poli Jana Prokše.¹²⁸ Hroby se objevovaly těsně pod ornici, a proto docházelo k jejich poškození. *Museum Království českého* tedy nezískalo žádný nález, ale *Historické museum v Hradci Králové* získalo do své sbírky nádoby a chrastítka ve tvaru ptáka.¹²⁹

3.2.10. Malá Skalice

Malá Skalice se nachází 9 km od Hradce Králové směrem na Smiřice (obr. 3). Obec spadá do obvodu Hradce Králové.¹³⁰ Téhož roku, tedy 1901, se také kopalo u Malé Skalice, kde Domečka pověřil dohledem místního správce Karla Vošáhlíka. Nalezly se zde popelnicové hroby, jejichž nádoby byly lépe zachované než u hrobů v Černilově, a to díky uložení v písku.¹³¹

3.2.11. Jeníkovice

Landa jako zástupce doktora Píče prováděl vykopávky též na kopci u Jeníkovíc, tehdy Jenikowitze, a to v průběhu září 1902 (obr. 3). Tato obec se nachází 15 km od Hradce Králové. Našlo se zde celkem šest popelnicových hrobů, přičemž čtyři hroby nechal vykopat Domečka pro hradecké muzeum a zbylé dva připadly MKČ. V nich se celkem našlo 7 nádob.¹³² Píč následně v dopise Domečkovi píše, že nádoby byly nezdobené a velká část byla rozbitá a musela být slepována. Střepey, které se zde našly, Píč přirovnává k těm, které se našly u Přerova nad Labem.¹³³ Ve sbírce MKČ se dochovaly dvě nádoby z této oblasti, které Píč s Landou získali. Jedná se o konické

¹²⁷ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 80.

¹²⁸ DOMEČKA L. – SÁL F. L.: *Královéhradecko, Místopis soudního okresu králové hradeckého*, s. 17–18.

¹²⁹ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II. Čechy na úsvitě dějin. Svazek 3. Žárové hroby v Čechách a příchod Čechů*, s. 288.

¹³⁰ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 305.

¹³¹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karta 4, osobní korespondence, přijatá, dopis L. Domečka, složka 207, z 12. 10. 1901.

¹³² DOMEČKA L. – SÁL F. L.: *Královéhradecko. Místopis soudního okresu králové hradeckého*, s. 66–67.

¹³³ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Literární archiv, fond DOMEČKA Ludvík, osobní korespondence č. 3734, přijatá, J. L. Píč, dopis ze dne 10. 6. 1902.

misky. Jedna má rovný okraj, byla lepená a značně poškozená, k tomu jí chybí 1/3 okraje a část dna. Její rozměry na výšku jsou 3,4 cm, průměr okraje 10 cm a dna 4,5 cm.¹³⁴ Druhá miska má rovný okraj a zaoblenou vrchní část. I ona byla lepena a opět jí chybí část okraje. Na výšku má 5 cm, průměr okraje je 11,4 cm, zaoblení však dosahuje průměru 12 cm a průměr dna je 5,1 cm.¹³⁵

Domečka ve své knize následně o tomto nálezů píše: „*Několik hrobů plátenických bylo na slezských pohřebištích v Jeníkovcích (...) a na Slezském předměstí u Hradce Králové.*“¹³⁶ Při návštěvě Jeníkovců zavítal Píč i do Vysokého Újezdu, kde našel pár střepů z pozdní doby hradištní.

3.2.12. Hořenice

Když byl mezi lety 1897–1902 odkryt laténský hrob u Hořenic, tehdy Horschenitze, nedaleko Jaroměře, spadala obec do jejího odvodu (obr. 3). Profesor Píč se na výzkum přijel osobně podívat. V době, kdy tam dorazil, bylo objeveno „*jedenáct vroubkovaných bronzových kroužků z pásu a bronzový náramek*“. Některé nálezy z oblasti severovýchodních Čech si odvezl do pražského musea.¹³⁷ V *Museu Království českého* jsou hned tři malé bronzové náramky tvaru kulatého a čokovitého, které na sobě mají zelenomodrou patinaci. Dva jsou o velikosti 2,5 cm a jeden 2,4 cm.¹³⁸ Kroužků z této oblasti je tam 12, není u nich napsán rok, kdy se do muzea dostaly, a proto nelze s jistotou říci, který se do sbírky dostal díky Píčovi a který ne. Deset kroužků je o velikosti 2–2,5 cm. Zbylé dva mají velikost 3,8–3,7 cm a 7,4–6,9 cm.¹³⁹

3.2.13. Návštěva Nechanic, Sobětuše, Boharyně, Libčan a Hvozdic

V roce 1902 navštívil Josef Ladislav Píč Královéhradecko ještě jednou. Důvodem byl jeho zájem o prozkoumání Nechanic a okolí. Nechanice se nacházejí na pomezí mezi Hradcem Králové a Novým Bydžovem. Spadaly do úředního obvodu

¹³⁴ Inventární kniha archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 57410.

¹³⁵ Inventární kniha archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 57409.

¹³⁶ DOMEČKA, L.: *Obchodní cesty na Hradecku v době předhistorické*, s. 18.

¹³⁷ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II, svazek 3*, s. 290.

¹³⁸ Inventární kniha archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 65674–65676.

¹³⁹ Inventární kniha archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 65669–65683.

Hradce Králové.¹⁴⁰ Píč se snažil zjistit, zda místní měšťanské školy nemají ve svých sbírkových předmětech artefakty z povrchových sběrů. V Nechanické škole objevil *prehistorické nálezy z doby kamenné a bronzové*.¹⁴¹ Nejspíše se také zastavil na zdejším tvrzišti, které je popisováno v *Památkách archaeologických* bývalým komisařem při hejtmanství hradeckém, panem Mořicem Lüssnerem.¹⁴² Dále provedl výzkum v obci Sobětuš, kde se mu podařilo nalézt střepy z doby hradištní. Prozkoumal též oblast obce Boharyně, kde se původně nacházely popelnicové hroby z doby bronzové.¹⁴³ Při této cestě zavítal i do Roudnice, která se nachází 9 km od Nechanic, a do sousedních obcí Libčan a Hvozdnic.¹⁴⁴ V Libčanech ho mohlo zajímat únětické či laténské pohřebiště, které se v této oblasti nacházelo, ale i mohylník. Ve hvozdnické škole se nacházely střepy, podle Domečky se jednalo o střepy lužického typu. Tyto střepy byly nalezeny na poli nedaleko zádušního lesa.¹⁴⁵

3.2.14. Nepasice

Ve dnech 24.–26. června 1903 se prováděl výzkum v obci Nepasice na poli pana Zvoničky a Balcara, nedaleko Třebechovic (obr. 3).¹⁴⁶ Nepasice leží 10 km od Hradce Králové směrem na Třebechovice pod Orebem; spadají do obvodu Hradce Králové.¹⁴⁷ Výsledkem kopání byl nález popelnicových hrobů slezské kultury. Celkem jich bylo 13 a terénní práce zde probíhaly již od roku 1902. V tomto roce se J. L. Píč do této oblasti vypravil na archeologickou cestu, ale prozatím jako pouhý pozorovatel.¹⁴⁸ Domečka Píčovi píše: „*Znaje touhu dr. Píče, aby nálezy z popelnicových pohřebišť v severovýchodních Čechách doplnil předhistorickou sbírku zemského musea, pozval jsem ho v r. 1903, aby několik hrobů dal vykopati na pohřebišti nepasickém pro zemské museum.*“¹⁴⁹ Na základě této skutečnosti byl při výzkumu nedaleko Hradce Králové opět přítomen Václav Landa, kterému bylo jedenáct popelnicových hrobů svěřeno.¹⁵⁰ Našly se tam „*jehlice, šípy, náramky, knoflíky, kroužky, kus spony uherské s osmičkovitě*

¹⁴⁰ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 347.

¹⁴¹ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Píče...*, s. 2.

¹⁴² LÜSSNER, M.: *Zpráva o některých starobylostech a památkách středověkých*. Památky archaeologické XIV, s. 187–189; PEŠEK, J.: *Nechanice nad Bystřicí. Minulost a přítomnost*, s. 18.

¹⁴³ PEŠEK, J.: *Nechanice nad Bystřicí. Minulost a přítomnost*, s. 16.

¹⁴⁴ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Píče...*, s. 2.

¹⁴⁵ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II. Čechy na úsvitě dějin. Svazek 3. Žárové hroby...*, s. 287.

¹⁴⁶ DOMEČKA, L. – SÁL F. L.: *Královéhradecko, Místopis soudního okres...*, s. 147–148.

¹⁴⁷ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 351.

¹⁴⁸ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II. Čechy na úsvitě dějin. Svazek 3. Žárové hroby*, s. 37.

¹⁴⁹ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Píče...*, s. 2.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 2.

spleteným drátem obloučku.“¹⁵¹ Nádoby v hrobech byly uloženy v řadě od západu k východu.¹⁵²

První hrob, v němž se nacházela pouze osamocená nádoba, byl prokopán *Museem Království českého*. Druhý hrob kopalo MKČ, hrobová výbava obsahovala misku s šálkem, dva hrnky, dvě misky, čtyři šálky, dvě baňaté nádoby s pokličkou, jehlici, mísu poklopenou a jehlici s hlavičkou. Výzkum třetího hrobu provádělo MKČ a byl nalezen hrnek, šálek, červený hrnek poklopený mísou, mísa poklopená, mísa poklopená, tuhovaný hrnek s ouškem a poklopený šálek. Čtvrtý hrob kopalo rovněž MKČ a našlo mísu, nádobu, jehlici, hrnek, baňatou nádobu a tuhovaný hrnek s ouškem. Pátý hrob obsahoval nejvíce nálezů, ty putovaly opět do MKČ. Hrob obsahoval baňatou nádobu, poklopenou mísu, šálek, hrneček, dva šálky, řehtačku, hrnek, mísu a na ní hrneček s ouškem, malé hrnečky a baňatou nádobu. Šestý hrob patřil také MKČ, hrobová výbava se skládala z baňaté nádoby, náušnice, šálku poklopeného, dvou nádob a baňaté nádoby, hrnku přikrytého mísou, misky, dvou malých nádobek a dvou hrnků. Sedmý hrob prokopalo *Historické museum v Hradci Králové*, našlo v něm baňatou misku, hrnek, šálek, dvě malé misky, misku a malou nádobu. Osmý hrob kopalo MKČ, výbava se skládala z šálku, pěti baňatých nádob, dvou hrnků, mísy a dvou malých nádobek. Devátý hrob zkoumalo HMHK, našlo v něm baňatou nádobu, hrnek, dvě misky, malou nádobu, ozdobnou nádobu, popelnici, mísu a velkou nádobku. Desátý hrob prokopalo MKČ, v něm se nacházely ozdobná nádoba, dvě malé nádoby, popelnice, bronzová náušnice, velká popelnice, dva hrnky, hrnek tuhový a kroužek s ozdobou. Jedenáctý hrob byl velice chudý, zkoumalo ho MKČ, byla v něm pouze jedna osamocená nádoba. Dvanáctý a třináctý také kopalo MKČ, v jednom byla malá nádoba, popelnice, malá nádoba, hrnek a miska. A v posledním malá popelnice, miska, dvě malé popelnice, dvě misky, velká popelnice s mísou a popelnice.¹⁵³

3.2.15. Ohnišťany

Ohnišťany se nacházejí 11,4 km od Nového Bydžova. Spadaly do obvodu okresního úřadu v Novém Bydžově.¹⁵⁴ V roce 1902 píše Píč Domečkovi o mohylách, které se nacházely v Ohnišťanech, nedaleko Ostroměře. Byly na pozemku místního

¹⁵¹ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II. Čechy na úsvitě dějin. Svazek 3. Žárové hroby...*, s. 289.

¹⁵² Tamtéž, s. 37.

¹⁵³ Muzeum východních Čech, nálezový deník II, Nepasice 24.–26. 6. 1903, s. 513–515; Národní muzeum, přírůstková kniha 1, 1903–1929, s. 11.

¹⁵⁴ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 379.

velkostatkáře, který povolil jejich kopání. Píč se domníval, že by toto pohřebiště mohlo být „*totožné s tím u Pičory na Dobřichovsku*“. Jenže mohyly nacházející se u Ohnišťan byly zničeny dříve, než vůbec mohl proběhnout jejich výzkum. Hluboká orba, která byla při obdělávání pole použita, popelnice rozpúlila a část pohřebiště se úplně rozorala.¹⁵⁵

Majitel pozemku slíbil lokalitu postoupit k výzkumu, přesto ji ale před samotným výzkumem zničil. I tak ho nečekal žádný postih. Tyto přestupky se neřešily až do 40. let 20. století.¹⁵⁶

Roku 1902 se do sbírek MKČ dostaly dva nálezy z této oblasti. Prvním byla železná záponka z doby římské. Ta se našla v žárovém hrobě u silnice. Muzeu jí daroval velkostatkář Kadlík. Ten muzeu daroval i železné nůžky, které byly objeveny v žárovém hrobu.¹⁵⁷ O rok později našel také bronzové kování, datované též do doby římské.¹⁵⁸

3.2.16. Jeřice

Obec Jeřice se nachází 5 km od Hořic v Podkrkonoší (obr. 3). Spadala do obvodu Hořic.¹⁵⁹ Na počátku 20. století prováděl Josef Ladislav Píč archeologický výzkumu Hořic. Nedaleko Jeřic se tehdy nacházelo 200 mohyl kultury lužické, které byly umístěny na jižním svahu, sahajícím až k obecnímu lesu sousedních Třebovetic.¹⁶⁰ Avšak Píč ve svých *Starožitnostech* píše: „*Napočítal jsem přes 100 mohyl velikých i menších, podélným směrem od západu k východu.*“¹⁶¹

Mohyly z mladší doby bronzové se vyskytovaly v zalesněné oblasti, což není úplně běžné, a díky tomu se v této oblasti zachovaly.¹⁶² Dvě z jeřických mohyl byly prozkoumány v první polovině roku 1902 ředitelem jeřického velkostatku, panem Stúhem, který v nich našel spálené i nespálené kosti i se zuby, dvě nádoby tvaru lahovitého a střepy. Jednalo se tedy o birituální pohřební ritus. V nálezovém deníku

¹⁵⁵ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Literární archiv, fond DOMEČKA Ludvík, osobní korespondence, přijatá, J. L. Píč, č. 3732, dopis ze dne 17. 5. 1902.

¹⁵⁶ Zdroj PhDr. Miroslav Novák, 27. 11. 2014, m.novak@muzeumhk.cz.

¹⁵⁷ Inventární kniha archeologické podsbírký Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 52638, 52647.

¹⁵⁸ Inventární kniha archeologické podsbírký Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 52673.

¹⁵⁹ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 211.

¹⁶⁰ MUSIL, F. et al.: *Dějiny východních Čech: v pravěku a středověku (do roku 1526)*, s. 113.

¹⁶¹ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II, svazek 3*, s. 10.

¹⁶² MUSIL, F. et al.: *Dějiny východních Čech: v pravěku a středověku (do roku 1526)*, s. 84.

HMHK, který vedl Domečka jako ředitel muzea, můžeme nalézt tento záznam: „*Zpráva o tom podána byla prof. J. L. Píčoví, řediteli předhist. sbírky zemského muzea v Praze. Ten přijel 17. června 1902 a dal v dnech 17.–21. června prokopati 3 menší mohyly.*“¹⁶³ Oproti panu Stúhovi tam však našel jen střepy. Větší mohyly dosahovaly výšky 1–2 metrů a v průměru měly kolem 10–11 metrů. Ve *Starožitnostech* Píč následně také píše: „*Pouze jednou našel jsem v mohyle nad úrovní země popelnici dvojkonickou s ostrou hranou, v ní dvě malé okřínky, podle půl nádoby vásovité, rozrušené dvě menší nádoby a mnoho střepů.*“¹⁶⁴ Je důležité uvést, že spálené kosti nebyly řádně uloženy do urny. S Píčem zde spolupracoval František Pokorný, kustod hořického muzea.¹⁶⁵

3.2.17. Březovice

Březovice je obec nacházející se 3 km od Hořic v Podkrkonoší (obr. 3).¹⁶⁶ Tam Píč prováděl výzkum v roce 1903. V této lokalitě bylo objeveno větší množství keramických nádob, které se staly součástí sbírky pravěké expozice v MKČ. První nádobou je menší amfora, která disponuje rozevřeným okrajem a zešíkmeným hrdlem. Tělo nádoby je oblé a dno vypoulené dovnitř. Povrch amfory je hladký. Vysoká je 4,7 cm, průměr okraje je také 4,7 cm a dno má v průměru 2 cm. Druhou nádobou je miniatura amforovité nádoby, vzhled je podobný předchozí nádobě. Vysoká je 5 cm, průměr okraje je 4,2 cm a dna 2 cm. Třetí je okřínovitá nádoba, dno je jemně vypoulené do vnitřní části nádoby. Na těle má dva vodorovné pásy, dvě rýhy, které mezi sebou mají tři rýžky, ty jsou zešíkmené. Rozměry nádoby nejsou uvedeny. Další nádoba je také okřínovitá, dno je vypoulené dovnitř. Uvnitř nádoby byly spálené kosti. Nádoba je vysoká 8 cm, průměr jejího okraje činí 8,4 cm a dna 4 cm. Z Březovic pochází také koflík s uchem, které míří nad okraj. Hrdlo nádoby je mírně prohnuté, tělo baňaté a dno je opět vypoulené dovnitř. Na dně je pás žlábků. Výška nádoby je 6 cm, průměr okraje 12,2 x 14 cm a dna 4,5 cm. Další koflík má páskové ucho, dno nádoby směřuje dovnitř a povrch není příliš hladký. Koflík je vysoký 3 cm, průměr okraje 6,5 x 7,2 cm a dna 2,3 cm. Druhý koflík má uražené ucho, nádoba je opět hladká. Její rozměry jsou: 5,4 cm

¹⁶³ Muzeum východních Čech, nálezový deník II, Mohyly v Jeřicích, s. 578.

¹⁶⁴ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II. Svazek 3*, s. 11.

¹⁶⁵ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 452–453.

¹⁶⁶ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 63.

výška, průměr okraje 11 x 12,7 cm a dna 4,5 cm. Dochovala se také spodní část
miniaturní amfory o výšce 3 cm. Nádoby jsou datovány do doby bronzové.¹⁶⁷

3.2.18. Hvozdnice

Hvozdnice leží 9,5 km od Hradce Králové směrem na Chlumeck nad Cidlinou (obr. 3). Spadaly do obvodu okresního úřadu Hradec Králové. Na začátku 20. století jsou v písemných pramenech zmiňovány jako Voznice.¹⁶⁸ V roce 1905 informoval Domečka Píče o mohylách poblíž Hvozdnic. Dle Píčova návrhu zde byla poté na zkoušku prokopána pouze jedna mohyla, ale výkop provedli zaměstnanci hradeckého muzea. V mohylách se našlo celkem 19 nádob a 2 bronzové jehlice. Proto tyto nálezy následně putovaly do městského muzea v Hradci Králové. Avšak vyobrazené nádoby můžeme nalézt ve třetím svazku druhého dílu Píčových *Starožitností*.¹⁶⁹ Následně se v červenci téhož roku začalo vykopávat dalších 7 mohyl pro *Museum Království českého* a 2 pro *Historické museum v Hradci Králové*.¹⁷⁰ Tento výzkum prováděl Landa, inicioval ho Píč. Když se Píč přijel na výzkum osobně podívat, bylo mu oznámeno, že se v mohylách skoro nic nenašlo, jelikož už byly dříve někým otevřeny: „V jedné byly nalezeny spálené kůstky roztroušené v popelišti na úrovni a roztroušené nádoby, mezi nimiž jedna barvy žlutavé s menšími pupíky uvnitř vytlačenými, upomínající na nádobu z mohyl u Kbel. V druhé (...) pouze roztroušené střepy a stopy popele.“¹⁷¹ Hradecké muzeum na tom bylo s nálezem velice podobně. Podle tvrzení Ludvíka Domečky kopal u Libčan roku 1858 kněz Václav Krolmus. Kvůli proměnám místních názvů to však nejspíš bylo právě u zádušního lesa blízko Hvozdnic, v roce 1858 se lesu říkalo Petřina.¹⁷²

3.2.19. Běstvin

Píč navštívil v roce 1906 znovu severovýchodní Čechy, tentokrát s úmyslem prozkoumat Běstvin, konkrétně les v Halíně (obr. 3). Zde nechal provést výzkum mohyly z doby hradištní, uvnitř které byl nalezen popel a uhlíky. V lese bylo mohyl

¹⁶⁷ Inventární karty archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397940–397950.

¹⁶⁸ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 187.

¹⁶⁹ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II. Čechy na úsvitě dějin. Svazek 3. Žárové hroby...*, s. 5.

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 287.

¹⁷¹ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl II. Čechy na úsvitě dějin. Svazek 3. Žárové hroby...*, s. 287.

¹⁷² DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Píče...*, s. 3.

více, avšak Píč obdržel povolení pouze k výzkumu jedné.¹⁷³ Ve *Starožitnostech* o této lokalitě můžeme nalézt zmínku v této podobě: „v revíru zvaném Kuchařov je na 70 mohyl. (...) R. 1906 prokopal jsem jednu mohylku z hlíny nasypanou; našel jsem na čtyřech místech popeliště, pak roztroušeně uhlíky; milodary se nevyskytují.“¹⁷⁴

3.2.20. Třebovětice

Třebovětice se nacházejí 7 km od Hořic v Podkrkonoší (obr. 3). Proto spadají pod Hořický obvod.¹⁷⁵ Píč zde prováděl archeologický výzkum, avšak není zcela jisté, kdy se výzkum odehrával. V této lokalitě našel 22 střepů lužické kultury. Střepy se staly součástí pravěké sbírky v *Museu Království českého*.¹⁷⁶

3.2.21. Pozorování krajiny v okolí Pardědubu a Dolního Přímu

Během roku 1908 putovali Domečka s Píčem po okolí Hradce Králové s cílem najít stopy po minulém osídlení. Výzkum prováděli tak, že sledovali vystupující a klesající krajinu. Například stopy po příkopech v oblasti Pardědubu dovedly Píče k tvrzení, že zde nebylo hradiště, ale tvrziště. Seskupení valů a příkopů v lese u Horního Přímu zase zamítl jako hradiště, ale prohlásil je za vojenské zákopy.¹⁷⁷

3.2.22. Prohlídka tvrzišť v Obědovicích, Libčanech a Radíkovcích

Téhož roku zavítal do Hradce Králové na prohlídku nedalekých tvrzišť, a to proto, že připravoval své dílo *Čechy za doby knížecí*. Místa se nacházejí mezi Hradcem Králové a Chlumcem nad Cidlinou. Obce spadaly do soudního okresního úřadu města Hradec Králové. Za tímto účelem navštívil také Horní Přím, Libčany a Obědovice (obr. 4), kde zkoumal tvrziště.¹⁷⁸ Jeho zájmu neunikly ani Radíkovice (obr. 5), což je patrné z fotografií těchto míst, které se našly v jeho pozůstalosti. Obědovice i Radíkovice dává do publikace jako příklady míst, která se vyskytovala v blízkosti rybníku. Na začátku 20. století jsou však rybníky plně nahrazeny loukami.¹⁷⁹ Nazývá je také jako tvrže v močálu. Ve svém díle Píč píše: „*Tak vypravovali mi v Obědovicích na Hradecku, že*

¹⁷³ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Píče...*, s. 3.

¹⁷⁴ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl III. Čechy v době knížecí. Svazek I*, s. 25.

¹⁷⁵ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 545.

¹⁷⁶ Inventurní kniha archeologické podsírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 8941–8962.

¹⁷⁷ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Píče...*, s. 3.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 4.

¹⁷⁹ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl III. Čechy za doby knížecí*, s. 248.

při vypouštění rybníčka, v němž tvrzka leží, bývá viděti pod hlinitou homolí tvrzky trámce vodorovně položené, na nichž tvrzka je nasypána. ¹⁸⁰

3.2.23. Třebešov

Třebešov se nachází 6 km od Častolovic (obr. 3). Do východních Čech při další návštěvě Píče zavítal 25. října 1909, kdy se na poli u Třebešova objevilo 153 žárových hrobů z mladší doby bronzové, překrývajících se až do doby halštatské.¹⁸¹ Majitelem tohoto panského pozemku byl hrabě Hanuš Kolovrat, ale v pronájmu ho měl pan Hrubeš. Nejprve výzkum provádělo *Historické museum v Hradci Králové*, ale na přání majitele bylo výzkumem pověřeno *Museum Království českého*, proto Píče pověřil výzkumem laboranta Václava Landu. Bylo zde nalezeno celkem 300 různých nádob a z toho 255 bylo sestaveno dohromady. V hrobech „*jako milodary kolem popelnic jsou různé knoflíky hladké i zdobené*“. Našly se tam také dětské řehtačky. Uvnitř popelnic se nacházely různé bronzové šperky. Také se tam našlo: „*23 kusu jehlic, 17 celých náramků, 37 náušnic, 11 kroužků (prstenů), 11 kostěných korálků z náhrdelníku.*“¹⁸²

3.2.24. Opočno

Opočno leží 26 km od Hradce Králové (obr. 3). Tentýž rok (1909) se našlo pohřebiště lužické kultury u Opočna, kam byl Píčem vyslán taktéž Landa. Při výzkumu pole však byly nalezeny pouze střepy keramiky. V roce 1909 zároveň profesor Píče navštívil severovýchod Čech naposled. Ludvík Domečka se s ním setkal ještě v roce jeho smrti (1911); navštívil ho v Praze v jeho bytě a probíral s ním nálezy.¹⁸³

3.2.25. Chystaná přednáška v Novém Bydžově

Dne 22. května 1911 přichází Píčovi dopis z Nového Bydžova od kustoda tamního muzea Josefa Koudelky. Ten profesora žádá, zda by nepřijel na připravovanou akci na téma: „*Ochrana historických a archeologických památek.*“¹⁸⁴ Tato akce se měla konat ve dnech 1.–10. července. Koudelka Píčovi v dopise píše, že by byl rád, kdyby na

¹⁸⁰ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl III. Čechy za doby knížecí*, s. 264.

¹⁸¹ SKLENÁŘ, K.; SKLENÁŘOVÁ, Z.; SLABINA M.: *Encyklopedie pravěku v Čechách na Moravě a ve Slezsku*, s. 363.

¹⁸² Muzeum východních Čech, nálezový deník II, Třebešov 25. 10. 1909, s. 210.

¹⁸³ DOMEČKA, L.: *Archeologický výzkum L. J. Píče...*, s. 5.

¹⁸⁴ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 6, osobní korespondence, přijatá, dopis J. Koudelky, složka 503, z 22. 5. 1911.

akci přednášel. Z dopisu vyznívá, že velký zájem o Píčovu návštěvu projevil okresní školní inspektor.¹⁸⁵ Není však úplně jisté, zda tato přednáška proběhla.

3.3. Zpráva o výzkumu z Lípy

Lípa se nachází 12 km od Hradce Králové směrem na Hořice v Podkrkonoší. Lípa spadá do obvodního úřadu Hradce Králové.¹⁸⁶ V roce 1913 se našla v Píčově pozůstalosti zpráva od Ludvíka Domečky o výzkumu z Lípy, která měla být uveřejněna v *Památkách archaeologických*, ale za Píčova života se tak nestalo. Tato zpráva byla předána Luboru Niederlemu, který na ni v polovině ledna 1914 reaguje v dopise, jenž byl určen Ludvíku Domečkovi: „Četl jsem Vaši zprávu a vidím, že tak, jak je podle nových pravidel, nelze jí uveřejnit.“¹⁸⁷ Niederle kritizuje málo odborné popisování jednotlivých jam, o nichž se ve zprávě zmiňuje Domečka, a zároveň Niederle tvrdí, že jeho kresby jsou dosti nepřesné. Avšak i přesto je ochoten část této zprávy o výzkumu zveřejnit. Naproti tomu je v dopise také vyjádřen zájem o další spolupráci ze strany *Musea Království českého*.

¹⁸⁵ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 6, osobní korespondence, přijatá, dopis J. Koudelky, složka 503, z 22. 5. 1911.

¹⁸⁶ FIALOVÁ, L. et al.: *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky...*, s. 288.

¹⁸⁷ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Literární archiv, fond DOMEČKA Ludvík, osobní korespondence č. 3410, přijatá, s L. Niederlem, dopis ze dne 16. 1. 1914.

4. První prehistorická sbírka v Museu Království českého

4.1. Počátek muzea a prehistorické sbírky

Název *Museum Království českého* vznikl v roce 1854, o osm let dříve se instituce nazývala *České muzeum*. Původně se však užíval název *Vlastenské museum v Čechách*, a to od roku 1818. To se nejprve nacházelo v Kolovratově ulici, dnešní ulici Na Příkopě. Sbírkový materiál byl umístěn v Nostickém paláci. Protože se předměty v muzeu rychle hromadily a místa ubývalo, bylo potřeba nastalou situaci řešit. V Nostickém paláci byly archeologické předměty nainstalovány pouze ve dvou sálech, navíc se tam nenacházely samy, o místo se musely podělit s dalším sbírkovým materiálem. Daná situace byla neúnosná a bylo potřeba nalézt řešení. K tomu došlo v roce 1891, kdy správní výbor rozhodl o rozdělení sbírek.¹⁸⁸ Ve staré budově Na Příkopě se nacházely na oko krásné nálezy, jako třeba nádoby z Neštěmic. Avšak dokumentace byla velmi špatná a často ani nebylo známo přesné místo nálezu, čímž ztrácely nálezy na hodnotě. A proto při třídění byly důležité otázky: Jak a za jakých okolností byl předmět nalezen? Co všechno bylo v souboru společně s nalezeným artefaktem? Atd. Dalším úskalím bylo, že pokud při vyzvednutí nádoby došlo například k jejímu rozbití, nechala se na místě. V této době se ještě nikdo nevěnoval keramickým střepům.¹⁸⁹

Poprvé se J. L. Píč s pohanstvím seznamuje v muzeu Na Příkopě, kde byly nálezy umístěny ve dvou místnostech. V místnostech se nacházely předměty antické, egyptské, starověké a umělecká díla. Předměty byly rozděleny až těsně před stěhováním do nové budovy, a to prof. Janem Koulou. Následně se pod etnograficko-archeologickou sbírkou daly nalézt pouze předměty pravěkého a starověkého původu, společně s domácí a klasickou archeologií.¹⁹⁰

Právě v době příprav na stěhování, koncem roku 1889, si list Čech stěžuje, „že se na českém muzeu vůbec archaeologie nepěstuje, že zejména ze středověkých sbírek v muzeum skoro nic nemáme“, a historik umění Josef Braniš píše Píčovi: „Velkou vinu úpadku v naší vědecké činnosti v oboru archaeologie nese i Museum, jež snad pilně sbírá

¹⁸⁸ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví v Národním muzeu*, s. 70; SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 55.

¹⁸⁹ SKLENÁŘ, K.: *Archeologie a pohanský věk: příběhy z dětských let české archeologické vědy*, s. 296.

¹⁹⁰ Tamtéž, s. 296–297.

*velrybí kosti, všeliké kameny a t. p., ale pro české umění od smrti Vocelovi neučinilo nic...*¹⁹¹

Sbírka byla do nové budovy přestěhována v dubnu roku 1892.¹⁹² Na naléhání tehdejšího kustoda pravěké sbírky Václava Schulze došlo k oddělení archeologické sbírky od archivů. Schulz měl ve správě sbírku od roku 1879. Ač nebyl archeologem, ale archivářem, svoji práci dělal zodpovědně a se smyslem pro uspořádání.¹⁹³ Jeho rozdělení následně přebírá i nový kustod sbírky. V. Schulz totiž používal *system lístkového katalogu*, ve kterém pokračuje také J. L. Píč.¹⁹⁴ Píč naléhal na správní výbor muzea, aby sbírky oddělil, a jako důvod uvedl, že se sbírky rozvíjejí odlišným tempem.¹⁹⁵

Po přestěhování sbírky do nové budovy zůstalo vedení muzea stejné, tudíž konzervativní.¹⁹⁶ Avšak domácí i zahraniční vědci čekali, jakým směrem se museum bude ubírat. A kdo bude financovat potřebné výdaje.¹⁹⁷

V roce 1892 se archeologická sbírka oddělila od etnografického oddělení. Z dosavadní archeologické sbírky vznikla dvě samostatná oddělení. Oddělení pro sbírky pravěké archeologie a oddělení pro sbírky historické archeologie.¹⁹⁸ V únoru téhož roku se kustodem historického archeologického oddělení stává Jan Koudelka.¹⁹⁹ Následně žádal Václav Schulz, aby byl vybrán nový kustod také pro archeologické sbírky.²⁰⁰ A to se stalo následujícího roku. Dne 15. března 1893 byl do funkce jmenován Josef Ladislav Píč. V té době působil na gymnáziu a místo v *Museu Království českého* přijímal s rozhodnutím, že bude dělat tuto práci jen do té doby, než zpracuje a uspořádá sbírku pro expozici, ale nakonec tuto funkci zastával až do osudného dne, kdy se rozhodl odejít ze světa. Byl vybrán při konkurzu v říjnu 1892, u něhož komisi informoval o svých dosavadních výzkumech a o nálezech, které odevzdal do muzea. V konkurzu o místo kustoda se střetl s osobou Břetislava Jelínka, správcem pražského Městského muzea, a

¹⁹¹ SKLENÁŘ, K.: *Obraz vlasti: Příběh Národního muzea*, s. 295.

¹⁹² SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 55.

¹⁹³ Tamtéž, s. 55.

¹⁹⁴ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví...*, s. 71.

¹⁹⁵ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 46.

¹⁹⁶ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 51.

¹⁹⁷ SKLENÁŘ, K.: *Archeologie a pohanský věk: příběhy z dětských let...*, s. 299.

¹⁹⁸ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 45.

¹⁹⁹ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 55.

²⁰⁰ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví...*, s. 70–71.

s Jindřichem Matiegkou z Lovosic, jenž byl lékařem.²⁰¹ Jeho bratr PhDr. Bohumil Matějka vykonával v letech 1897–1904 funkci pomocné síly kustoda, zároveň měl povinnost jezdit do terénu. Také přišel s nápadem založit v *Museu Království českého* lapidárium.²⁰²

Když Píč přebíral sbírku, došel k názoru, že je potřeba kovové předměty konzervovat. K ruce tedy dostal Jelínka, který v konkurzu sice nedostal místo kustoda, avšak díky přátelství s JUDr. Zdeňkem Bergrem se stal na půl úvazku alespoň konzervátorem.²⁰³ Berger byl archeolog a sběratel. Po jeho smrti se rozsáhlá sbírka, kterou vlastnil díky J. L. Píčovi, stala součástí sbírky *Musea Království českého*.²⁰⁴

V terénních pracích Píčovi pomáhal Václav Landa. Landa dělal na prehistorickém oddělení pomocné práce, staral se o topení, dohlížel na výstavu při návštěvních hodinách. Pro svoji svědomitost se na návrh Kouly a Píče stává v roce 1895 laborantem. Na konci 19. stolní je Václav Landa pro Píče velkou oporou, a to z toho důvodu, že se Píč začal věnovat *Starožitnostem země České* a na běžnou práci v muzeu mu nezbývalo mnoho času.²⁰⁵

Sbírku si Píč převzal 27. 5. 1893 a ihned po správním výboru žádal o evidenci sbírky. Ta se ovšem psala do roku 1855, následující období se nedochovala, jelikož byla psána na volné listy papíru. Píč dostal k dispozici až německé zápisky z roku 1863 a podrobnější poznámky, které se začaly psát v roce 1867. V nich jsou obsaženy nové předměty, které muzeum pro sbírku získalo. Správce sbírky tyto poznámky zaznamenával do roku 1889.²⁰⁶

Sbírka byla umístěna v nové budově MKČ na Václavském náměstí. Peníze na budovu vyčlenil *Zemský sněm*. Prostory starého muzea dostala *Zemská banka Království českého a Uměleckoprůmyslové muzeum*.²⁰⁷ Expozice vznikala v letech 1894–1895.²⁰⁸

²⁰¹ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 56.

²⁰² SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 124.

²⁰³ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 60.

²⁰⁴ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 130–131.

²⁰⁵ Tamtéž, s. 124–125.

²⁰⁶ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 60–63.

²⁰⁷ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 37–38.

²⁰⁸ NEUSTUPNÝ, J.: *Pravěké oddělení Národního muzea 1848–1948*, s. 8–9.

Pro širokou veřejnost se nové sbírkové sály otevřely v roce 1894, expozice nesla název „*Pravěk Čech*“ a neustále se doplňovala, a to také díky Píčově družině. Rozprostírala se ve třech sálech v prvním patře, sály byly uváděny pod čísly 4–6.²⁰⁹

Při tvorbě expozice se Píč neustále vyjadřoval k podobě a uzpůsobení sbírkového materiálu. Píčovi šlo o rozřídění materiálu do souvislostí, předměty chtěl představit v plné kráse a doplňovat sbírku takovým způsobem, aby vytvořila pohled do celé minulosti na našem území. Po převzetí sbírky zahájil vytváření inventáře.²¹⁰

4.2. Výstavní sály

Ve výstavním prostoru se nacházely dřevěné vitríny. Ty byly jak nízké „*stolní*“, tak i vysoké „*skříňové*“. Byly zhotoveny pražskými řemeslníky podle návrhů Václava Schulze, a to v letech 1889–1903. Tvůrci nové expozice se nechali inspirovat v metropolitních zahraničních muzeích, navštívili Berlín, Londýn i Vídeň. Tam se inspirovali vzhledem jednotlivých vitrín. Četné nákresy, které dovezli, pak napomohly k zhotovení výstavního mobiliáře. „*Výstavní spodní skříně byly 0,90 metrů vysoké a po obvodních stranách se nacházela šuplata*“. Násadky na spodní skříně byly zhotoveny z kovu.²¹¹ Další skříně byly vysoké 1,1 metru, dlouhé 5 metrů a jejich šířka činila 1,5 metru. Po obvodu se nalézala opět šuplata na sbírkový materiál. Vitríny byly zhotoveny z hruškového dřeva, uvnitř byly natřeny šedou a z vnější strany černou barvou. Měly také černé kování a nechybělo ani silné prosklení.²¹² Když poprvé po stěhování Píč vitríny spatřil, hodnotil je jako velice pěkné a velké. Ale co se mu na vitrínách příliš nelíbilo, byla skutečnost, že jsou nepohyblivé a zabírají příliš mnoho prostoru.²¹³ Proto si nebyl zcela jistý tím, jak má předměty v expozici uspořádat a zároveň začal přemýšlet, čím naplnit tolik vitrín ve třech sálech.²¹⁴

Vitríny, do nichž byly předměty uspořádány, ukazovaly jednotlivé fáze pravěku v Čechách. Výstavní prostory také fungovaly jako depozitář. Do vitrín se především ukládaly předměty, které byly drobné, jako například křehké nádoby, kovové nálezy a

²⁰⁹ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví...*, s. 71.

²¹⁰ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 47.

²¹¹ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví...*, s. 71.

²¹² Tamtéž, s. 72.

²¹³ NEUSTUPNÝ, J.: *Pravěké oddělení Národního muzea 1848–1948*, s. 8–9.

²¹⁴ PÍČ, J. L.: *Sbírka praehistorická. Památky archeologické XXI*, s. 37–38.

předměty zakonzervované a zrestaurované. Oproti tomu nádoby v dobrém stavu se umísťovaly na vitríny. Materiál v expozici musel být na přání Píče rozdělen dle kulturních celků a poté na jednotlivé nálezové soubory.²¹⁵

Na počátku roku 1894 probíhala instalace sbírky v prvním sále. Jednalo se o nejmladší dobu.²¹⁶ V prvním výstavním sále tedy byly umístěny předměty, které se vztahovaly k období paleolitu, přes mezolit, neolit, až do doby bronzové. Ačkoliv Josef Ladislav Píč neměl příliš velký vztah k paleolitu, hned do první vitríny vystavil soubor nálezů z Lubné u Rakovníka. Tento nález pocházel od profesora Jana Kušty.²¹⁷ V druhém sále byly k vidění artefakty z doby bronzové, které přecházely k době laténu. Poslední výstavní prostor byl věnován době římské, období stěhování národů a období raně historickému, kde se vyjímaly nové nálezy z výkopů J. L. Píče a jeho přátel.²¹⁸ Sbíрка, kterou Píč vytvořil, se ve své době stala největší v Evropě, postupně se v ní objevilo kolem 50 000 kusů artefaktů.²¹⁹

Ve sbírce také bylo k vidění několik kostí domestikovaných zvířat (obr. 8). Ty se dostávaly do muzea v době, kdy se zkoumala sídliště. Kostí v expozici byly umístěny nad vitrínami.

Otevření expozice pro veřejnost proběhlo 13. července 1893. Nová budova *Musea Království českého* byla veřejnosti představena již po jejím dokončení, ale následně probíhalo stěhování a uspořádání sbírkového materiálu, a proto se veřejnost s českými dějinami mohla seznámit až nyní.²²⁰ Prehistorické oddělení se hned od počátku setkávalo s nedostatkem výstavního prostoru.²²¹

Již v roce 1894 bylo potřeba dokoupit další vitríny, a proto o ně J. L. Píč žádá správní výbor. Ve zprávě, kterou výboru píše, konstatuje, že do sbírky *Musea Království českého* přibýlo mnoho nových kovových nálezů a navrhuje pořízení nových vitrín, které by byly umístěny nejen pod okny, ale i mezi nimi. Tento způsob umístění vitrín navrhoval již Václav Schulz.²²²

²¹⁵ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví...*, s. 72–73.

²¹⁶ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek!“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 51.

²¹⁷ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 135.

²¹⁸ SKLENÁŘ, K.: *Archeologická expozice Národního muzea: Z Čech do Evropy a zpátky*, s. 15–30.

²¹⁹ NEUSTUPNÝ, J.: *Pravěké oddělení Národního muzea 1848–1948*, s. 8.

²²⁰ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví...*, s. 72.

²²¹ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 127.

²²² Tamtéž, s. 136.

Peníze Píč potřeboval i na další projekty. Kupříkladu chtěl do výstavních sálů umístit nástěnné obrazy nemovitých památek, které v muzeu nemohly být vystaveny, například mohyl. Obrazy podle Píčova návrhu měly být zhotoveny olejomalbou. V roce 1898 pro muzeum „*obrazy mohyl z bechyňského okolí*“ zhotovila Olga Hlavová.²²³

Také potřeboval peníze na výrobu modelů. V expozici měly být umístěny modely Libice a Levého Hradce, ale Píč původně žádal o model Libice a Libušína, ty měly přibližovat „*slovanskou dobu knížecí*“. Modely měly být umístěny pod okny. Libici vytvořil učitel František Mařatko v roce 1898 a předal ji Píčovi, ten ji umístil do sálu číslo šest. V současné době se model nachází v Terezíně, kde má Národní muzeum depozitář. Model Libušína vyroben nebyl i přesto, že jeho zhotovení bylo schváleno. Důvodem byla špatná komunikace, která proběhla mezi Janem Felcmanem a Františkem Mařatkou.

V roce 1895 žádal Píč o peníze na modely hradišť. Model stradonického hradiště byl zhotoven v roce 1899, a to Václavem Landou. Tento model se oproti těm předchozím J. L. Píčovi velmi líbil. V této době nebylo příliš obvyklé, aby byl výstavní prostor doplněn o modely, ale správní výbor souhlasil s jejich zhotovením za účelem nejen vědeckým, ale i vzdělávacím.²²⁴

V roce 1896 po neshodě Jindřicha Matiegky s „*archeologickou komisí akademie věd, kdy akademie odmítla rozvoj antropologie v muzeu, Matiegky rozhodl svoji sbírku lebek a koster z archeologických nálezů darovat NM.*“ Píč si tuto sbírku vzal pod svoji správu.²²⁵

„*Píč měl blízké přátelské vztahy se zakladatelem České akademie věd, Josefem Hlávkou, který se stal členem správního výboru muzea a předsedou Archeologického sboru (podzim 1897) a společně byli nepřekonatelní.*“ Josef Hlávka zajišťoval spíše styky a finanční prostředky a Píč se u něj často zdržoval na zámku v Lužanech a společně zkoumali místní mohyly.²²⁶

²²³ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 136–137.

²²⁴ Tamtéž, 136–137.

²²⁵ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 62.

²²⁶ SKLENÁŘ, K.: *Obraz vlasti: Příběh Národního muzea*, s. 299.

Od roku 1903 po předložení legitimace mohli studenti vysokých škol navštívit expozici bez vstupného. Ale i běžní návštěvníci měli dva dny v týdnu do muzea volný vstup. Ovšem v tyto dny neprobíhaly pravidelné komentované prohlídky.²²⁷

V prehistorických sbírkách mohla veřejnost spatřit také drahé kovy, které byly ve vitrínách uloženy. Protože do muzea chodili i lidé, kteří se rozhodli zlaté předměty odcizit, byl J. L. Píč v roce 1905 nucen správní výbor požádat o lepší zabezpečení v podobě nových zámků. Zároveň pro své oddělení požádal o nedobytnou pokladnu. Tu však dostal až na počátku roku 1909.²²⁸

4.3. Sbírkový materiál

Artefakty pro rozšiřování sbírky byly získávány jak Píčovou družinou, tak i *Archeologickou komisí*.²²⁹ Píč tuto komisi orientoval na terénní výzkum. Výzkumy byly publikovány v *Památkách archeologických*, jejichž redaktorem byl Píč.²³⁰

Na bádání prehistorickému oddělení do roku 1892 přispívala komise *Musea Království českého*; částka činila 400 zl., ale ještě před nástupem do funkce kustoda jednal J. L. Píč s výborem o potřebě výzkumu a jeho financování pro tvorbu sbírky. Částka se zvýšila až po zkoumání jihočeských mohyl. Komise totiž uznala, že materiál z mohyl efektivně doplní sbírku.²³¹

Expozice se rozšiřovala také díky darům od veřejnosti a od amatérských archeologů, ale i díky četným nákupům, které dělal zemský výbor. O získávání nových předmětů se Píč velmi snažil. Například roku 1901 byl sbírkový materiál muzea doplněn o „*dva esovité kroužky z Nového Bydžova*“, které muzeu daroval Jan Honza. Další dary se do muzea dostaly prostřednictvím řídícího učitele V. Letošníka. Šlo o *tři nádoby, bronzový náramek, zlomky bronzové jehlice z žárových hrobů z Chlumku*.²³²

²²⁷ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví*, s. 73.

²²⁸ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 127.

²²⁹ Archeologická komise vznikla v roce 1893. Spadala pod Českou akademii císaře Františka Josefa pro vědu, slovesnost a umění. Josef Ladislav Píč byl prvním jednatelem. FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 48.

²³⁰ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 48.

²³¹ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 128.

²³² PÍČ, J. L.: *Zprávy a drobnosti. Praehistorické sbírky*. Památky archeologické XIX, s. 573–574.

Mezi dalšími předměty ve sbírkách *Musea Království českého* ze severovýchodních Čech byly nálezy z jam v Novém Bydžově nalezené v cihelně. Nalezly se tam střepy z nádob, kamenné nástroje, kostěný šíp, mlýnky a drtidla a také kosti domestikovaných zvířat.²³³

Do pravěké sbírky MKČ díky J. L. Píčovi doputovalo několik nádob z oblasti Chloumku u Jaroměře. První nádoba byla miskovitého tvaru. Její horní část byla hlazená a postupně směrem dolů byl povrch drsněn. Byla vysoká 8,1 cm, průměr okraje činil 20,5 cm a dna 9 cm.²³⁴ Druhou nádobou byl koflík, který měl úzké hrdlo se zaobleným tělem, dno nádoby bylo vypouklé a její povrch vyhlazený. Výška nádoby byla 4,5 cm, průměr okraje 10 cm a dna 3,4 cm.²³⁵ Dále šlo o dvě amforovité nádoby, první měla okraj otevřený, hrdlo šikmého tvaru a polokruhovitě výdutí, její povrch byl hladký. Výška nádoby byla 8,5 cm, průměr okraje 7,3 cm a dna 4 cm.²³⁶ Druhá měla také rozevřený okraj, opět se zešikmeným hrdlem. Její rozměry však dosahovaly na výšku 15,5 cm, průměr okraje 13,7 cm a dna 6,5 cm.²³⁷ Další nádobou byla miska s mírně rozevřeným okrajem, jejíž „*hrdlo oble přechází v konický spodek*“, povrch opět hladký. Na vnitřní části nádoby bylo stříbrné tuhování. Rozměry nádoby byly 7,2 cm na výšku, průměr okraje 20,6 cm a dna 8 cm.²³⁸ „*Miska se svislým úzkým hrdélkem, odsazeným od úzké, na spodku ostře hraněné výdutě.*“ Její spodní část je mírně zaoblená a dno je prohnuté do vnitřní části nádoby. Na výdutí se nachází zešikmené šrafování s trojúhelníky, které bylo odděleno žlábkou. Výška nádoby byla 4,2 cm, průměr okraje 11 cm a dna 4,5 cm.²³⁹ Další miska má konickou spodní část a její okraj směřuje dovnitř. Povrch nádoby je nepravidelný. Miska dosahuje výšky 7,6 cm, průměr okraje 18,8 cm a dna 6,5 cm.²⁴⁰ Poslední miska, kterou z této lokality pro *Museum Království českého* Píč získal, měla rozměry 5,9 cm na výšku, průměr okraje 14,5 cm a dna 5 cm.²⁴¹

Píč pro sbírku v MKČ získal také předměty z Nepasic: koflík, který měl ústí v srdcovitém tvaru, amforu o výšce 15 cm, průměrem okraje 15,8 cm a dna 8 cm. Dále

²³³ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České Díl I. Čechy předhistorické. Svazek I*, s. 203.

²³⁴ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397892.

²³⁵ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397893.

²³⁶ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397894.

²³⁷ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397898.

²³⁸ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397895.

²³⁹ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397896.

²⁴⁰ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397897.

²⁴¹ Inventární karta archeologické podsbírky Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 397956.

získal velkou amforu s rozvinutím okraje, jejíž rozměry jsou 20,8 cm na výšku, 22 cm průměru okraje, 11,5 cm dna a 19 cm na výšku, průměr okraje 18 cm a dna 8,5 cm; nízkou amforu o rozměrech 16 cm v., 19,5 cm prům. okraje a 10 cm dna; nádobu ve tvaru amfory o velikosti 17 cm v., prům. 17 cm a dna 8 cm; květináč tvaru válcovitého, vysoký 13,8 cm, s průměrem okraje 15 cm a dna 11,5 cm; přeslen konického tvaru, bronzovou jehlici o délce 7,5 cm; miska s rozvinutým okrajem, rozměry 10,5 cm v., 19,8 cm prům. okraje a dnem 7 cm; menší hrnek s užším hrdlem velikosti 9,7 cm na výšku, prům. okraje 9,5 cm a dnem 4,2 cm; miniaturu nádoby ve tvaru amfory bez dochovaného okraje. Její výška je 3,5 cm. Artefakty ve sbírce jsou datovány do doby bronzové.²⁴²

Mezi další předměty patřily: střepy amfory, střepy koflíku nebo misky, malý a plochý koflík, střepy misek, ucho z amfory, část květináče; tyto nálezy byly datovány do doby halštatské.²⁴³

Vrchní poštovník Václav Kralický z Nového Hradce odevzdal na konci roku 1908 MKČ kamennou dlouhou sekeru a malou sekyrku, kamenné mlaty, jeden byl celý a z druhého byl pouze zlomek, brousek, „kamenný váleček, 2 vrtáky, 3 přesleny, 2 perly a malou zvlněnou nádobku.“²⁴⁴

Roku 1909 řídící učitel Václav Pnětr působící v Sendražicích u Smiřic daroval MKČ „1 velkou nádobu, 2 misky, 2 kulaté řehtačky, zlomky mísy a střepy pocházející z Rozběřic u Chlumu“.²⁴⁵

Další velmi cenný přírůstek do sbírky MKČ z oblasti severovýchodních Čech pocházel od Eduarda Haisla. Ten muzeu daroval 1 zlatou Valentinianovu minci západořímského původu, která pocházela z Hradce Králové. Do muzea se dostala 29. ledna 1909.²⁴⁶

²⁴² Databáze archeologické sbírky. Nepasice. http://forum.nm.cz/prehistorie/index_ph.php. [on-line]. neuveveno. [cit. 2015-02-25]. Dostupný z:

[[http://forum.nm.cz/prehistorie/ph.php?perso=0&ls=0d50&podle=PorC_S&vybrano=82&do1=WHERE%20\(\(Lokalita_S=^Nepasice%20\(u%20Hradce%20Kr%C3%A1lov%C3%A9\)"\)\)](http://forum.nm.cz/prehistorie/ph.php?perso=0&ls=0d50&podle=PorC_S&vybrano=82&do1=WHERE%20((Lokalita_S=^Nepasice%20(u%20Hradce%20Kr%C3%A1lov%C3%A9))].

²⁴³ Databáze archeologické sbírky. Nepasice. http://forum.nm.cz/prehistorie/index_ph.php. [on-line]. neuveveno. [cit. 2015-02-25]. Dostupný z:

[[http://forum.nm.cz/prehistorie/ph.php?perso=0&ls=0d50&podle=PorC_S&vybrano=82&do1=WHERE%20\(\(Lokalita_S=^Nepasice%20\(u%20Hradce%20Kr%C3%A1lov%C3%A9\)"\)\)](http://forum.nm.cz/prehistorie/ph.php?perso=0&ls=0d50&podle=PorC_S&vybrano=82&do1=WHERE%20((Lokalita_S=^Nepasice%20(u%20Hradce%20Kr%C3%A1lov%C3%A9))].

²⁴⁴ Museum království Českého, přírůstková kniha 1, 1903–1929, s. 61.

²⁴⁵ Museum království Českého, přírůstková kniha 1, 1903–1929, s. 66.

²⁴⁶ Museum Království českého, přírůstková kniha 1, 1903–1929, s. 60.

Předměty umístěné ve sbírkách *Musea Království českého* měly na sobě uvedeny hned několik údajů. Kromě evidenčního čísla byla na artefaktech napsána i lokalita, kde se předmět našel, a rok nálezů.²⁴⁷

Sbírkový materiál se od jednotlivých sběratelů odkupoval. Největší sbírka, kterou se Píčovci pro muzeum podařilo získat, byla odúmrt' Štěpána Bergera; čítala přes 14 000 předmětů.²⁴⁸ Štěpán Berger byl archeolog a sběratel. K vytvoření inventáře s těmito položkami však došlo až po Píčově smrti v roce 1913, kdy se toho ujal kustod Albín Stocký za asistence Václava Landy.²⁴⁹ Píčovci pro sbírku v *Museu Království českého* kupovali výhradně předměty českého původu.

Dle Sklenáře: „*Pro Píče jako tvůrce sbírky bylo typické (...) věnovat se méně nápadným druhům materiálu a zejména ekofaktům.*“²⁵⁰ Ekofakt je předmět, který člověk vytvořil nezáměrně.

Při odkupu sbírek J. L. Píče nezajímalo pouze artefakt, ale velmi důležité pro něho bylo místo nálezů a také nálezová okolnost.²⁵¹

Do té doby nebylo obvyklé skladovat střepy z nádob. Píčovci se to snažili změnit a začali je záměrně sbírat, studovat a především vystavovat. Příčinou toho mohla být skutečnost, že expozice MKČ ještě nebyla zaplněna a objevovaly se tam značné mezery mezi vystavovanými artefakty. Zároveň tyto předměty měly sloužit k vědeckému bádání.²⁵² Pokud však došlo k nalezení více střepů z jedné nádoby, byla snaha tyto střepy slepit. Lepení se v té době provádělo klihem nebo želatinou. Pokud se nádoby lepené želatinou dostaly do vlhkého prostředí, mohlo dojít k jejich rozpadnutí.²⁵³

Josef Ladislav Píčovci s Václavem Landou vytvořili nové inventáře a systematicky začali rozdělovat artefakty podle druhu. Začali s novým způsobem označování jednotlivých položek pořadovým číslem a nově se začaly na každou položku uvádět informace o místě nálezů a roku nálezů, což pomáhalo v přehlednosti. Zároveň se vedla skladová kniha s předem natištěnými sloupci. Praktiky, které používal Píčovci při ukládání, administraci a zařazování předmětů do sbírky, se přibližovaly dnešnímu

²⁴⁷ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 129.

²⁴⁸ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píčovci jako muzejník v Národním muzeu*, s. 61.

²⁴⁹ Tamtéž, s. 66.

²⁵⁰ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píčovci jako muzejník v Národním muzeu*, s. 61

²⁵¹ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 128.

²⁵² SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píčovci jako muzejník v Národním muzeu*, s. 62.

²⁵³ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 130.

způsobu archivace. Jednotlivé sbírkové předměty měly na spodní straně nalepený štítek s číslem.²⁵⁴

Sbírka byla rozdělena na studijní a výstavní část. Píč se snažil artefakty vystavovat v kulturních celcích, a to z důvodu lépe vypovídající nálezové hodnoty. Ve sbírce se nenacházely pouze jednotlivé artefakty, ale také celé terénní výseky, jako například hrob „*in situ*, *plastické modely terénních situací, odlitky, kresby*.“²⁵⁵ Tímto přenesli nálezovou situaci přímo do muzea, aby ji tam mohli detailně prozkoumat a následně ji představit veřejnosti. S nápadem vystavit hroby *in situ* přišel už Václav Schulz, ale zrealizovala ho až Píčova družina.²⁵⁶

Co se týče popisků, v expozici byly v českém jazyce a částečně i v druhém zemském jazyce. Píč si byl vědom toho, že pokud má expozice dosahovat evropského významu, je důležité, aby výstava měla i dostatečné německé popisky. Při návštěvě muzea německými badateli se Píč setkal s jejich kladnou reakcí na expozici. I přesto v roce 1910 muzeum jednalo o nevyhovujících popiscích u vystavovaných předmětů.²⁵⁷

Píč, jak uvádí ve zprávě pro správní komisi, měl ve sbírce „*vystavených 1500 celých nádob (nevystavených 500), kamenných broušených nástrojů 150 ze 400*.“²⁵⁸

4.3.1. Píčov inventář kovů

Josef Ladislav Píč měl zaveden svůj inventář bronzu. V něm také můžeme nalézt celou řadu předmětů ze severovýchodních Čech. Jako příklad lze uvést Nový Bydžov, kde se nachází Schnabelova cihelna. V areálu cihelny byly nalezeny kostrové hroby. Část výbavy z těchto hrobů putovala do sbírky *Musea království českého*. Všechny kostrové hroby z této cihelny byly datovány do období latěnu. Ve sbírkách MKČ z této lokality můžeme nalézt železný zlomek, nejspíše část meče – pochvy, část držadla štítu, pozůstatky hrotu z oštěpu, 5x část kování, kroužek o průměru 52 mm, části tyček, jež sloužily k zavěšení meče, zlomky z řetízku pro zavěšení meče, 6x zlomky tyček a množství drobných zlomků. Všechny tyto předměty jsou železné. Z Nového Bydžova lze v inventáři nalézt také předměty bronzové, opět z latěnských kostrových hrobů, jako

²⁵⁴ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 64.

²⁵⁵ BELAŇOVÁ, P.: *J. L. Píč – archeolog a muzeolog. Úvodní slovo o prvním kustodovi prehistorického oddělení Národního muzea v Praze*, s. 4.

²⁵⁶ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 139.

²⁵⁷ Tamtéž, s. 141.

²⁵⁸ Tamtéž, s. 139.

třeba otevřený náramek se zdobením v podobě vroubků; konce náramku jsou zesílené. Průměr činí 63 x 58 mm; tloušťka 4 mm. Dále se zde nachází hladký otevřený náramek, konce jsou zesílené, průměr 84 mm, tloušťka 5 milimetrů. Patří sem i otevřený náramek, konce jsou pečetítkové.²⁵⁹ Dnes již Píčov inventář kovů není používán, předměty mají přidělena jiná čísla.

4.4. Pracovní podmínky

Josef Ladislav Píč zprvu jako kustod prehistorické sbírky nebyl oficiálním zaměstnancem *Musea Království českého*. Což znamenalo, že od muzea nedostával stálý plat, nýbrž pouze odměnu za svoji práci. Zároveň to znamenalo, že v muzeu pobýval pouze 3–4 hodiny denně. V 90. letech Píč pobíral stálý plat jako gymnazijní profesor.

Přesně stanovenou pracovní dobu měli kustodové až od roku 1903. Od té doby v muzeu museli být od 8 do 13 hodin. Asistent měl pracovní dobu od 9 do 13 hodin.²⁶⁰

V roce 1905 byl Josef Ladislav Píč kritizován správním výborem, že nedostatečně vede lokační seznam. Této skutečnosti si byl Píč vědom, ale nebylo možné, aby veškerou práci, která na oddělení byla, zvládli dva lidé (Píč a Landa). Již v této době měl Píč permanentní dovolenou na gymnáziu a pracoval výhradně pro muzeum. Proto vyzýval správní výbor, aby přijal kvalifikovanou osobu pro tuto práci. Po zprávě, kterou Píč odevzdal správnímu výboru, se celá věc dále neřešila.²⁶¹

Píč měl svoji kancelář (místnost č. 168) nedaleko expozice v prvním patře a studovali v ní mimo Píče i jiní badatelé. V kanceláři se nacházela knihovna. Z počátku tato místnost sloužila jak Píčovi, tak i Koulovi, který svoji kancelář neměl.²⁶² Oproti tomu laboratoř byla umístěna v přízemí a sklad v suterénu. „*Střepologie*“, tedy keramické střepy, měla v muzeu své vyčleněné prostory, kde se ukládaly bedny se střepy a nálezy ze sídlišť. V přízemí byla nevhodná konzervační dílna a pár malých

²⁵⁹ Inventární kniha archeologické podsbírký Oddělení pravěku a antického starověku NM. Inv. č. 1366–1376, 110077–110102.

²⁶⁰ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 124.

²⁶¹ Tamtéž, s. 140.

²⁶² Tamtéž, s. 126.

místnůstek ke skladování nepřebraných nálezů. V budově bylo vlhko a střepy, které se v té době lepily k lihem, se v letním období rozpadaly.²⁶³

Z podobných záznamů si můžeme představit každodenní chod muzea a povinnosti jednotlivých pracovníků. Co se týkalo technického zázemí a vytápění, používal se rozvod teplého vzduchu pomocí potrubí, ale některým pracovníkům toto vůbec nedělalo dobře po zdravotní stránce, a to kvůli prachu z uhlí. Světelné zdroje byly na plyn a někdy docházelo k přehřívání místností. Nově byl zaveden telegrafický zvonek a po roce 1900 se začal využívat psací stroj. Píč ke své práci často využíval fotoaparát. Pečlivou dokumentací se snažil prezentovat i v *Památkách archaologických*, což na tehdejší dobu nebylo běžné. Píč a další společníci později žádali o místnosti, kde by mohli fotit a fotografie si vyvolávat, což jim časem bylo také umožněno, a navíc byla schválena žádost o zakoupení fotoaparátu.²⁶⁴

Dne 1. dubna 1904 je na pracovní místo pomocníka Bohumila Matějky přijat Václav Fabian, student *Filosofické fakulty české University Karlo-Ferdinandovy*. Přijat byl na žádost Josefa Ladislava Píče i Jana Kouly.²⁶⁵

V roce 1905 na muzejní přednášce přišel Jan Koula s obavami, že za 10 let nebude možné dál sbírku rozšiřovat, a to hlavně kvůli tomu, že nebyly depozitáře.²⁶⁶ Koula byl architekt a historický archeolog, v roce 1892 se stal kustodem sbírky historické archeologie a v roce 1905 pro *Museum Království českého* instaloval výstavy.²⁶⁷

Píč přijal místo v MKČ se záměrem použít artefakty „k vytvoření vědeckého díla.“²⁶⁸ Ke konci 19. století se také začalo jeho přání o vytvoření díla plnit, avšak kvůli této činnosti zanevřel na družinu a také uvolnil místo jednatele *Archeologického sboru*. Správní výbor nebyl příliš nadšen vědeckým bádáním, které Píč dělal, ale toleroval mu to. Ovšem ne v pracovní době, a to z toho důvodu, že tento čas měl být věnován především expozici.²⁶⁹

²⁶³ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník...*, s. 67; SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie...*, s. 126.

²⁶⁴ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 68.

²⁶⁵ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 124.

²⁶⁶ FÜRSTOVÁ, I.: *Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století...*, s. 50.

²⁶⁷ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 311.

²⁶⁸ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 69.

²⁶⁹ Tamtéž, s. 69.

Píč nesdílel názor výboru, a proto v roce 1907 uskutečnil přednášku, která se věnovala tomuto střetu názorů, jmenovala se „*O vědeckých úkolech velkých museí vůbec a našeho národního musea zvláště.*“²⁷⁰ Jistá kritika muzea se v této přednášce objevuje, ale reakce na ni se nedochovala.²⁷¹

Rozsáhlou expozici se podařilo vytvořit díky *Archeologické komisi České akademie císaře Františka Josefa pro vědu, slovesnost a umění* a také díky sdružení, které bylo pod *Archeologickým sborem Musea Království českého*. Píč působil jak v komisi ČAVSU, tak i ve sboru MKČ.²⁷² V těchto letech docházelo k řadě archeologických výzkumů, které pomohly získat artefakty pro novou sbírku. Převážně se jednalo o oblast Čech. Nálezy z Moravy a Slovenska sloužily pouze jako srovnávací, popřípadě jako prezentační fond.²⁷³ Po získání prehistorických předmětů bylo nezbytně nutné je roztrždit. Na tom měl velký podíl Píčov spolupracovník Václav Landa.

K expozici Píč žádal o prostory, kde by se mohly připravovat předměty pro případnou konzervaci. Ty mu díky hraběti Janu Harrachovi, který byl dlouholetým členem výboru a pozdějším prezidentem *Musea Království českého*, byly přičeny. Nalezené nádoby se totiž tehdy slepovaly kličem, který byl natolik škodlivý, že stačilo pár hodin na to, aby lidé na následky nadýchání se této látky zemřeli.²⁷⁴

4.5. Chod muzea po smrti J. L. Píče

Bezprostředně po Píčově smrti se v dopise Ludvíku Domečkovi zmiňuje Josef Vítězslav Šimák, že: „*Není dnes tuším za něho v muzeu náhrada.*“²⁷⁵

Po Píčově smrti přešla sbírka do rukou Václava Fabiana a Jana Felcmana. Následně 1. června 1913 byl do funkce kustoda dosazen Albín Stocký. Jak Fabianovi, tak i Stockému pomáhá ve spravování sbírky Václav Landa a od roku 1904 Landa za Stockého vede pravěké oddělení.²⁷⁶

²⁷⁰ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 70.

²⁷¹ Tamtéž, s. 70.

²⁷² BELAŇOVÁ, P.: *J. L. Píč – archeolog a muzeolog. Úvodní slovo...*, s. 4.

²⁷³ LIČKA, M.: *Oddělení prehistorie a protohistorie*, s. 11.

²⁷⁴ SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 67.

²⁷⁵ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Literární archiv, fond DOMEČKA Ludvíka, osobní korespondence, přijatá č. 527., J. V. Šimák, dopis ze dne 22. 12. 1911.

²⁷⁶ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 125.

Stará expozice byla sbírkou studijní, což v době, kdy byl Píč kustodem, bylo v Evropě zcela běžné. Píčoví následovníci váhali nad tím, jak zacházet s původní expozicí a v jaké míře do ní zasahovat. Úcta k Píčově práci byla u jeho kolegů natolik velká, že nevěděli, jak zasáhnout do jeho odkazu.²⁷⁷ První světová válka, která následovala, přerušila rozvoj MKČ a s tím i prehistorické sbírky, zároveň zastavila obrodu archeologického sboru a do KMČ se vrátila stará generace. Po válce však došlo k rozšíření výstavního prostoru této sbírky, a to v roce 1925, kdy expozice dostala další dva výstavní sály. Po vzniku první republiky byly začerněny německé popisky, které před válkou zastupovaly druhý zemský jazyk.²⁷⁸

Protože došlo k rozšíření výstavního prostoru, došlo také k úpravě rozděleného materiálu v jednotlivých sálech. Albín Stocký rozšířil prostor ukazující období neolitu a eneolitu. Expozice Slovanů byla doplněna o nové nálezy. V expozici se také objevil inventář z mohyl, které byly vykopány v jižních Čechách.²⁷⁹

Po A. Stockém měl sbírku ve správě Josef Schránil, za nějž se expozice příliš neměnila. Následně od roku 1935 se můžeme v pramenech setkat se jménem nového kustoda sbírky a tím byl Jiří Neustupný. Expozice s drobnými úpravami zůstala v *Národním muzeu* až do roku 1940.

V době nacistické okupace, v roce 1941, se kvůli německé ideologii pořádala v NM výstava s názvem „*Deutsche Grösse*“. Výstavní sály musely být kvůli této výstavě vyklizeny a staly se prostorem pro prezentování Třetí říše. Artefakty, které byly předtím vystavovány, se přesunuly do skladišť.

Roku 1945 došlo ke zničení vitrín, ve kterých byla první prehistorická expozice vystavována, a to při Pražském povstání, kdy *Národní muzeum* zasáhly pumy. Část byla schována ve skladištích, ale po válce se do expozice vitríny již nevrátily.

Po válce expozice opět přechází do rukou Jiřího Neustupného. V roce 1946 se v muzeu objevila výstava s názvem „*Pravěké dějiny Čech*.“²⁸⁰ Postupně dochází

²⁷⁷ BÖHM, J.: *Výstava „Pravěk Československa v Národním muzeu“*, s. 608.

²⁷⁸ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 141.

²⁷⁹ BÖHM, J.: *Výstava „Pravěk Československa v Národním muzeu“*, s. 608.

²⁸⁰ Archeologie na dosah. Bývalé expozice. <http://www.archeologienadosah.cz/>. [on-line]. [cit. 2014-09-01]. Dostupný z: [<http://www.archeologienadosah.cz/archeologie-v-nm/expozice/byvale-expozice>].

k odloučení depozitáře od výstavního prostoru, a to z toho důvodu, že přibývaly nové výzkumy, které přinášely velké množství nového sbírkového materiálu.²⁸¹

Neustupný se snažil doplňovat sbírkový materiál a v roce 1958 vytvořil stálou expozici „*Pravěk Československa*“, jejíž součástí byla Píčova sbírka. V té době jí bylo vyčleněno již pět sálů. Tato výstava přichází s novým uspořádáním a její obsah tvoří především pravěký vývoj celého našeho státu.²⁸²

V roce 1966 se k expozici přidávají nálezy z Moravy a Slovenska. Známe ji pod názvem „*Pravěké dějiny Čech, Moravy a Slovenska*“. Tato expozice s menšími úpravami v *Národním muzeu* zůstala až do roku 2011, kdy byla zahájena rozsáhlá rekonstrukce celé budovy na Václavském náměstí.²⁸³

²⁸¹ BÖHM, J.: *Výstava „Pravěk Československa v Národním muzeu“*, s. 608.

²⁸² Tamtéž, s. 607.

²⁸³ URBANOVÁ, K.: *Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví...*, s. 70.

5. Píčova družina

Píčova družina byl výzkumný kolektiv, který se seskupil na konci 80. a na začátku 90. let ve středních Čechách v archeologicky bohaté oblasti Polabí. Píčovi šlo zejména o shromáždění starých a nových informací a následné začlenění do kontextu.²⁸⁴ Vznik názvu této skupiny se nedá blíže datovat, ani autor tohoto názvu není znám.

Centrum této skupiny byla tvořena kolem Josefa Ladislava Píče, který byl jediným odborníkem z celé skupiny, zbytek skupiny se skládal z archeologů-amatérů, kteří při svém povolání našli zálibu také v archeologii.²⁸⁵

Podle Karla Sklenáře z korespondence plyne, že šlo spíše o „*Smolíkovu družinu*“. S Josefem Smolíkem spolupracovali všichni důležití aktéři později spolupracující s Píčem, jako například Jan Hellich, Václav Požarecký, Jan Vaněk, ale i Jan Felcman či Václav Schmidt. Píč byl po příchodu do *Musea Království českého* oproti stárnoucímu Smolíkovi velice aktivní a řada osobností, která do té doby udržovala kontakt se Smolíkem, se přeorientovala na něj, avšak i přesto na Smolíka většina z nich nezanevřela.²⁸⁶

5.1. Členové družiny

5.1.1. Jan Hellich

Jan Hellich byl vystudovaný lékárník působící v Poděbradech (obr. 14). Byl to *synovec prvního kustoda sbírky v Museu Království českého Josefa Vojtěcha Hellicha*.²⁸⁷ Zasloužil se o založení městského muzea. Zároveň s ním byl v roce 1901 založen muzejní spolek, jehož byl určitý čas předsedou. Pro město Poděbrady pracoval také jako konzervátor. V roce 1919 vznikl *Svaz československých muzeí*, ve kterém byl aktivním členem, ale i předsedou.

Dostal se do *Archeologické komise České akademie věd a umění*. Navštěvoval Archeologický sbor *Musea Království českého*, byl předsedou prehistorického oddělení.

²⁸⁴ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum a zlatý věk...*, s. 13.

²⁸⁵ Tamtéž, s. 1–3.

²⁸⁶ Tamtéž, s. 12–13.

²⁸⁷ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 121.

Jeho články jsou publikovány v Památkách archeologických. Díky své činnosti v terénu obohatil jak sbírku v MKČ, tak i poděbradský inventář. Kromě archeologie vedly jeho zájmy i k dalším historickým vědám, jako byly numismatika a historie. Roku 1912 se stává inspektorem prehistorického oddělení v Archeologickém sboru *Musea Království českého*. Nahrazuje tak ve funkci J. L. Píče po jeho smrti.²⁸⁸

5.1.2. Bohuslav Hellich

Bohuslav Hellich byl bratrem Jana Hellicha, jenž ho k archeologii přivedl. Stejně jako Jan, i jeho bratr se dostal k medicíně, profesí byl tedy lékař. V roce 1894 přišel pracovně do Plzně, kde objevil neolitické pohřebiště. Při výzkumech se zaměřil na antropologii, jeho specializací byly lebky. Věnoval se studii lebek v MKČ, a to v letech 1898 až 1899.²⁸⁹

5.1.3. Jan Felcman

V roce 1870 se dostal do vedení zákolanského cukrovaru (obr. 15). Následně přešel do Svojsic a od roku 1888 pracoval ve Zvoleněvsi. Od doby, kdy nastoupil do Zvoleněvsi, se aktivně věnoval archeologii. Zároveň začal spolupracovat s Archeologickým sborem. V roce 1898 odešel do důchodu, kde se věnoval publikování archeologických zpráv, například o bronzovém depotu z velimské Skalky. Hojně rozšiřoval sbírky *Musea Království českého*.²⁹⁰

5.1.4. Václav Požarecký

Stejně jako J. Felcman byl i Požarecký ve vedení cukrovaru, konkrétně v Libici nad Cidlinou (obr. 13). Právě díky místnímu hradišti se dostal k archeologii. Dále prováděl vykopávky především v Polabí, avšak v další v archeologické činnosti mu zabránila předčasná smrt v roce 1892, v době, kdy družina byla ještě v plenkách.²⁹¹

5.1.5. Jan Vaněk

Jan Vaněk pracoval jako správce panství u Českého Brodu (obr. 16). Podílel se na založení muzea v Kolíně, a to v roce 1895. Také se objevil v Archeologické komisi

²⁸⁸ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 215.

²⁸⁹ Tamtéž, s. 215.

²⁹⁰ Tamtéž, s. 162.

²⁹¹ Tamtéž, s. 459.

ČAVU. Věnoval se záchrannému archeologickému výzkumu. Předměty odevzdával do MKČ. Je spojen především s pohřebištěm u Dobřichova, kde se nacházely hroby z doby římské.²⁹²

5.2. Počátky Píčovy družiny

Píč nejprve začal zkoumat Pojizeří, kde se snažil nalézt hradiště. Také se zajímal o staré opevněné polohy mezi Mělníkem a Kolínem, v té oblasti jich však bylo mnoho. Sám na tak rozsáhlou oblast nestačil, a proto na uskutečnění projektu potřebovat pomoc. Shodou okolností v té době přišel do kontaktu s Janem Hellichem a Václavem Požareckým. Byli to regionalisté, a tudíž oblast středního Polabí znali dobře. Hellich a Požarecký s *Museem Království českého* spolupracovali již od roku 1885, také byl čestným členem Společnosti MKČ. Proto setkání s J. L. Píčem bylo jen otázkou času. Poprvé se setkali v dubnu 1889, a to na slovanském hradišti v Libici nad Cidlinou. Při těchto terénních pracích se Píč seznámil s Václavem Požareckým, jenž byl ředitelem cukrovaru v Lysé nad Labem a amatérským archeologem. S Bohuslavem Hellichem často prováděli záchranný výzkum. Vztah těchto dvou amatérů po spojení s Píčem dal základ pro vytvoření „trojlístku“, „sdružení“ a následně „družiny“. Ovšem jejich vztah nezůstal pouze na úrovni kolegů či spolupracovníků, ale změnil se ve skutečné přátelství.²⁹³

V této podobě nezůstal „trojlístek“ dlouho, v závěru roku 1892 zemřel Václav Požarecký. Ovšem než odešel, přivedl ke skupině Jana Felcmana. Jako Požarecký byl i on cukrovarníkem. Tato profese přicházela velmi často do styku s artefakty, které se našly na polích, a proto z této profese často vzešli noví spolupracovníci – amatérští archeologové. Zároveň to byli lidé velice zámožní s možností financovat terénní práce a jako regionalisté znali dobře prostředí a rolníky. V období, kdy pro ně skončila řepná sezóna, měli také dost volného času. Jan Felcman se k amatérské archeologii dostal v době, kdy pracovně vyjel do Ruska, aby se podílel na stavbě místního cukrovaru. Jeho

²⁹² SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 609.

²⁹³ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 6.

rusofilská orientace ho také sblížila s J. L. Píčem. K jejich seznámení došlo v roce 1891.²⁹⁴

Netrvalo dlouho a skupina se rozšiřovala dál. Tentokrát o hospodářského úředníka a tím byl Jan Vaněk. Do styku s archeologií přišel v roce 1882 v oblasti Brandýska. Vaněk byl vrchním správcem na lichtenštejnském panství v Radimí. Spolupracoval s Josefem Smolíkem, s Píčem se setkal až v roce 1890 u Dobřichova. Toto významné naleziště otevřelo Vaňkovi dveře do Píčovy družiny. Píč také následně přebíral nalezené artefakty. Tyto dary se staly součástí sbírky ještě za Václava Schulze a byly v roce 1891 vystaveny ve staré budově muzea Na Příkopě.²⁹⁵

Vaněk se ovšem neobjevuje pouze v družině, ale své místo nachází také ve *Společnosti Národního musea*, stává se členem *Archeologického sboru* a místo také zaujímá v *Archeologické komisi* ČAVSU. Avšak skupina rostla dál. Dalším členem se stal Vaňkův zeť Antonín Formánek. Ten byl pojezdným v lichtenštejnském dvoře u Českého Brodu a časem se stal také správcem a jeho majitelem. Podílel se hlavně na výzkumu v Bylanech.²⁹⁶

V roce 1892 již Píč popisuje přátelské spojení s amatérskými archeology jako sedmilístek. Do tohoto sedmiletku počítal Píč také Eduarda Haisla a Václava Schmidta, Schmidt patřil k velmi aktivním a schopným archeologům v družině. Byl to povoláním úředník a patřil k podřízeným J. Felcmana ve zvoleněvském cukrovaru.²⁹⁷ Ovšem tito dva již zřejmě nepatřili k nejužšímu okruhu. Každý z členů skupiny měl totiž ještě své spolupracovníky. Například Václav Požarecký udržoval blízký kontakt s kronikářem Františkem Otrubou. Jan Hellich byl v kontaktu se svým bratrem Bohuslavem Hellichem, lékárníkem Antonínem Stifterem a s ředitelem cukrovaru Eduardem Haislem. Mezi úzké spolupracovníky J. Felcmana patřil Schmidt, s nímž se nepodílel pouze na výzkumu, ale také na člancích, které byly následně umístěny v Památkách archeologických. S Janem Felcmanem ještě spolupracovali Otakar Vyskočil²⁹⁸ a

²⁹⁴ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 6–7.

²⁹⁵ Tamtéž, s. 8.

²⁹⁶ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 8–9.

²⁹⁷ SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 499.

²⁹⁸ Technik v cukrovaru v Kostelci n. L., byl v kontaktu také s Píčem.

František Matuch. Jan Vaňek udržoval styky s Františkem Jirsákem. Josef Ladislav Píče si korespondoval i s Václavem Malým.²⁹⁹

Blízký vztah s družinou také udržovali Alois Kroutil, Josef Hyross, Roman Svoboda, Hanuš Karlík, August Klavík a další. Byli to převážně členové různých spolků a lidé, kteří měli co dočinění s cukrovary.³⁰⁰ Tito lidé našli v archeologii velkou zálibu a při každé příležitosti se aktivně vrhali do terénních výzkumů.

I členové skupiny se vždy těšili do terénu, a proto pro ně byly vždy velmi dlouhé zimy, neboť se nemohli dočkat další možnosti, kdy budou moci zkoumat terén. O tom se můžeme dočíst v dopise J. Felcmana, v němž J. L. Píčovi píše: „*Těším se již na jaro, abych mohl v kopání pokračovat.*“³⁰¹

Také se můžeme setkat s korespondencí, v níž členové skupiny neustále Píče informují o tom, jak se vyvíjí výzkum. Opět lze uvést slova Felcmana: „*Nemohu opomenouti, abych sdělil s Vámi v krátkosti o postupu a výsledcích našeho letošního bádání archeologického. Kopali jsme dvoje pohřebiště, a sice jedno u Zvoleněvsí a druhé u Holubic (...).*“³⁰²

5.3. Regionalisté

Jak již bylo řečeno, regionalisté byli pro Píče velmi důležití, a proto jeho snahou v jednotlivých oblastech bylo udržovat kontakt s inteligencí, kterou byli zejména učitelé. Právě učitelům nosily děti nalezené předměty. Jednotlivé školy mívaly své velmi bohaté sbírky, jako tomu bylo třeba v Nechanicích, kam se Píč osobně vydal, aby si prohlédl místní sbírku. Ale často se také stávalo, že školy samy informovaly o místních nálezech, jako tomu bylo třeba ve všestarské obecní škole, která Archeologický sbor MKČ informovala o zlomcích nádob, jež se našly ve Všestarech a Světí, a také podala informace o nálezech srpů a sekerky.³⁰³

²⁹⁹ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 9–11.

³⁰⁰ Tamtéž, s. 12.

³⁰¹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 4, osobní korespondence složka 247, přijatá, dopis J. Felcman, z 28. 1. 1893.

³⁰² Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 4, osobní korespondence složka 247, přijatá, dopis J. Felcman, ze 17. 4. 1893.

³⁰³ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 20., veřejná činnost – položka č. 1342.

S dalším příkladem spolupráce se můžeme setkat na Novobydžovsku, kde Píč udržoval kontakt s profesorem Janem Honzou, který kopal v terénu, ale také psal do Památek archeologických. Ale nejen s ním udržoval styk. V přátelském vztahu byl také s kustodem *Městského musea v Novém Bydžově*, Josefem Koudelkou, a profesorem Jindřichem Klecandou.

5.4. Snahy o publikování

V 90. letech se skupina zabývala především záchrannými výzkumy. V té době se totiž začala dělat „*hluboká orba pomoci parní lokomobily*.“³⁰⁴ Družina se snažila své nálezy a poznatky publikovat, a to pochopitelně v *Památkách archeologických*, v nichž byl Píč redaktorem. Poprvé se jejich zprávy v PA objevují v letech 1889–1891 pod názvem *Archeologický výzkum ve středních Čechách*.³⁰⁵

V té době nebylo obvyklé zveřejňovat výsledky badatelské práce. Finance na toto publikování získávali od *ministerstva vyučování, zemského výboru*, ale i od *Archeologické komise*.³⁰⁶

Postupem času šlo družině o sjednocení všech výzkumů do jedné publikace, ale to bylo velice nákladné. Od *Archeologického sboru* družina dostala 200 zl., a to nejspíše z toho důvodu, že většina výzkumů probíhala pod záštitou MKČ. Další peníze získal Píč od *České akademie císaře Františka Josefa pro vědu, slovesnost a umění*, a to na ilustrace. Další potřebné finance museli zaplatit sami členové družiny. Díky tomu se v roce 1893 objevuje *Archeologický výzkum ve středních Čechách* jako souhrnné dílo, na jehož začátek byla umístěna Píčova práce *Bojové, Markomani a Češi dle svědectví historického a archeologického*.³⁰⁷ Zároveň se v publikaci objevuje chronologie pravěku.

V letech 1895–1896 provedla skupina další výzkumy, které měla zájem publikovat, a proto Píč napsal dopis místodržícímu Františku hraběti Thunovi, v němž konstatuje, že náklady spojené s výzkumy si financují sami účastníci výkopů (J. L. Píč, J. Vaněk, J. Felcman, B. Hellich a A. Formánek) i přesto, že tyto předměty jdou následně do zemského muzea, jsou pro blaho celé společnosti a napomáhají učení

³⁰⁴ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 14.

³⁰⁵ Tamtéž, s. 15.

³⁰⁶ Tamtéž, s. 16.

³⁰⁷ Tamtéž, s. 16.

českou archeologii. Zároveň píše o tom, že: „1) proto, že mají rozhodné důležitosti nejen pro Česko, nýbrž i pro archeologii celé střední Evropy. 2) že rychlým publikováním chuť k další práci a rozumí se i k dalším obětem se jeví.“³⁰⁸ Celkové náklady na publikaci podle Píče činí 1545 zl. Nakonec však k jejímu vydání nedošlo. Zároveň chtěli rozšířit prostor v *Památkách archaeologických* pro archeologii na úkor historie, což byl nápad Jana Felcmana.

Na konci 19. století náklady na výzkum stoupaly, bylo nezbytné zaplatit také za svolení ke kopání a újmu, kterou sedlák utrpěl při výkopech. Zároveň se také začaly objevovat snahy majitelů pozemků o odškodnění za předměty, jež se u nich našly. Práce družiny tak nebyla nijak usnadněna, finance navíc musela dávat za kopáče, buď je Píč musel platit ze svých příjmů, nebo na ně získal finance z MKČ či *České akademie císaře Františka Josefa pro vědu, slovesnost a umění*. Nalezené předměty se ihned družina snažila prezentovat a získat tak podporu široké veřejnosti.

5.5. Metody a dokumentace výzkumu

Družina pro výzkumy používala některé nepříliš obvyklé metody pro terénní práci jako třeba pedologické vrtáky, které využívala zejména při sondování povrchu. To využíval hlavně Václav Požarecký.³⁰⁹ Družina se snažila některé nálezové situace vyjmout z terénu in situ, a to z toho důvodu, aby toto zachycení nálezové situace následně mohlo být přemístěno do expozice v *Museu Království českého*. Jejich snahou bylo, aby ve sbírce byla zastoupena celá škála nálezových situací, a proto po úspěšném vyzvednutí a převezení skrčence do MKČ. Píč a Felcman se snažili sbírku rozšířit ještě o keltský hrob s bohatými milodary. Kromě těchto technik často při výzkumech povrch jen sledovali a zaměřovali se na jeho nepravidelnosti.

Značnou pozornost při výzkumech věnovali stratigrafii. Jednotlivé vrstvy rozdělávali do sklenic a ty následně konzervovali a uschovali je v MKČ. Ke konzervaci měli nejbližší cukrovarníci, a to z toho důvodu, že byli zvyklí využívat chemii. Toto do analýz aktivně zapojoval jak Jan Felcman, tak i Václav Požarecký. Požarecký nabídl

³⁰⁸ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s Tamtéž, s. 16.

³⁰⁹ Tamtéž, s. 22.

skupině laboratoř, která se nacházela v litolském cukrovaru. Felcman, který pracoval ve zvoleněvském cukrovaru, si dělal v laboratoři různé rozbory.

Další dokumentace po výkopu se prováděla fotoaparátem. Zachycení nálezové situace pomocí fotografií nebylo v té době příliš běžné. První místo, které bylo takto zachyceno, bylo naleziště v Knovízi. Bohuslav Hellich se snažil dělat stereoskopické snímky, a to především při průzkumu mohyl v jižních Čechách.³¹⁰ Ale protože fotografie nezachytí všechny potřebné detaily, dělaly se také kresby jednotlivých objektů, především jejich profilů. Dle PhDr. Karla Sklenáře psal nejvýstižnější nálezové zprávy Schmidt, přičemž se domnívá, že mu k tomu napomohlo jeho povolání úředníka. Při psaní zpráv se snažil o objektivitu a dbal na to, aby vycházel z dosavadních poznatků.³¹¹

Díky družině se začalo na keramické střepy nahlížet jako na nálezy s určitou vypovídací hodnotou. Pár let předtím, než skupina vznikla, se můžeme setkat s tím, že se střepy při vykopávkách skartovaly. Skupina si natolik vážila tohoto druhu nálezů, že se v jejím okruhu začal používat termín „*střepologie*“.

Družina se také věnovala různým experimentům, například Schmidt se snažil zjistit, zda „*kamenný vrtaný sekeromlat z mladší doby kamenné mohl sloužit jako rádlo k orbě*.“³¹²

5.6. Česká univerzitní škola a muzejní škola

Od 60. let 19. století pozitivizmus vystřídal romantismus, v důsledku toho se archeologie více zaměřuje na antropologii a přírodní vědy. Na artefakty se začalo nahlížet jako na přírodní jev, začaly se hodnotit, popisovat a srovnávat. V této době se začali mnohem častěji než dřív objevovat amatérští archeologové, kteří měli zájem porovnávat nálezy, se kterými přišli do styku, případně se je snažili zařazovat do kontextu. Až ke konci 19. století se dbalo více na odbornost tohoto vědního oboru a

³¹⁰ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Piče. Národní muzeum...*, s. 23.

³¹¹ Tamtéž, s. 24.

³¹² Tamtéž, s. 25.

objevily se i nové instituce jako *Společnost přátel starožitností českých* a *Česká akademie*, které se snažily archeologii vyzvednout.³¹³

Po roce 1882 se objevuje nová generace, která je vzdělána českou *Univerzitou Karlo-Ferdinandovou*. Tato generace se orientuje na západní etnografii. Teorie převládá nad praxí. Pro vědeckou práci jim jde hlavně a především o již vykopané artefakty. Tato univerzitní škola spadala pod *Českou akademii císaře Františka Josefa pro vědu, slovesnost a umění*, jejím hlavním propagátorem byl Lubor Niederle. K archeologii ho přivedla antropologie, kterou se zabýval před ní. Zároveň byl slavistou a etnografem. Na začátku 20. století začal psát své velké několikasvazkové dílo *Slovanské starožitnosti*.³¹⁴ K jeho blízkým spolupracovníkům patřil Karel Buchtela, jenž byl na rozdíl od Niederleho sběratelem, a tudíž tímto zájmem byl do značné míry ovlivňován.

S příchodem následující generace byli archeologové názorově rozděleni, ale shodovali se v tom, že věda potřebuje soustředění pramenů pod správou hlavního, tedy zemského muzea, které má dostatek prostředků na vědu a nákupy sbírek. „*Krajinská archaeologická musea jsou na újmu povznesení vědecké práce v Čechách.*“³¹⁵

V této době se Píč dostává od historie k archeologii. Jako představitel starší generace ještě patří mezi Vocelovy žáky, a proto se jeho názor na pojetí české archeologie od univerzitní školy značně liší.³¹⁶ Snaží se vnímat celou nálezovou situaci, ne pouze vykopané artefakty. Mezi těmito dvěma teoriemi se nacházejí běžní amatérští archeologové, kteří se zaměřují na terénní práci a do konfliktu se nechtějí zapojovat. Chápali to jako spor spíše mezi osobnostmi než jako pojetí archeologie.³¹⁷ Píčovo pojetí archeologie se označovalo jako muzejní škola. Hellich sdílel Píčovo přesvědčení o pojetí archeologie, zatímco ostatní členové skupiny se pouze přizpůsobili. Brali Píče za autoritu a hlavní článek družiny.

„*Píč chtěl budovat sbírky, opatrovat je, zpracovávat a publikovat, protože mají být základem jeho pokusu nahradit zastaralý Vocelův Pravěk novým soupisem a zhodnocením nálezů v Čechách.*“³¹⁸

³¹³ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 27.

³¹⁴ LUTOVSKÝ, M.: *Encyklopedie slovanské archeologie...*, s. 211–212.

³¹⁵ SKLENÁŘ, K.: *Obraz vlasti: Příběh Národního muzea*, s. 264.

³¹⁶ Tamtéž, s. 297.

³¹⁷ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 27.

³¹⁸ SKLENÁŘ, K.: *Obraz vlasti: Příběh Národního muzea*, s. 299.

Lubor Niederle byl přesvědčen o tom, že Josef Ladislav Píč není schopen vědecké práce a měl by pouze kopat v terénu. Zároveň se nikdy nepovznesl nad to, že Píč byl především historikem. Tvrdil, že je historií příliš ovlivněn na to, aby mohl dělat kvalitní práci. Oproti tomu Píč zase nechápal, jak někdo, kdo nepracuje v terénu, může ohodnotit artefakty. Tato slovní válka začala v době, kdy Píčova družina začínala svoji aktivní činnost, a trvala až do Píčovy smrti. V roce 1899 si členové univerzitní školy neodpustili ani kritiku Píčova nového díla – *Starožitností země České*. Negativně se k dílu vyjádřil jak L. Niederle, tak i K. Buchtela.

Téhož roku si Píč začal psát s Josefem Antonínem Jírou, což byl středočeský archeolog, který se s Píčem dohodl na sepsání archeologicko-topografického slovníku. Bohužel kvůli nečekanému Píčovu odchodu ze světa toto započaté dílo nedokončili.³¹⁹

V 80. letech se více začala vytvářet venkovská muzea, kde se objevovaly především archeologické nálezy z blízkého okolí daného místa Píč i Niederle se výjimečně shodovali v názoru, že by měla být vytvořena pouze jedna centrální sbírka. Mysleli si, že malé sbírky nepřispívají k rozvoji archeologického poznání. K podobnému názoru se přiklonil i Jan Felcman, který tvrdil, že malá muzea nezajišťují dostatečnou péči o sbírkový materiál. Tento názor lze vysvětlit tím, že Felcman neměl svoji sbírku, a tudíž nelpěl na předmětech, které nalezl. Oproti tomu Bohuslav Hellich přispěl svým sbírkovým materiálem do *Městského muzea v Poděbradech*. Václav Požarecký zase svou sbírku propůjčil muzeu v Lysé nad Labem a Jan Vaněk se angažoval v kouřimském muzeu.³²⁰

S touto problematikou se můžeme setkat v dopise, který píše Felcman Píčovi: „*V záležitosti starožitného zvonu Skuherského dovidáme se právě, že muzeum Slanské dověděvší se o to, že zvon má přijíti do Prahy, napíná všechny síly získati jej pro sebe, tak zvon majetkem obcí dvou (Skuher, Tmaně). Podařilo se mi získati obec Tmaně ze vši určitostí pro muzeum zemské. Skuhry, jež by rády darovaly zvon do Slaného, nemohou bez Tmaně platně se usnísti a doufám, že se mi podaří i tuto poslední obec v Náš prospěch získati. Všeho je vidno, že venkovská muzea neplní povinnost oproti muzeu zemský, neboť v případě, o nějž jde, pracuje se na škody zemského muzea, bylo by vůbec*

³¹⁹ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Piče. Národní muzeum...*, s. 30.

³²⁰ Tamtéž, s. 31.

*záhodno, aby i v podobných případech ustálila se nějaká morálka. O dalším výsledku neupomenu Vám včas zprávu podati.*³²¹

Výzkumy veřejnost brala jako zábavu bohatých vrstev, ale lidé, kteří výzkumy prováděli, tuto činnost často prováděli s národním cítěním a se zájmem poznat minulost. Výzkum tehdy byl vědeckou i společenskou událostí. Často se takové události účastnila celá rodina. Manželky badatelů výzkumy využívaly například jako piknik, oproti tomu děti se aktivně zapojovaly do práce a dění okolo vykopávání. Zejména děti Hellicha a Felcmana se snažily dělat povrchový sběr na archeologických lokalitách a za nálezy dostávaly drobné dárky od MKČ, například obrázkové knížky.

Píč se snažil navodit dobrou atmosféru mezi obyčejnými kopáči, které povzbuzoval v práci, takže tito lidé chodili na výzkumy s nadšením a zájmem o poznání. Kromě toho jim také dával na památku dárky, třeba v podobě jehlic, které se dávaly do kravat.

Družina také cestovala za archeologií do zahraničí. Například v roce 1895 do Rakouska či o čtyři roky později do Ruska. Buď cestovalo více členů, celá družina, nebo se za poznáním Josef Ladislav Píč vydával sám, a to pravidelně od roku 1896. Sám cestoval především po evropských muzeích.³²²

Prostřednictvím této rozsáhlé pracovní skupiny bylo pro *Museum Království českého* objeveno mnoho nových nálezů, jako třeba Velká Dobrá, Bylany, Platěnice, Plaňany, Píchora, Třebicko, Libice a Želenice.³²³

Duší skupiny byl Píč, a když se kolem roku 1895 začal věnovat nashromážděnému materiálu pro vytvoření svého díla, činnost skupiny byla v úpadku. Někteří archeologové z Píčovy družiny přestali kopat, to byl případ třeba Jana Vaňka. Antonín Formánek nesystematicky pokračoval v terénní práci. Oba ovšem i nadále udržovali kontakt s Píčem. Hellich zůstal aktivním archeologem až do své smrti v roce 1931. Je v tomto oboru velmi uznávaný a vážený. Jan Felcman se poté, co odešel z cukrovarnické profese, věnoval jako penzista výhradně archeologii, ale na cukrovarnickou činnost nezanevřel a udržoval s bývalými kolegy kontakt. Jeho kroky

³²¹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 4, osobní korespondence složka 247, přijatá, dopis J. Felcman, z 22. 10. 1893.

³²² SKLENÁŘ, K.: *Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu*, s. 55.

³²³ SVOBODA, B.: *Sto let od narození dr. J. L. Píče*, s. 121.

vedly do Prahy, kde se usadil a kde tak mohl i být v kontaktu s Píčem a *Archeologickým sborem Musea Království českého*.³²⁴ Avšak Píč při psaní svého několikadílného svazku *Starožitnosti země České* na družinu nezanevřel. V prvním svazku tohoto díla uvádí: „*Tu však dobrá nálada svedla mne s muži, jimž tuto vzdávám zaslouženého uznání. (...) Plni energie a obětavosti prorýli jsme značnou část tohoto království a výsledkem bádání našeho učinili jsme prehistorickou sbírku našeho musea jedno z nejzajímavějších sbírek v Evropě.*“³²⁵

5.7. Družina po smrti Josefa Ladislava Píče a převzetí jeho funkcí

Družina se po smrti Píče naposledy postavila na nohy, aby obhájila Píčovu památku. Tehdy se o Bohuslavu Hellichovi mluvilo jako o nástupci Píče. Muzejní pojetí archeologie bylo ovšem na konci. Lubor Niederle se ani po Píčově smrti nedokázal povznést nad konflikt, který vedli. V roce 1912 udělali členové družiny několik akcí, ale větší zájem u MKČ to nevyvolalo.³²⁶ Koncem prosince roku 1911 Bohuslav Hellich přednášel o Píčově životě na univerzitě, aby tak vyzvedl jeho přínos pro archeologii.

Po Píčově smrti se jednalo o tom, kdo ho nahradí v jeho funkci. Uvažovalo se o Jindřichu Matejkovi nebo Luboru Niederlem. Ale Niederle se do funkce snažil dosadit Karla Buchtela. 11. ledna 1912 byl nakonec jako inspektor sbírky vybrán B. Hellich. Ten tuto pozici přijal, a protože se nechtěl přestěhovat do Prahy, zvolil za svého zástupce Václava Fabiana. Ten sice patřil do proudu univerzitního, ale i přesto se očekávalo, že bude předávat dál Píčov odkaz. Druhým inspektorem, neboť po Píčově smrti již tuto funkci měly zastávat dvě osoby, byl jmenován Jan Felcman.³²⁷ Jako kustod sbírky byl zvolen V. Fabian, jediný zájemce o tuto pozici, ale byl jím pouze po dva roky. Dále se zaměřoval hlavně na popelníkové hroby v oblasti východních Čech, jako třeba v Kuněticích nebo v Úhřeticích.³²⁸

V roce 1913 se dostali do čela sbírek L. Niederle a K. Buchtela. V MKČ začala převažovat univerzitní škola. Od daného roku se již nesetkáváme s *Českým*

³²⁴ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 35–36.

³²⁵ PÍČ, J. L.: *Starožitnosti země České. Díl I. Čechy předhistorické. Úvod.*

³²⁶ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 39.

³²⁷ Tamtéž, s. 40.

³²⁸ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 154–157.

archaeologickým klubem, a to právě na nátlak univerzitní školy. Tato skutečnost také zapříčinila to, že sbor najel na nové stanovy.³²⁹

Václav Fabian se v roce 1913 stal správcem historických sbírek a kustodem se stal Albín Stocký z Nového Bydžova, jenž byl archeologem. Jeho orientace na oba proudy udělala poslední tečku za konfliktem obou zneprátelených stran a spor byl ukončen.

Dne 8. února 1912 proběhla schůze členů družiny, ta poslala dopis *Správnímu výboru Musea Království českého* s žádostí, aby jeden díl *Památek archaeologických* byl věnován Píčově památce, navíc také žádala výbor, aby jeden výstavní sál expozice v MKČ byl „*označen jako Píčova síň*.“³³⁰ Nový název sálu byl schválen, avšak nakonec přejmenován nebyl a zvláštní číslo *Památek* se také vydat nepodařilo. Z iniciativy sboru vznikla pouze pamětní deska, na kterou přispěli jak členové družiny, nejvíce J. Vaněk a A. Formánek, tak i rodina a kolegové z gymnázia. Návrh desky pocházel od Pechárka z *řemeslné školy v Jaroměři*. Desku se podařilo vytvořit, ale další osudy českého národa, který byl zapojen do 1. světové války, zapříčinily to, že deska byla tak důkladně ukryta, že již nedošlo k jejímu nalezení.³³¹ Památník, který připomíná *Píčovu družinu*, vznikl akorát u Dobřichova, jenž se nachází nedaleko Kolína. Nápis na památník vytvořil Jan Vaněk a také ho zaplatil.³³²

Zásluhy Píčovy družiny můžeme nalézt hlavně a především v oblasti terénní archeologie. Byli to převážně amatérští archeologové, kteří obrovským přínosem přispěli k rozvoji tohoto vědního oboru, jak ve zmapování nových archeologických lokalit, tak v precizní dokumentaci, která následovala po každém výzkumu. Družina probádala velkou část Čech především v oblasti Kolína a Slaného, své nálezy její členové publikovali, ale také pojmenovali řadu nových kultur. Díky nesčetným výzkumům mohli přispět k rozšíření pravěké sbírky, která byla přestěhována do nové budovy MKČ na Václavském náměstí. Přínos také můžeme vidět ve výchově obyvatelstva, které mnohem častěji než dříve odevzdávalo nálezy MKČ.³³³ Píč a jeho družina společně popsali a identifikovali kulturu knovízskou, bylanskou, platěnickou, seřadili kulturu popelnicových polí, a to od lužické po kulturu platěnickou, a především

³²⁹ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 43.

³³⁰ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 152.

³³¹ SKLENÁŘ, K.: *Družina profesora Píče. Národní muzeum...*, s. 42.

³³² Tamtéž, s. 42.

³³³ Tamtéž, s. 47.

dobřichovskou kulturu, která spadá do doby římské.³³⁴ Dodnes můžeme mezi archeology nalézt pozitivní ohlasy na tuto první organizovanou skupinu, která se v archeologii objevila na konci 19. století.

³³⁴ SKLENÁŘ, K.: *Josef Ladislav Pič jako redaktor Památek archeologických (k stému výročí jeho úmrtí)*. Památky archeologické CII, s. 15.

6. Závěr

Josef Ladislav Píč byl archeolog, historik a muzeolog, který byl oddán až do konce svého života *Museu Království českého* a hmotným pramenům našich dějin. Pro vytvoření první prehistorické sbírky začal hned po nástupu do funkce kustoda shromažďovat nálezy, které měly sbírku tvořit. Nebylo však možné, aby předměty utvářející minulost českého prostředí shromáždil pouze jeden člověk, a proto se J. L. Píč obrací na své přátele a kolegy, kteří působí v Českém království. S některými přichází do kontaktu již v době, kdy se stává redaktorem *Památek archeologických*. S dalšími pak, když začíná působit v nové budově *Musea Království českého* na Václavském náměstí. S badateli udržuje korespondenční vztah, ale nejen ten. Často za nimi podniká archeologické cesty a ne jeden kolegiální vztah se na společných výpravách proměňuje v přátelství na zbytek života.

Tak tomu bylo i v severovýchodních Čechách. První dopisy, které Píč dostal od badatelů z této oblasti, se týkaly zájmu o zveřejnění archeologických zpráv v *Památkách archaeologických*. Protože Píč byl velmi aktivním badatelem, často projevil zájem lokality navštívit.

Jak již bylo výše zmíněno, Josef Ladislav Píč potřeboval sestavit hmotnou kulturu Čech pro expozici v *Museu Království českého*. Velmi mu v tom pomohl tým amatérských archeologů, kteří se kolem něho sdružovali. Tuto amatérskou skupinu můžeme nalézt v nejednom pramenu, který zachycuje Píčův život, pod pojmem *Píčova družina*, ale tolik se již nehovoří o amatérech a pracovnících památkových institucí, s nimiž Píč udržoval kontakty. Ti mu pomohli rozšiřovat pravěkou expozici a doplňovat prázdná místa našich dějin, co se týče hmotné kultury.

Nálezy se do sbírky *Musea Království českého* mohly dostat několika způsoby. Nejčastější bylo dárcovství, kdy artefakty muzeu daroval přímo nálezce, jako třeba Mořic Lüssner, který byl amatérským archeologem a obohatil sbírku MKČ o bronzové náramky nebo záušnice pocházející z Hradce Králové. Popřípadě předměty mohli darovat pozůstalí nálezců, jako tomu bylo u pozůstalosti Josefa Hladíka z Měníka. Paní Hladíková sbírku muzea obohatila o popelnice a další nádoby. Nálezy do MKČ mohla rovněž darovat jednotlivá muzea fungující na našem území. V některých případech se však můžeme setkat i s výměnou nalezených předmětů, aby jednotlivé sbírky muzeí

v Čechách mohly být doplněny o nálezy, které jim chyběly. Byl tu však ještě další způsob, jak obohatit národní sbírku: na jednotlivých výzkumech se mohlo podílet i více institucí. Na přelomu 19. a 20. století fungovalo pravidlo, že instituce, která výzkum provádí, je majitelem nalezených předmětů. Proto v případě, že panovaly dobré vztahy mezi pracovníky muzeí, také docházelo k této spolupráci. Tento způsob spolupráce nejednou realizoval také Ludvík Domečka pro svého kolegu a přítele Josefa Ladislava Píče v severovýchodních Čechách. Domečka si byl vědom Píčova zájmu sestavit dějinný obraz na základě hmotné kultury v MKČ a rozhodl se Píčovi v této snaze pomoci. Příkladem může být třeba výzkum popelnicového pohřebiště v Nepasicích, kde L. Domečka podstoupil několik hrobů na prokopání J. L. Píčovi, který tam poslal laboranta Václava Landu. Nálezy z hrobů, jejichž výkop prováděl Landa, pak putovaly do sbírek *Musea Království českého*.

Práce tedy pojednává o vztazích východočeských badatelů k Josefu Ladislavu Píčovi jako kustodovi prehistorické sbírky v pražském muzeu. Je pojednáno na základě korespondence, archivních materiálů (jimiž jsou archeologické deníky a přírůstková kniha), muzejních databází, vydaných článků a publikací. Na základě prostudované korespondence lze hovořit o velmi vřelém přátelství mezi jednotlivými badateli. Z dopisu je zřejmá velká úcta, kterou badatelé Píčovi projevovali. Ale i Píč jim dával najevo svou náklonnost.

Práce také zaznamenává výzkumy, na kterých se J. L. Píč podílel společně s východočeskými badateli. Zároveň eviduje část předmětů, které ze severovýchodních Čech mířily do pravěké expozice v MKČ v době, kdy byl Píč ve funkci kustoda. Je zde také uveden *Píčův inventář bronzů*, v němž se objevují bronzové předměty, například z Měníku nebo Nového Bydžova.

Nálezy ze severovýchodních Čech jsou ve sbírkách *Národního muzea* hojně zastoupeny. Převážná část nálezů, které sbírku obohatily, jsou hliněné nádoby. Ale i v numismatické sbírce můžeme nalézt některé mince pocházející z Hradce Králové nebo Čistěvsí.

7. Seznam použitých zdrojů

Archiválie

Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav:

Osobní doklady, vysvědčení, jmenování – karton 1.

Osobní korespondence, přijatá, dopis: karton 4, položka 207, L. Domečka. Karton 5, položka 247, J. Felcman. Karton 6, položka 361, J. Honza. Karton 7, položka 503, J. Koudelka. Karton 8, položka 572, M. Lüssner.

Veřejná činnost – karton 20, položka 1342, Všestary.

Fotografie: karton 21, položka 1382, rodného domů J. L. Píče. Karton 21, položka 1419, 1420, tvrže v Obědovicích a Radíkovcích. Karton 21, položka 1385, portrét – Josefa Ladislava Píče, Václava Požareckého, Bohuslava Hellicha, Jana Felcmana, Václava Vaňka. Karton 21, položka 1431, pravěká expozice Musea království Českého. Karton 21, položka 1382, fotografie z pohřbu a úmrtní list Josefa Ladislava Píče.

Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Fond Literární archiv Domečka Ludvík:

osobní korespondence, přijatá, J. L. Píč, L. Niederlem, J. Š. Jošimák.

Další archiválie:

Muzeum východních Čech, nálezový deník II.

Národní muzeum, přírůstková kniha 1, 1903–1929.

Literatura

BELAŇOVÁ, P.: J. L. Píč – archeolog a muzeolog. Úvodní slovo o prvním kustodovi prehistorického oddělení Národního muzea v Praze. Časopis Národního muzea. Řada historická. Roč. 180, č. 3–4. Praha 2011, s. 3–6.

BLUMLOVÁ, D. – JIROUŠEK, B.: Čas pádu Rukopisů. Studie a materiály, České Budějovice 2004.

BÖHM, J.: Výstava „Pravěk Československa v Národním muzeu“. Památky archeologické XLIX, Praha 1958, s. 607–615.

DOBIÁŠ, D.: Rukopisy královédvorský a zelenohorský. Brno: Host 2010.

- DOBIÁŠ, D. ET AL.: Rukopisy královédvorský a zelenohorský a česká věda (1817–1885). Praha 2014.
- DOMEČKA, L.: Nové předhistorické nálezy v severovýchodních Čechách. Památky archaeologické XVIII, sv. I. 1898, s. 1–2.
- DOMEČKA, L.: Nové předhistorické nálezy v severovýchodních Čechách. Památky archaeologické XVIII, svazek I., sešit I–II., 1898, s. 120–121.
- DOMEČKA, L.: Nálezy předhistorické v severovýchodních Čechách. Památky archeologické XVIII, sv. I, Praha 1898, s. 277–279.
- DOMEČKA, L.: Historicko-archaeologická sbírka měst. Historického musea v Hradci Králové. Hradec Králové 1910.
- DOMEČKA, L.: Archaeologický výzkum J. L. Píče v Hradeckém kraji, Hradecký kraj. Jaroměř. č. 1. a 2., r. VIII, 1913, s. 1–5.
- DOMEČKA, L.: Obchodní cesty na Hradecku v době předhistorické. Hradec Králové 1929.
- DOMEČKA, L. – SÁL F. L.: Královéhradecko, Místopis soudního okresu královéhradeckého. I. díl I. část. Hradec Králové 1928.
- FIALA, Z.: O Rukopisech po stránce paleografické. Rukopisy královédvorský a zelenohorský a dnešní stav poznání. Sborník Národního muzea, řada c, roč. 13–14, s. 49–81. Praha 1969.
- FIALOVÁ, L.: Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, díl II. sv. I. Praha 1978.
- FILIP, J.: Vzpomínka na Píče a Stockého. Památky archaeologické XLI, Praha 1939, s. 139–140.
- FÜRSTOVÁ, I.: Vývoj „archeologických sbírek“ Národního muzea od 90. let 19. století do roku 1914. Časopis Národního muzea. Řada historická. Roč. 181, č. 3–4. Praha 2012, s. 35–51.
- HLADÍK, J.: Žárové hroby u Měníka. Památky archaeologické XIV., sv. I, sešit X, s. 509–518.

- HOBZEK, J.: Vývoj památkové péče v českých zemích. Praha 1987.
- HONZA, J.: Kosterné hroby prehistorické doby nejmladší. Památky archaeologické XV., sv. I, Praha 1892, s. 623–624.
- HONZA, J.: O nálezů bronzů u Starého Bydžova. Památky archaeologické XVI. svazek I. sešit II., 1893, s. 93–96.
- CHVOJKA, O. – MICHÁLEK, J.: Výzkumy Josefa Ladislava Píče na mohylových pohřebištích doby bronzové a halštatské v jižních Čechách: Ausgrabungen von Josef Ladislav Píč auf den Hugelgraberfeldern aus der Bronze – und in Südböhmen. Praha: Národní muzeum, 2011.
- KOUDELKA, J.: Mohyly na Mirkovečku. Památky archaeologické XXXIII., sv. I, Praha 1923, s. 326–328.
- KRIŠTŮFEK, J. – WANĚK, J.: Píčov poslední odkaz. Praha 1914.
- LÍČKA, M.: Oddělení prehistorie a protohistorie. Průvodce Národního muzea – Historické muzeum. Praha 1999, s. 11–20.
- LÜSSNER, M.: Zprava o některých starobylostech a památkách středověkých. Památky archaeologické XIV., svazek I, sešit IV, 1887, s. 187–189.
- LUTOVSKÝ, M.: Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha 2001, Libra.
- MUSIL, F ET AL.: Dějiny východních Čech: v pravěku a středověku (do roku 1526). Praha 2009.
- ANONYM: Dr. Jos. Lad. Píč. Ratibor ze dne 23. 12. 1911. roč. 28., č. 52., s. 5.
- NEUSTUPNÝ, J.: Pravěké oddělení Národního muzea 1848–1948. Praha 1949.
- PEREK, V.: Rukopisy královédvorský a zelenohorský jsou pravé: výstřížky z odborných a marných bojů proti pravosti rukopisů. Praha: Národní Republika, 1931.
- PEŠEK, J.: Nechanice nad Bystřicí. Minulost a přítomnost. Praha 1916.
- PÍČ, J. L. ET AL.: Archeologický výzkum ve středních Čechách. Praha 1893.

PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl I, Čechy předhistorické sv. I. Úvod. Člověk diluvialní Pokolení skrčených koster. Praha 1899.

PÍČ, J. L.: Zprávy a drobnosti. Praehistorické sbírky. Památky archeologické XIX, sv. I, Praha 1902, s. 573–575.

PÍČ, J. L.: Sběrka praehistorická. Památky archeologické XXI, sv. I., Praha 1904, s. 35–40.

PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl II, Čechy na úsvitě dějin, sv. III, Žárové hroby v Čechách a příchod Čechů. Praha 1905.

PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl III, Čechy v době knížecí, archeologická část sv. I. Praha 1909.

PIORECKÁ, K.: O českou literaturu naukovou. Praha 2012.

SKLENÁŘ, K.: Družina profesora Píče. Národní muzeum a zlatý věk neprofesionální archeologie v Čechách. Sborník Národního muzea, řada A – Historie. Praha: Národní muzeum 47, č. 3–4., vyd. 1995, s. 1–50.

SKLENÁŘ, K.: Archeologická expozice Národního muzea: Z Čech do Evropy a zpátky. Muzejní a vlastivědné práce č. 36. Praha 1998, s. 15–30.

SKLENÁŘ, K.: Archeologie a pohanský věk: příběhy z dětských let české archeologické vědy, Praha 2000.

SKLENÁŘ, K.: Josef Ladislav Píč jako redaktor Památek archeologických (k stému výročí jeho úmrtí). Památky archeologické CII, Praha 2011, s. 5–20.

SKLENÁŘ, K.: Obraz vlasti: Příběh Národního muzea. Praha 2001.

SKLENÁŘ, K.: Biografický slovník českých: moravských a slezských archeologů, a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů. Praha 2005.

SKLENÁŘ, K.: Archeolog Josef Ladislav Píč jako muzejník v Národním muzeu. Praha: Časopis Národního muzea, řada historická 183. č. 3–4. 2013, s. 54–102.

SKLENÁŘ, K.: Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea. Praha 2014.

SKLENÁŘ, K.; SKLENÁŘOVÁ, Z.; SLABINA M.: Encyklopedie pravěku v Čechách na Morově a ve Slezsku. Praha 2002.

SVOBODA, B.: Sto let od narození dr. J. L. Píče. Památky archeologické XLIII, Praha 1950, s. 120–123.

TUREK, R.: Josef Ladislav Píč, Český časopis historický, Praha 1947/8, s. 252–257.

URBANOVÁ, K.: Počátky prezentace archeologického kulturního dědictví v Národním muzeu. Živá archeologie 14/2012 sešit II. Hradec Králové 2013, s. 70–78.

VÍCH, F.: Ludvík Domečka: personální bibliografie. Hradec Králové 1979.

Webové stránky

<http://archeo.muzeumhk.cz/>

<http://www.archeologienadosah.cz/>

<http://www.rukopisy-rkz.cz/>

<http://www.rozhlas.cz/>

<http://www.arup.cas.cz/>

http://forum.nm.cz/prehistorie/index_ph.php

8. Textová příloha – Publikační činnost Josefa Ladislava Píče³³⁵

PÍČ, J. L.: Pohřebiště u Hrázka. Památky archaeologické IX, sv. I., Praha 1873, s. 455 – 456.

PÍČ, J. L.: Abstammeng der Rumänen. Leipzig 1880.

PÍČ, J. L.: Jak vypadali naši předkové. Památky archaeologické XIV, sv. I., Praha 1887, s. 13 – 18.

PÍČ, J. L.: Lázně staroslovanské. Památky archaeologické XIV, sv. I., Praha 1887, s. 61 – 64.

PÍČ, J. L.: Staré hradiště u Hradce nad Jizerou. Památky archaeologické XIV, sv. I., Praha 1887, s. 161 – 162.

PÍČ, J. L.: Mužský a jeho okolí v ohledu archaeologickém. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1887, s. 329 – 362.

PÍČ, J. L. – AMLACHER, A.: Die Dacischen Slaven und Csergeder Bulgaren. Prag 1888, s. 227-280.

PÍČ, J. L.: Na Vyšehradě. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1888, s. 419.

PÍČ, J. L.: Děje národa ruského I, do konce 18. století. Praha 1889.

PÍČ, J. L.: V Ostruhové ulici v Praze. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1889, s. 471 – 472.

PÍČ, J. L.: U Košíř. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1889, s. 472.

PÍČ, J. L.: Hradiště na Levém Hradci. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1889, s. 579 – 582.

PÍČ, J. L.: Na Doudlebsku. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1889, s. 469 – 471.

³³⁵ Bibliografie a články vydávané v Památkách archaeologických; SKLENÁŘ, K.: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*, s. 439.; Památky archeologické – vyhledávání v bibliografii článků. www.arup.cas.cz [online]. nedat. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: [<http://www.arup.cas.cz/pa/cs/articles/search>]

- PÍČ, J. L.: Na starém Hradišti Libickém. Památky archaeologické XIV., sv. I., Praha 1889, s. 472 – 473.
- PÍČ, J. L.: Kulturní jámy v Podbabě. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1889, s. 532 – 534.
- PÍČ, J. L.: Na Libici. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1889, s. 668 – 669.
- PÍČ, J. L.: Peci na tavené železné rudy. Památky archaeologické XIV, sv. I, Praha 1889, s. 669.
- PÍČ, J. L.: O zbroji starých Slovanů. Památky archeologické XV, sv. I, Praha 1890, s. 1 – 14.
- PÍČ, J. L.: Na tvrzišti v Semicích. Památky archaeologické XV, sv. I, Praha 1890, s. 123.
- PÍČ, J. L.: O staroslovanském dobývání a spracování kovů. Památky archaeologické XV, sv. I, Praha 1890, s. 73 – 86.
- PÍČ, J. L.: Retrospektivní výstava I. Praehistorické oddělení. Památky archaeologické XV, sv. I, Praha 1891, s. 317 – 326.
- PÍČ, J. L.: Kostrový hrob v Bráníku. Památky archaeologické XIX, sv. I, Praha 1901, s. 431 – 432.
- PÍČ, J. L.: Archeologický výzkum ve středních Čechách. Praha 1893.
- PÍČ, J. L.: Archaeologický výzkum ve středních Čechách: který r. 1893 společnou prací podnikli Jan Hellich, J. L. Píč, a Jan Waněk. Praha 1893.
- PÍČ, J. L.: La Téneský hrob u Lisovic. Památky archaeologické XVI, sv. I, Praha 1893, s. 53.
- PÍČ, J. L.: Paběrky rukopisné. Památky archaeologické XVI, sv. I, Praha 1893, s. 301 – 314.
- PÍČ, J. L.: Mohyly Lužanské. Památky archaeologické XVI, sv. I, Praha 1895, s. 521 – 546.

PÍČ, J. L.: Několik galských hrobů. Památky archaeologické XVI, sv. I, Praha 1895, s. 759 – 770.

PÍČ, J. L.: Několik nově prozkoumaných hradišť. Památky archaeologické XVI, sv. I, Praha 1895, s. 811 – 813.

PÍČ, J. L.: Menhiry v Čechách. Památky archaeologické XVI, sv. I, Praha 1895, s. 817 - 818.

PÍČ, J. L.: Archaeologická komise při České Akademii. Památky archaeologické XVI, sv. I, Praha 1895, s. 679 – 680.

PÍČ, J. L.: Archaeologický sbor musea království Českého. Památky archaeologické XVI., sv. I., Praha 1895, s. 581 – 584.

Píč, J. L.: Mohyly Bechyňské. Památky archaeologické XVII, sv. I, Praha 1896, s. 1 – 18.

PÍČ, J. L.: Hromadný nález bronzů u Jenšovic. Památky archaeologické XVII, sv. I, Praha 1897, s. 693 – 702.

PÍČ, J. L.: Na obranu. Památky archeologické XVII, sv. I, Praha 1897, s. 666 – 669.

PÍČ, J. L.: Mohyly Bechyňské II. Památky archaeologické XVIII, sv. I, Praha 1898, s. 1 – 14.

PÍČ, J. L.: Praehistorie a kranologie. Památky archaeologické XVIII, sv. I, Praha 1898, s. 141 - 148.

PÍČ, J. L.: Protokol sepsaný o ohledání "kamenného muže" u Klobuk. Památky archaeologické XVIII, sv. I, Praha 1898, s. 276 – 277.

PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl I. Čechy předhistorické. sv. I, Úvod, Člověk diluviální, Pokolení skrčených koster. Praha 1899.

PÍČ, J. L.: K otázce o původu typu hradištného. Památky archaeologické XVIII, sv. I, Praha 1899, s. 393 – 408.

PÍČ, J. L.: Mohyly na Chlumu u Podboře. Památky archaeologické XVIII, sv. I, Praha 1899, s. 423 – 428.

- PÍČ, J. L.: Votivní vozík skythský. Památky archaeologické XIX, sv. I, Praha 1900, s. 224 – 225.
- PÍČ, J. L.: Žárové hroby lužického typu u Lháně. Památky archaeologické XIX, sv. I, Praha 1900, s. 249 – 262.
- PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl I. Čechy předhistorické sv. II, Pokolení kamenných mohyl. Praha 1900.
- PÍČ, J. L.: Sídliště u Dražkovic. Památky archaeologické XIX, sv. I, Praha 1901, s. 438.
- PÍČ, J. L.: Archaeologický výzkum ve středních Čechách. Památky archaeologické XV, sv. I, Praha 1891. s. 353 – 412., 481 – 520., 561 – 598., 633 – 656., 689 – 728.
- PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl II. Čechy na úsvitě dějin sv. I., Kostrové hroby s kulturou marnskou čili latěnskou a Bojové v Čechách. Praha 1902.
- PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl II. Čechy na úsvitě dějin sv. II, Hradiště u Stradonic jako historické Marobudum. Praha 1903.
- PÍČ, J. L.: O Vocelově Pravěku země České. Památky archaeologické XX, sv. I, Praha 1903, s. 291 – 298.
- PÍČ, J. L.: Kulturní jámy u Chrásti na Chrudimsku. Památky archaeologické XX, sv. I, Praha 1903, s. 329 – 334.
- PÍČ, J. L.: Nový typ žárových hrobů v Čechách. Památky archaeologické XX, sv. I, Praha 1903, s. 467 – 508.
- PÍČ, J. L.: Staré ústí Jizery. Památky archaeologické XX, sv. I, Praha 1903, s. 581 – 582.
- PÍČ, J. L.: Dějiny archaeologického sboru a Památek archaeologických. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1904, s. 3 – 16.
- PÍČ, J. L.: Sbírká praehistorická. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1904, s. 35 – 40.
- PÍČ, J. L.: Kostrové hroby latěnské u Peček. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1904, s. 161 – 162.

PÍČ, J. L.: Nález v Hořovicích u Peteršburka. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1904, s. 162 – 165.

PÍČ, J. L.: Stopa Svatoplukovy Nitry. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1904, s. 316 – 320.

PÍČ, J. L.: Z archeologického bádání r. 1904. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1905, s. 329 – 350.

PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl. II. Čechy na úsvitě dějin sv. III. Žárové hroby v Čechách a příchod Čechů. Praha 1905.

PÍČ, J. L.: Dvě ozdobné sekery. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1905, s. 634 – 636.

PÍČ, J. L.: Paběrky z Pičhory u Dobřichova. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1905, s. 531 – 534.

PÍČ, J. L.: Mohyla na Hůrce u Nemějic. Památky archaeologické XXI, sv. I, Praha 1905, s. 636 – 637.

PÍČ, J. L. – DÉCHELETT, J.: Le Hradischt de Stradonitz en Bohême. Leipzig 1906.

PÍČ, J. L.: Nový výzkum na Levém Hradci. Památky archaeologické XXII, sv. I, Praha 1906, s. 103 – 110.

PÍČ, J. L.: V okolí Březnice. Památky archaeologické XXII, sv. 1, Praha 1906, s. 213 – 214.

PÍČ, J. L.: Mohyly z poslední doby pohanské. Památky archaeologické XXII, sv. I, Praha 1906, s. 212 – 213.

PÍČ, J. L.: Lštění. Památky archaeologické XXII, sv. I, Praha 1906, s. 297.

PÍČ, J. L.: Skleněný pohár ze 17. stol. ve sbírkách zemského musea. Památky archaeologické XXII, sv. I, Praha 1906, s. 303.

PÍČ, J. L.: Le Hradischt de Stradonitz en Böhême. Leipzig 1907.

PÍČ, J. L. – Želízko, J.: Die Urnengräber in Böhmen. Leipzig 1907.

PÍČ, J. L.: Mohyla u Kladrub. Památky archaeologické XXII, sv. I, Praha 1907, s. 470 – 473.

PÍČ, J. L.: Archaeologické nálezy v Budenči. Památky archaeologické XXII, sv. I, Praha 1907, s. 473.

PÍČ, J. L.: Z výzkumu našich hradišť. Památky archaeologické XXII, sv. I, Praha 1907, s. 519 – 532.

PÍČ, J. L.: U Klučova. Památky archaeologické XXII, sv. I, Praha 1907, s. 595 – 596.

PÍČ, J. L.: Přehled České archeologické. Praha 1908.

PÍČ, J. L.: Sídlná jáma s keramikou meklenbursko-braniborskou v Kostelci nad Labem Památky archaeologické XXIII, sv. I, Praha 1908, s. 329 – 334.

PÍČ, J. L.: Tuhové nádoby typu hradištního. Památky archaeologické XXIII, sv. I, Praha 1908, s. 450 – 451.

PÍČ, J. L.: Starožitnosti země České díl III, Čechy v době knížecí sv. I, archeologická část. Praha 1909.

PÍČ, J. L.: Aphorismen über Ethnographie und Kunstgewerbe in der prähistorischen Archäologie. Prag 1910.

PÍČ, J. L.: Nové hroby se zvoncovitými nádobami. Památky archaeologické XXIV, sv. I, Praha 1910, s. 1 – 8.

PÍČ, J. L.: Hromadný nález bronzů. Památky archaeologické XXIV, sv. I, Praha 1910, s. 58.

PÍČ, J. L.: Hradiště na Blaníku. Památky archaeologické XXIV, sv. I, Praha 1911, s. 385.

PÍČ, J. L.: Žárové hroby u Hostíně. Památky archaeologické XXIV, sv. I, Praha 1911, s. 387 – 389.

PÍČ, J. L.: Denní zápisky o cestě do Paříže a Milána za palaeograficko-chemickou zkouškou Rukopisu Královédvorského. České Slovo 1912.

9. Příloha

Obr. 1 Mšeno rodný dům Josefa Ladislava Píče³³⁶

Obr. 2 Portrét Josefa Ladislava Píče³³⁷

³³⁶ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie k J. L. Píčovi, položka č. 1382.

³³⁷ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – portrétní fotografie, položka č. 1385.

Obr. 3 Mapa lokalit

Obr. 4 Fotografie středověkého tvrziště v Obědovicích³³⁸

³³⁸ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie archeologických lokalit a předmětů, položka č. 1419.

Obr. 5 Fotografie středověkého tvrziště v Radkovicích³³⁹

Obr. 6 Pravěká expozice Musea Království českého³⁴⁰

³³⁹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie archeologických lokalit a předmětů, položka č. 1420.

³⁴⁰ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie archeologických lokalit a předmětů, položka č. 1431.

Obr. 7 Pravěká expozice MKČ³⁴¹

Obr. 8 Pravěká expozice MKČ – kosti zvířat a keramické nádoby³⁴²

³⁴¹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie archeologických lokalit a předmětů, položka č. 1431.

³⁴² Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie archeologických lokalit a předmětů, položka č. 1431.

Obr. 9 Pravěká expozice MKČ – prostor mezi vitrínami³⁴³

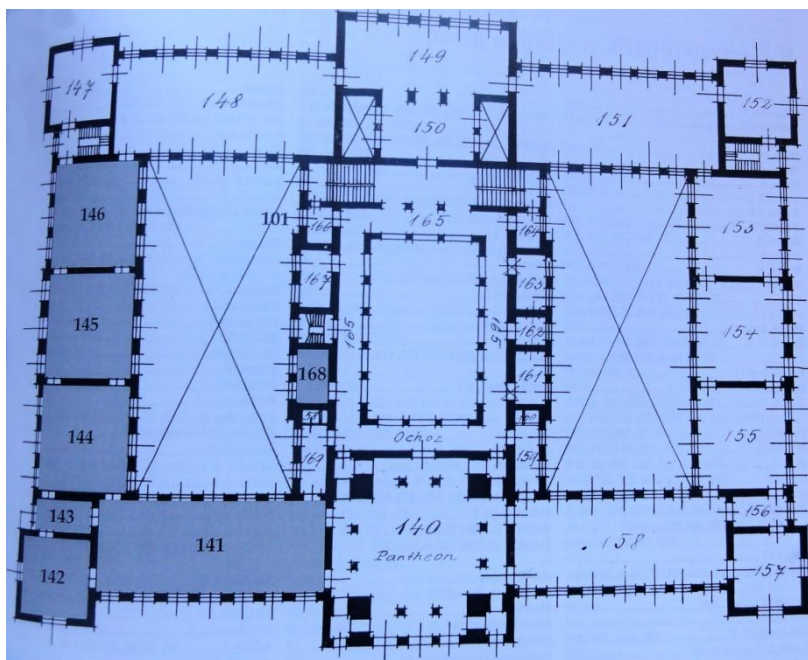
Obr. 10 Pravěká expozice MKČ – vitríny a hroby in situ³⁴⁴

³⁴³ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie archeologických lokalit a předmětů, položka č. 1431.

³⁴⁴ Archeologie na dosah. Bývalé expozice. www.archeologienadosah.cz. [on-line]. [cit. 2014-09-01]. Dostupný z: [<http://www.archeologienadosah.cz/archeologie-v-nm/expozice/byvale-expozice>].

Obr. 11 Pravěká expozice MKČ – vitríny s kovovými předměty a na policích keramické nádoby³⁴⁵

Obr. 12 Půdorys prvního patra Musea Království českého. Píčová expozice se nacházela v sále 146–144.³⁴⁶

³⁴⁵ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie archeologických lokalit a předmětů, položka č. 1431.

³⁴⁶ SKLENÁŘ, K.: *Pravěk a raně středověká archeologie v dějinách Národního muzea*, s. 329.

Obr. 13 Portrét Václava Požareckého³⁴⁷

Obr. 14 Portrét Bohuslava Hellicha³⁴⁸

³⁴⁷ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, portrétní fotografie, složka 1385.

³⁴⁸ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, portrétní fotografie, složka 1385.

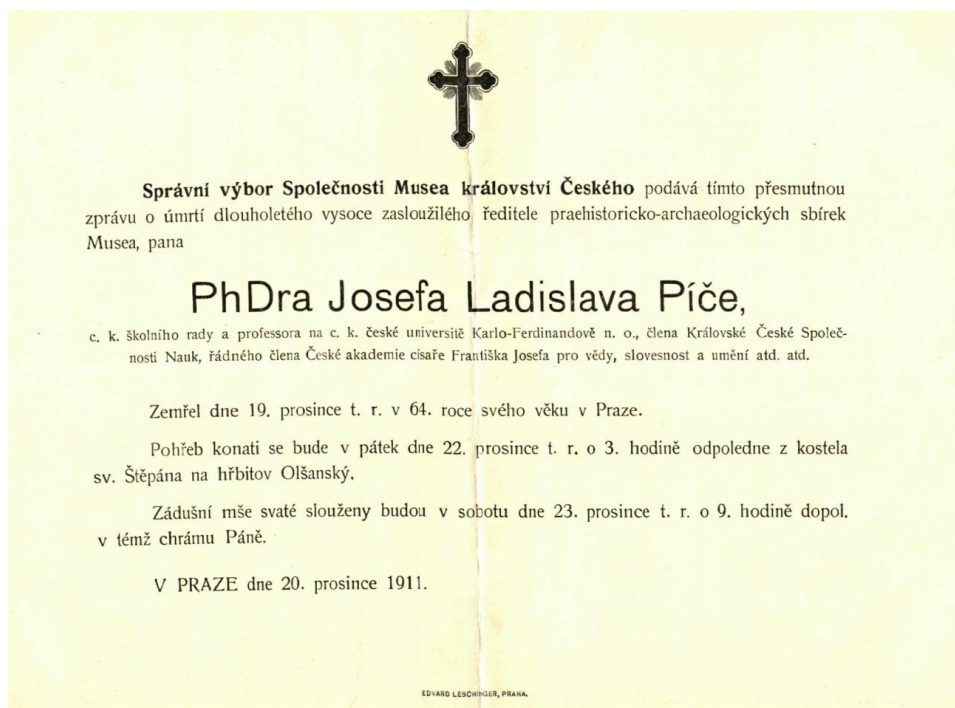
Obr. 15 Portrét Jana Felcmana³⁴⁹

Obr 16. Portrét Jana Vaňka³⁵⁰

³⁴⁹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, portrétní fotografie, složka 1385.

³⁵⁰ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, portrétní fotografie, složka 1385.

Obr. 17 Úmrtní list J. L. Píče³⁵¹

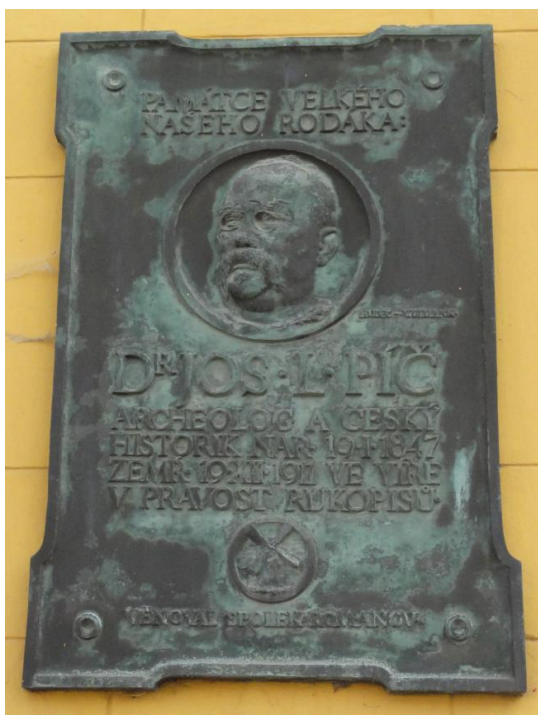
Obr. 18 Poslední rozloučení s Josefem Ladislavem Píčem na Olšanech³⁵²

³⁵¹ Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 1, úmrtní list – položka č. 8.

³⁵² Archiv Národního muzea, fond PÍČ Josef Ladislav, karton 21, složka – fotografie k J. L. Píčovi, položka č. 1382.

Obr. 19 Poslední odpočinek J. L. Píče na Slavíně³⁵³

Obr. 20 Pamětní deska umístěná na radnici ve Mšeni³⁵⁴

³⁵³ Archeologie na dosah. Josef Ladislav Píč (1847-1911). www.archeologienadosah.cz. [on-line]. 2/ 8/ 2012 [cit. 2014-09-01]. Dostupný z: [<http://www.archeologienadosah.cz/o-archeologii/dejiny-oboru/osobnosti-ceske-archeologie/josef-ladislav-pic-1847-1911>].

³⁵⁴ Autorka fotografie Eliška Horníková.